

**TISZAROFFI BAPTISTA ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS ÓVODA**

PEDAGÓGIAI
programja

2026.

TISZAROFFI BAPTISTA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készült: 2026 augusztusában a 2025-ös pedagógiai program átdolgozásával.

A Pedagógiai Program hatályba lépésének ideje: 2026. szeptember 1.

Fenntartói jóváhagyás időpontja	2026. augusztus 31.
Az elfogadás időpontja	2026. augusztus 28.
Hatálybalépés időpontja	2026. szeptember 1.
A program időbeli hatálya, érvényessége	újabb módosításig

Tartalom

Preambulum	7
Küldetésnyilat	8
Az intézmény bemutatása	9
I. AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA	11
1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	11
1.1 Pedagógiai alapelvek	11
1.2 Általános célok – óvoda	13
1.2.1 A célokból levezetett feladatok	13
1.3 Általános célok – iskola	14
1.3.1 A célokból levezetett feladatok	15
1.4 Nevelő-oktató munkánk eszközei, eljárásai	15
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	17
3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	18
3.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	19
3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái	20
4. A közösségfejlesztéssel, az intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	21
5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	25
5.1. A pedagógusok alapvető feladatai	25
5.1.1 A Tanórai és tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás	25
5.1.2 A tehetséges tanulók gondozása	26
5.1.3 A Hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése	26
5.1.4 A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása	27
5.1.5 Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel	27
5.1.6 Munkafegyelem, a munkához való viszony	27
5.1.7 Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében	27
5.1.8 Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés	28
5.1.9 Az iskolai munka feltételeinek javítása	28
5.1.10 Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában	28
5.1.11 Aktív részvétel a tantestület életében	28
5.1.12 Az iskola képvisellete	28
5.1.13 A vezetői feladatok ellátása	29
5.1.14 Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal	29
5.2 Az osztályfőnök feladatai	29

5.2.1 Az osztályfőnöki munka tervezése	31
5.2.2 Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról	32
5.2.3 Az osztályfőnöki órák témái	34
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	34
6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	35
6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	36
6.3 A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdők segítése	36
7. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása	37
8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	38
9. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	38
10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	39
11. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	41
11.1 A vizsgaszabályzat célja	41
11.2 A vizsgaszabályzat hatálya	41
11.3 A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási – szabályai	42
11.4 Vizsgaszervezési követelmények	43
11.5 Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje	44
12. A tanulók felvételének, átvételének helyi szabályai	46
II. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE	47
1. A kerettantervek megnevezése az 1-4. évfolyamon 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben	47
2. A kerettantervek megnevezése az 5-8. évfolyamon 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben	47
3. Tantárgyak és óraszámok a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben	48
4. A választott kerettanterv feletti óraszám 2020/2021-től	48
5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	49
6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	51
6.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	51
6.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	51
6.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	51
6.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	52
7. Mindennapos testnevelés	52
8. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	53
9. Projektoktatás	54
10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	57
11. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált iskolai nevelése és oktatását segítő, a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program	58
11.1 Az alapfokú oktatás megvalósítása mellett a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált oktatásának irányelvei, céljai, feladatai	59
11.2 Az iskolánkban folyó nevelés-oktatás fő feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek szempontjából	60
11.3 A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai	61

11.4 A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai	62
11.5 Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai	63
11.6 Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének céljai és kiemelt feladatai	63
12. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	64
12.1 Írásbeli feladatok értékelése	68
12.2 Szóbeli értékelés	69
12.3 A magatartás értékelésének elvei	71
12.4 A szorgalomjegyek megállapításának elvei	72
12.5 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	73
12.6 Az osztályozó vizsga tantárgyai	74
12.7 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	74
13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	74
13.1 Mit mérünk?	75
13.2 Általános vizsgálati szempontok	75
14. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	75
14.1 Az iskola egészségnevelési elvei	75
14.2 Az iskola környezeti nevelési elvei	76
15. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei	76
15.1 Az iskolai jutalmazás formái	76
15.2 Az iskolai fegyelmezés formái	77
16. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	77
17. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	77
III. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	79
1. Óvodai nevelésünk alapelvei	79
1.1 Óvodai nevelésünk célja	80
1.2 Óvodai nevelésünk általános feladatai	80
1.3 Óvodakép	81
1.4 Gyermekkép	81
1.5 Pedagóguskép	82
1.6 Jövőképünk	82
2. Óvodai nevelésünk feladata	83
2.1 Egészséges életmód kialakítása	83
2.1.1 Egészségvédelem, edzettség	88
2.2 Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés /hitélet az óvodában	89
2.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	93
2.4 Esztétikai nevelés	96
2.5 Az óvodai hitéleti nevelés	98
3. A gyermekek tevékenységformái és az óvodapedagógus feladata	99
3.1 Játék	99
3.2 Munka jellegű tevékenységek	105
3.3 Tevékenységben megvalósuló tanulás	109
3.3.1 Külső világ tevékeny megismerése	110
3.3.2 Verselés, mesélés	114
3.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	119
3.3.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	121
3.3.5 Mozgás	124

4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	127
4.1 SNI, BTMN gyermekek integrált nevelése	127
4.2. Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek, tanuló	129
4.3 Különlegesen tehetséges gyermekek nevelése	129
4.4 Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	132
5. Gyermekvédelemmel összefüggő tevékenységek	132
6. Az óvodai élet megszervezése	134
6.1 Csoportszervezés	135
6.2 Hetirend, Napirend	135
6.3 Az Óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	139
6.4. Óvodánk szakmai dokumentumai	140
7. Óvodába és iskolába lépés feltételei	143
7.1 Óvodába lépés és óvodáztatás feltételei	143
7.2 Iskolába lépés feltételei	143
8. Az óvoda kapcsolatai	145
8.1 Az óvoda és a család	145
8.2 Baptissta Szeretetszolgálat	146
8.3 A Baptista Pedagógiai Intézet	146
8.4 Művelődési intézménnyel való kapcsolat	146
8.5 Kapcsolat az egészségügyi hálózattal	146
8.6 Az iskolával való kapcsolattartás	146
8.7 Szakszolgálati Intézmény	147
8.8 Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	147
8.9 Roma Nemzetiségi Önkormányzat	147
8.10 Kapcsolat, határon innen és túl lévő baptista óvodákkal	149
9. Az óvodai csoportok ellenőrzési és értékelési rendszere	149
10. Munkavégzés rendkívüli helyzetben	150
11. Záró gondolatok	151
11.1 A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala	152
Legitimációs záradékok	153

Preambulum

“...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet.”

(Péter második levele, 1: 5-7)

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhivatása az oktatásban:

Az ősi bibliai igazság – „A bölcs tanítás az élet forrása.” (Pb.13:14.) – ma is érvényes. A baptista iskola célja, hogy tanulói a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz.

A baptista iskola keresztyén értékekre és gondolkodásra épül, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszeretet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát, és a tanulók személyiségének optimális fejlesztését.

Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményt és a rendszerváltás óta tart fenn általános iskolát, óvodát és alapfokú művészeti iskolát.

Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, ösztönökre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erőit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak.

Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer, és ezzel támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

A baptista iskola: Több, mint iskola.

Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőknek. A Baptista Szeretetszolgálat – alaptevékenységébe jól illeszkedően – iskoláiban sokat tesz a hátrányos helyzetű, sajátos nevelésű igényű, és a roma tanulók felzárkóztatásáért, és a tehetséges diákok kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa fenntartott intézmény több legyen, mint iskola: az a hely, ahol a tanuló teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásához.

Küldetésnyilatkozat

Küldetésünk a ránk bízott gyermek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése.

A keresztyén elmének kell a legjobb elmének lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Küldetésünk személyes életpéldánkkal mintát adni.

Törekvésünk, hogy a baptista iskola olyan irányító testülettel, igazgatókkal, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmaznak a tanítás és az intézmény vezetése során.

Küldetésünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatása

Minden tanulási tapasztalat célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket Istentől kapott képességeik teljes kibontakoztatásához.

A tanítás a következőkre összpontosít:

- A gyermek számára megfelelő tevékenységek és szolgáltatások biztosítása.
- A gyermek ráébresztése a társadalommal való kapcsolatára és az iránta való felelősségére.
- Minden tantervbe, nevelési programba tartozó és ahhoz kapcsolódó iskolai tevékenység segítse a gyermekek intellektuális, lelki, társadalmi, érzelmi és fizikai fejlődését.
- Felkészítés a szolgálatra.

Küldetésünk működés szempontjából hitelesnek lenni.

Törekvésünk, hogy az iskola mindennapos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság és számonkérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékeket következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- Példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében és a számonkérhetőség terén az igazgatótanács működésében.
- Az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli.
- Az pénzügyeket feddhetetlenül és nyíltan kezeli, ill. ellenőrzi.
- A kormánnyal és a hatóságokkal egyenes és krisztusi kapcsolatot tart fenn.
- Etikus, világos és nyílt fejlesztési és stratégiákat dolgoz ki.
- Igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz.
- A szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

Az intézmény bemutatása

Az intézmény fenntartója:	Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy
A fenntartó székhelye:	1111 Budapest, Budafoki út 34/b.
A fenntartót képviselő neve:	Dr. Szilágyi Béla
Az intézmény hivatalos neve:	Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda
Az intézmény székhelye:	5234 Tiszaroff, Szabadság út 39/b.
Az intézmény OM azonosítója:	202934
Az intézmény adószáma:	18599024-1-16
Az intézmény bankszámlaszáma:	10918001-00000072-29930006
Az intézmény címe:	5234 Tiszaroff, Szabadság út 39/b.
Az intézmény telephelyei :	5234 Tiszaroff, Szabadság út 20. 5234 Tiszaroff, Szabadság tér 19. 5234 Tiszaroff, Szabadság út 40-42.

Tiszaroff település a Tisza folyó bal partján terül el, festői környezetben. 16 km-re fekszik a legközelebbi város, Kunhegyes. A falu lakóinak száma folyamatosan csökken, 2000 fő alá esett az ezredforduló utáni években. Községünkre az előregedés jellemző; évről-évre kevesebb gyermek születik.

A rendszerváltás nagyon megnehezítette az itt élők helyzetét: tömegessé vált a munkanélküliség. A fiatalság ingázik, vagy elköltözik.

Pozitívum a turistaforgalom fellendülése, az üdülőövezet kialakulása.

A cigány etnikai kisebbséghez tartozó családok az átlagosnál is rosszabb helyzetben vannak: megélhetési forrásaik csak segélyek, szociális juttatások. Képzettség hiányában esélytelenek a munkaerőpiacon.

Az intézményeink az óvoda és az iskola több épületben látja el feladatát a község centrumában. Az egyházi óvoda az 1900-as években nyitotta meg kapuját. Az államosítás után a Polgári-Kör épületét alakították át óvodává.

1970-ben 50 férőhelyes óvodát vehetett birtokba ez a korosztály: a két csoportszobához közös öltöző, vizesblokk, és főzőkonyha kapcsolódott.

1983-ban 1 csoportszobával, valamint öltözővel, mosdóval bővült az épület – így már 75 kisgyermek fogadására volt alkalmas. A főzőkonyha azonban megszűnt.

2003 szeptemberére fejeződött be az újabb bővítés: az 50 m²-es foglalkoztató helyiségben bölcsődei csoport működik, amelyhez, kiszolgáló helyiségek kapcsolódnak. /2009-ben készült el a fedett terasz, valamint az elkülönített játszóudvar./

A tornaszoba tágas, felszereltsége kiemelkedő! Ezt a helyiséget mindkét intézmény használja: az alapfunkción kívül a szabadidő eltöltéséhez, valamint közös rendezvények lebonyolítására is alkalmas.

A tágas, füves udvar minden évszakban használható. Az udvaron található továbbá egy zárt műfüves ovifoci pálya. 2008-ban és 2024-ben új játszótéri eszközöket kaptak a gyermekek. A bölcsődével közösen használt kiszolgáló helyiségek: mosókonyha, tálalókonyha, az alkalmazottak öltözője, valamint az irodák.

Az iskola alsó tagozatos épülete 1930-ban épült, négy tanteremmel. Ez az épület eredeti formájában a mai napig is helyet ad az alsó tagozatos diákoknak.

1959-ben a lakosság támogatásával – részben társadalmi munkával - épület fel egy új négy tantermes iskola, amely korszerűsített, kibővített formájában ma a felső tagozatos diákok tanulási színtere.

1993-ban új tornaterem épült a felső tagozatos iskola udvarán, amely nemcsak a diákok, de községünk felnőtt, sportolni szerető tagjai előtt is nyitva áll.

1998 szeptemberében a Soros Alapítványtól nyert támogatás lehetővé tette egy új számítástechnika terem kialakítását.

1999 nyarán az alsó tagozatos iskola épületén nagyszabású felújítást, korszerűsítést végeztek.

2010-ben egy pályázat segítségével mindkét iskola épületben részleges felújítás történt.

Mind az alsó, mind a felső tagozatos iskola épülete 100 – 100 tanuló befogadására alkalmas.

2020 szeptemberében átadásra került a felső tagozatos iskola épület udvarán található két szaktanterem (technika oktatás), egy tágas, nyitott fedett tér, valamint egy felújított kis tanterem az EFOP -4.1.5-16-2017-00049 azonosítószámú, „Fejlesztések Tiszaroffon a cselekvésközpontú tanulásszervezés érdekében” című projekt keretében.

I. AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1 Pedagógiai alapelvek

Iskolánk, óvodánk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át, olyan demokratikus magatartás alapjait rakjuk le, illetve olyan demokratikus magatartásra készítjük fel gyermekeinket, tanulóinkat, amelyben az egyén és a közösség érdekei egyaránt megfelelő szerephez jutnak.

Olyan óvodát-iskolát szeretnénk, ahová a szülők szívesen hozzák a gyermekeiket, ahová a gyermekek, tanulók szívesen járnak!

Másrészt olyan minden ember számára nélkülözhetetlen általános műveltség alapjait sajátítatjuk el, amelyre biztosan építheti továbbtanulását.

Nevelő-oktató munkánk közös nemzeti értéket szolgál, fontos szerepet szán a hagyományoknak, a nemzeti azonosságtudat fejlesztésének. Kiegészíti a gyermekek, tanulók családban megvalósuló nevelését, erősíti a hazához és a nemzet történelméhez való kötődést, a generációk közötti kapcsolatot, a közös kulturális gyökereket, megalapozza a nemzeti identitást.

Szeretnénk elérni, hogy tanítványaink legyenek nyitottak más népek, kultúrák megismerésére, más népek hagyományainak, szokásainak, életmódjának megismerés utáni megbecsülésére.

Valamennyien fontosnak tartjuk, hogy személyközpontú (humanisztikus) óvodánk-iskolánk legyen. Szeretnénk, hogy gyermekeink-tanítványaink szeretettel gondoljanak vissza az itt töltött évekre, érezzék, hogy hagytuk őket „gyerekeknek lenni”. Ennek legfőbb jellemzője a nyitottság, amely az óvodai-iskolai élet minden területét áthatja.

El kell érünk azt, hogy

- a gyermekeink-tanulóink egymás között is nyíltak és őszinték legyenek
- a nyitottság természetes legyen pedagógus és pedagógus, illetve minden dolgozó és a vezetőség között is.

Az óvoda és az iskola nevelői szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből. A felelősségtudat minden pedagógus munkáját áthatja, amikor a tanulók személyiségét fejleszti

- a tanulók képességeinek, készségeinek kialakítását végzi
- korszerű ismeretekre oktatja a diákot, megtanítja őket tanulni
- kialakítja és fejleszti az osztályközösséget.

A felelősségtudattal végzett pedagógusmunka leglényegesebb eleme, hogy a gyermekben is kialakítsa a felelősségtudatot. Minden diák érezze, hogy felelős önmagáért – a tetteiért, viselkedéséért, tanulmányainak végzéséért, társaiért, tehát az osztályközösségért is.

Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a kitartó munkának becsülete legyen. Az aktivitás mindig nagy szerepet játszott pedagógiai munkánkban. Tanulóink aktivitására építve formálhatjuk személyiségüket, fejleszthetjük képességeiket. Ez teszi lehetővé azt is, hogy gyermekeinkből valóban önálló, kreatív egyéniség váljék.

Mindannyiunk feladata, hogy a tanulási kedv felkeltésével, az önálló ismeretszerzésre való szoktatással elérjük, hogy a passzív befogadóból a tanítás – tanulás aktív résztvevője legyen a diákok többsége, azaz intenzíven bekapcsolódjon a tanulási folyamatba. A pedagógusok részéről ehhez attitűdváltozás szükséges, hiszen az ismeretátadás helyett a képességfejlesztésen kell a hangsúlynak lennie mind az óvodában, mind az iskolában egyaránt.

Az egységesség mellett differenciált bánásmód illeti meg a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű illetve veszélyeztetett tanulók mellett a jó képességű, tehetséges gyermekeket, diákokat is. A differenciálásnak a nevelésben és az oktatásban egyaránt jelen kell lennie.

Az értékközvetítés, az értékátadás, de a szocializáció is csak akkor lesz eredményes az óvodánkban valamint az iskolánkban, ha a nevelő hatások egységesek.

A pedagógusok önállósága a korszerű pedagógiai technológiák választásában és alkalmazásában, a módszertani szabadságban, a differenciálás módjaiban és az eszközök felhasználásában is megnyilvánul, tehát a módszer és az eszköz választható, de ezt a választást az előzőekben felsorolt pedagógiai elvek befolyásolják.

A differenciált nevelés, és a tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a nevelést, és a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a gyermekek, tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a gyermekek és a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek-tanulók esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

1.2 Általános célok – óvoda

Arra törekszünk, hogy óvodásaink, olyan légkörben ismerkedjenek meg a világgal, amely szeretetteljes, derűs, vidám, gyermekközpontú, szociálisan érzékeny, másságot elfogadó. Biztosítani szeretnénk, a szeretetteljes, nyugodt és kiegyensúlyozott légkört a hozzánk járó gyermekeknek. Célunk, hogy otthonos, szép környezetben gondoskodjunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásáról, a játékban történő tevékenykedtetés során. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek rendelkezzenek megfelelő önismerettel, önértékelő, önkifejező képességgel, kíváncsiságukat megtartva tapasztalják meg az összefüggéseket, tudjanak önállóan gondolkodni, véleményt alkotni.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszük, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

A befogadás során törekszünk a családi légkör megteremtésére, amely a lehető legoptimálisabbá alakítja a gyermekek óvodánkhoz való viszonyát.

Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát.

Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelemmel teli iskolásokká váljanak. A gyermek óvodába lépésétől fontosnak tartjuk, hogy megalapozzuk azokat a kompetenciákat, melyek segítségével óvodásaink az iskolára alkalmassá válnak, ezzel is biztosítva a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet, a sikeres iskolakezdést.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek:

- ❖ szocializáció elősegítése
- ❖ közösség építés elősegítése
- ❖ stabil szokásrendszer
- ❖ másság elfogadása
- ❖ a játékban megjelenő fejlődési különbségek tolerálása

Speciális céljaink:

- ❖ A prevenció, korrekció, kompenzáló tevékenység;
- ❖ A gyermekvédelem;
- ❖ A hagyományok ápolása, az óvodai ünnepek, amelyek hű képet adnak munkánkról a szülőknek és más érdeklődőknek, alkalmat adnak arra, hogy széles nyilvánosság előtt megmutatkozzon az óvoda nevelőközössége;
- ❖ A család pedagógiai kultúrájának fejlesztése.

1.2.1 A célokból levezetett feladatok

- ❖ Egészséges életmód kialakítása, prevenciós feladatok ellátása, külső szakemberek bevonásával.
- ❖ Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés és szocializáció biztosítása.
- ❖ Értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- ❖ Anyanyelvi nevelés.

- ❖ Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtése.
- ❖ Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének optimális feltételeinek biztosítása.
- ❖ Közvetetten segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- ❖ Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

1.3 Általános célok - iskola

- ❖ Felkészítse diákjait arra, hogy képesek legyenek helytállni Magyarországon, Európában és a globalizálódó világban.
- ❖ Elősegíteni a tanulók harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarat tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevelni.
- ❖ Ne csupán az életben legyenek képesek érvényesülni, hanem a társadalomba is be tudjanak illeszkedni.
- ❖ Váljanak művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és boldogságra képes egyéniséggé.
- ❖ Kiemelt célunk a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.
- ❖ A pedagógiai kultúránkat az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi.
- ❖ A nevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak.
- ❖ A nevelésben a nevelés és oktatás feladatát a gyermek szülei, törvényes képviselői megosztják a köznevelési intézményekkel és a pedagógusokkal. E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele.
- ❖ Kiemelt feladatunk a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembe vétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése, integrált oktatása.
- ❖ Az esélyegyenlőség érvényesítése, szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- ❖ Az Európai Unió országaiban a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát.

1.3.1 A célokból levezetett feladatok

- ❖ Jó képességű tanulóink fejlesztése a tehetség felismerésétől/azonosításától folyamatosan történik.
- ❖ Gyengébb képességű tanulóinkkal korrepetálásokon, fejlesztő foglalkozásokon egyéni, illetve mikrocsoportos formában foglalkozunk. Emellett a kooperatív tanulási módszerek alkalmazásával, továbbá differenciált fejlesztéssel biztosítjuk számukra az elérhető tudást.
- ❖ Sajátos nevelési igényű tanulóink a szakértői vélemények alapján összeállított egyéni fejlesztési terv szerint haladnak.
- ❖ Lehetőséget biztosítunk érdeklődés szerinti szakkörök beindítására.
- ❖ Fejlesztjük a felelősségtudatot, a rendszeres tanulás képességét
- ❖ Ennek érdekében elvárjuk a következetes felkészülést a tanórákra; a taneszközök rendben tartását és azt, hogy legyenek felelősek saját cselekedeteikért, érezzék felelősséget társaikért.
- ❖ Legyenek kitartóak mind a szellemi, mind a fizikai munkavégzésben (pl. testnevelés órán, versenyeken, tesztek megoldásában, kutatómunkában, stb.).
- ❖ Hozzásegítjük tanulóinkat az ismeretszerzéshez, az önálló feladat- és problémamegoldáshoz.
- ❖ Olvasóvá nevelés, könyv- és könyvtárhasználat, az internet hasznos alkalmazása a mindennapok gyakorlatában.
- ❖ Megalapozzuk tanulási szokásaikat.
- ❖ Támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását.
- ❖ Megerősítjük a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
- ❖ Segítjük a tanulási nehézségekkel küzdő tanulóinkat.
- ❖ Igyekszünk kompenzálni a hátrányos helyzetű gyermekek sajátos szociális- és kulturális környezetük okozta lemaradását.
- ❖ Biztosítjuk a házirendben foglalt jogok és kötelességek gyakorlását, megköveteljük betartását, folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük a fennálló helyzetet.

1.4 Nevelő-oktató munkánk eszközei, eljárásai

A nevelő-oktató munka ismeret- és értékátadó tevékenység, amely csak akkor lehet eredményes, ha módszereiben, eszközeiben, eljárásaiban tekintettel van a tanulócsoporthoz heterogén összetételére, a tanulók életkori sajátosságaira és kellő teret biztosít a tanulói aktivitásnak az ismeretszerzés folyamatában. Ennek kapcsán az alábbiakat tartjuk fontosnak:

- ❖ Az eljárásoknak, eszközöknek igazodniuk kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez.

- ❖ Szorgalmazni kell az egyéni aktivitást, tág teret kell adni az egyéni munkamódszereknek, hozzá kell segíteni a tanulókat az egyénre szabott tanulási stratégia kialakításához.
- ❖ Az értékelésnek a kapott feladatok megvalósításának módja és színvonala, a problémákra adott válaszok minősége szerint kell történnie.
- ❖ A komplex személyiségfejlesztésében fontos szerepet kell kapnia az önismeretnek, az erős és gyenge oldal felismerésének, a fejlett és reális önértékelésnek, az önbizalom erősítésének, a kezdeményező és vállalkozó készségeknek, az ítélőképességnek, az erkölcsi és esztétikai érzékenységnek, az érzelmi intelligencia kialakításának.

Fontos:

- ❖ A tanulási technikák és módszerek tanítása, átadása, folyamatos karbantartása (A tanulás tanítása minden tantárgy esetében!).
- ❖ Az elektronikus médiumok alkalmazása a nevelő-oktató munkában.

Módszerek:

- ❖ A meggyőzés módszerei (oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.).
- ❖ A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, érdekes, játékos módszerek, gyakorlás, stb.).
- ❖ A magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret, stb.).

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását segítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli tevékenységek, valamint az e tevékenységhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Olyan tanulási környezet kialakításán dolgozunk, amelyben a gyermekek:

- ❖ szabadon tanulhatnak;
- ❖ rendelkezésükre állnak a források
- ❖ izgalmas „tanulási kalandok” várnak rájuk;
- ❖ büszkéek lehetnek arra, hogy részesei az iskolai munkának (a pozitív tanári megerősítéseknek köszönhetően);
- ❖ van helye és ideje a gondolkodásra és az alkotómunkára.

Arra törekszünk, hogy az oktatást támogató pedagógusok:

- ❖ folyamatosan biztosítsák a tanulást és a fejlesztést;
- ❖ gyermekbarátok;
- ❖ egyenlően kezelik a tanulókat (nemre, korra stb.);
- ❖ munkájukat a készségek fejlesztésére építik;
- ❖ tanulóközpontú és az aktív részvételre építő módszerekkel dolgoznak;
- ❖ segítik a tanulást, a megismerés egyénre szabottan eltérő folyamatát;
- ❖ birtokában vannak a megfelelő technológiáknak (beleértve a digitális technológiával támogatott oktatási módszereket).

Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témanapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Intézményünk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata, hogy a gyermekek és tanulók személyiségét a különféle óvodai-iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

❖ **A tanulók erkölcsi nevelése**

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

❖ **A tanulók értelmi nevelése**

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

❖ **A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése**

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

❖ **A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése**

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

❖ **A tanulók akarati nevelése**

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

❖ **A tanulók nemzeti nevelése**

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

❖ **A tanulók állampolgári nevelése**

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

❖ **A tanulók munkára nevelése**

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

❖ **A tanulók egészséges életmódra történő nevelése**

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Célunk:

Testileg, lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek, tanulók nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Válgják a gyermekek szokásává a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás igénye.
- ❖ Szilárduljon meg az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- ❖ Alakuljon ki az önállóság a vetkőzés és öltözködés területén.
- ❖ Törekedjenek környezetük esztétikus kialakítására, vigyázzanak rendjére és tisztaságára.
- ❖ Válgják a gyermekek szükségletévé a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.
- ❖ Ismerjék meg a környezetünket és egészségünket károsító, ártalmas hatásokat (média, alkohol, dohányzás).

Egységes cél:

- ❖ Intézményünkben biztonságos, tiszta környezetet teremtünk.
- ❖ Fontos számunkra, hogy a diákok és a pedagógusok testileg és lelkileg egészségesek legyenek.
- ❖ Arra törekszünk, hogy a gyerekeken keresztül a családokban is kialakítsuk az igényt a harmonikus, az egészséget óvó, tudatos életvitelre.
- ❖ Fontosnak tartjuk a mindennapi testmozgás biztosítását minden gyermek számára.
- ❖ Életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése.

Ennek érdekében feladataink:

- ❖ Minden rendelkezésére álló módszerrel elősegíteni a tanuló és tantestület egészségének védelmét, az egészségfejlesztést és az eredményes tanulást.
- ❖ Együttműködést kialakítani különböző szakemberekkel: pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberekkel, szülőkkel és diákokkal annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- ❖ Pozitív, egészséges életfelfogás megalapozása, előkészítése.
- ❖ A biztonságos és veszélyhelyzetek felismerése, a helyes döntés elősegítése.
- ❖ A pedagógusok kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén.
- ❖ Egészséges környezet kialakítása.
- ❖ Egészséges étkezés motiválása, biztosítása.
- ❖ Testedzés, szabadidő hasznos eltöltésének segítése, felhívjuk a figyelmet a testmozgás egészségfejlesztő szerepére.
- ❖ Lelki egészségfejlesztés kialakítására való törekvés, minden célcsoportnak.

- ❖ Az egészséges életmód, a harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel és közlekedés szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy ezek számukra értékke váljanak, az ehhez szükséges ismeretek, készségek, attitűdök elsajátítása, kialakítása.
- ❖ Megismertetjük a tanulókkal az egészségre kedvező és káros tényezőket, a betegség-megelőzési módokat, tudatosítjuk a tanulóknál az egészséges életmód szabályait, normáit, a pozitív beállítást módokat.
- ❖ Megértetjük a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett élet élethosszabbító szerepét, jelentőségét.
- ❖ Ösztönzés környezetkímélő magatartás és életmód kialakítására, a környezeti higiéné fenntartására.
- ❖ Hangsúlyozzuk a harmonikus családi élet szerepét, tudatosítjuk a gyermekek helyét és szerepét.

3.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az iskolai helyi tantervébe nem önálló tantárgyként jelenik meg az elsősegély-nyújtási ismeretek, az ezekre irányuló technikák átadása, hanem e tevékenységünket a tantárgyak keretébe építve, valamint tanórán kívüli tevékenységeken valósítjuk meg.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja:

A tanulók:

- ❖ ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ❖ ismerjék fel a közvetlen balesetveszélyt, tudjanak cselekedni balesetveszélyes helyzetekben,
- ❖ helyes viselkedési módok kialakítása baleset idején,
- ❖ legyenek képesek segítségkérésre telefonon, személyesen,
- ❖ ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- ❖ tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- ❖ legyenek képesek a balesetet szenvedett személy ellátására,
- ❖ ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ❖ sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- ❖ ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
- ❖ sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

A célokból a feladatok egyértelműen következnek.

Tanórai tevékenységek az elsősegélynyújtás oktatására:

- ❖ Technika – életmód, balesetvédelmi oktatás
- ❖ Fizika – kísérletek balesetmentes elvégzése, az áram élettani hatásai
- ❖ Biológia – sebek alapvető ellátása, rándulás, vérzések
- ❖ Egészségtan- telefonos segítségkérés; az elsősegélynyújtás "ABC"-je
- ❖ Kémia – veszélyes vegyszerek, mérgezések, háztartási vegyszerek, kozmetikumok cél-szerű és tudatos használatuk, vásárlásuk
- ❖ Informatika – szövegszerkesztési feladatok, balesetmentes használat

- ❖ Testnevelés órán
- ❖ Médiaismeret - Oktatófilmek
- ❖ Osztályfőnöki - Kirándulások, séták, táborok

Tanórán kívüli tevékenységek az elsősegélynyújtás oktatására (vetélkedők, versenyek, rendezvények):

- ❖ Iskolai könyvtár
- ❖ Szabadidős programok
- ❖ Országos Elsősegély-ismereti verseny
- ❖ Katasztrófavédelmi verseny
- ❖ Egészségnap, egészséghetek
- ❖ Napközis rendezvények
- ❖ Családi nap

3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- ❖ a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás
testnevelés	- magasból esés

- ❖ az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén; segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (házi orvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

4. A közösségfejlesztéssel, az intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Célunk olyan közösségek kialakítása, melyek segítik a gyermekek sokoldalú fejlődését, képességeik kibontakozását, miközben a csoport valódi közösséggé formálódik.

Azon dolgozunk, hogy a gyermekek ismerjék meg a közösséghez tartozás érzését, a közös tevékenység örömét, alakuljon ki olyan értékrendjük, amelyben az egyéni és közérdek egyaránt szerephez jut.

Arra törekszünk, hogy:

- ❖ a gyerekek ismerjék meg önmagukat, társaikat és nevelőiket. Tudjanak együtt dolgozni, és a felmerülő konfliktusokat megfelelően kezelni,
- ❖ tanulóinkban megalapozzuk az önálló véleményformálás és véleménynyilvánítás képességét,
- ❖ fejlesztjük diákjaink vitakultúráját,
- ❖ a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások létezésének elfogadására neveljük őket,
- ❖ a beteg, sérült, fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó, megértő és segítőkész magatartást alakítunk ki a gyerekekben,
- ❖ a tanulóink kötelességeiket végezzék el és éljenek jogaikkal,
- ❖ tanulóink közös tevékenységük megszervezésére, érdekeik képviselésére és védelmére, az információk közvetítésére diákönkormányzatot hoznak létre,
- ❖ széles körben alkalmazzák az IKT eszközöket, az iskolai közösségi eredmények, események, feladatok elérésére az tagintézményi, intézményi honlapokon,
- ❖ az új módszerek, eljárások, pl.: témahét, projekt hozzájárulhatnak az együttműködés, közösségalkotás fejlesztéséhez.

Feladataink az óvodában

- ❖ Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése a felvételt nyert gyerekeknel.
- ❖ Bensőséges, családi, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása.
- ❖ A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- ❖ Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- ❖ Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- ❖ Közös élményre épülő közös tevékenységek gyakorlása.
- ❖ A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben.
- ❖ Szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- ❖ A gyermekekben megfelelő önfegyelm, önbizalom, önértékelés kialakítása.

- ❖ A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- ❖ Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- ❖ A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- ❖ A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére, mentálhigiénés és drámajátékok alkalmazása.
- ❖ A magyarság, a magyar nép kultúrájával, és hagyományaival való ismerkedés.
- ❖ Társas kapcsolatok nyomon követése és szociometria felmérés készítése, értékelése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- ❖ Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- ❖ Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- ❖ Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- ❖ Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- ❖ Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.
- ❖ Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- ❖ Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbségeket.

Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

- ❖ A gyermek harmonikus fejlődése és eredményes tanulmányi munkája érdekében kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő együttműködésre van szükség.

Az együttműködés formái:

- ❖ szülői értekezlet,
- ❖ fogadó óra,
- ❖ szülői szervezet megbeszélései,
- ❖ diákönkormányzati megbeszélések,
- ❖ egyéni kapcsolattartás,
- ❖ nyílt nap, nyílt tanóra,
- ❖ családlátogatás,
- ❖ iskolai és iskolán kívüli közös programok

Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei

- ❖ Az együttműködés formáit a gyerekek és a szülők változó igényeinek és elvárásainak megfelelően igyekszünk bővíteni és fejleszteni. Ha igény merül fel, az együttműködésre újabb alkalmakat biztosítunk (rendkívüli szülői értekezlet, szakmai előadás szülőknek, pályaválasztási tanácsadás, üzemlátogatás, tanár-diák fórum, jótékonysági bál, kirándulás).
- ❖ Intézményünkben a pedagógusok új típusú együttműködését alakítjuk ki: megismerjük, megvitatjuk egymás kompetenciafejlesztő gyakorlatát, szakmai tapasztalatainkat folyamatosan megosztjuk egymással, szakmai napokat szervezünk.
- ❖ Az új pedagógiai módszerek és eljárások alkalmazása lehetőséget nyújt a pedagógus-tanuló, a pedagógus-szülő és a tanuló-tanuló viszony korszerű formáinak kialakításához.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartási formái

Intézményünkben fontosnak tartjuk a partnerközpontúságot, ezért folyamatosan kapcsolatot tartunk közvetlen és közvetett partnereinkkel. A kapcsolattartás valamennyi formáját kihasználjuk, mivel tudjuk, akkor lehetünk eredményesek, ha együttműködünk partnereinkkel.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái

- ❖ Szülői munkaközösség gyűlései
- ❖ Családlátogatások (szükség szerint)
- ❖ Szülői értekezletek
- ❖ Fogadó órák
- ❖ Nyílt tanítási napok
- ❖ Rendezvények, programok alkalmával
- ❖ Személyes beszélgetések
- ❖ Internet
- ❖ Iskolai, intézményi honlapok
- ❖ Tájékoztató füzet, E-KRÉTA

A tanulókkal való kapcsolattartás formái

- ❖ Tanórai, tanórán kívüli foglalkozások alkalmával
- ❖ Személyes beszélgetések
- ❖ Diákközgyűlés
- ❖ Iskolagyűlés
- ❖ Diákönkormányzat
- ❖ Internet
- ❖ Iskolai, intézményi honlapok
- ❖ Tájékoztató füzet, E-KRÉTA

A pedagógusokkal való kapcsolattartás formái

- ❖ Értekezletek, megbeszélések alkalmával
- ❖ Rendezvények, programok alkalmával
- ❖ Személyes beszélgetések
- ❖ Szakmai továbbképzések
- ❖ Szakmai napok
- ❖ Internet
- ❖ Körlevél
- ❖ Iskolai, intézményi honlapok
- ❖ Faliújság, hirdetések

Egyéb partnerekkel való kapcsolattartás formái

- ❖ Értekezletek, megbeszélések alkalmával
- ❖ Rendezvények, programok alkalmával
- ❖ Személyes beszélgetések
- ❖ Internet
- ❖ Iskolai, intézményi honlapok

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

- ❖ Részt vállalunk a családi életre nevelés összetársadalmi feladataiból osztályfőnöki órákon, a különböző tantárgyak jól megválasztott tananyagához kötődve és spontán módon egyaránt.
- ❖ Különös figyelemmel fejlesztjük a következő szociális készségeket: kapcsolatteremtés és ápolás, tolerancia, értékelés, siker- és kudarcfeldolgozás, konfliktuskezelés, érvelés, alkalmazkodás, szervezés, együttműködés, segítség.

Az egyéb foglalkozások és szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai

Létrehozunk, illetve támogatjuk azokat a tanórán kívüli iskolai közösségeket (szakköröket, sport- és művészeti csoportokat), amelyekben a tanulók a segítségünkkel, illetve felügyeletünk mellett megérezhetik a csoport fejlesztő erejét.

- ❖ Felelősségvállalás a vállalt feladatokért.
- ❖ Szereplési vágy kihasználása (tanulmányi versenyek, iskolai ünnepségek, rendezvények).

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A diákönkormányzat tevékenységéből adódó lehetőségek:

- ❖ kezdeményezés,
- ❖ helyzetfelismerés,
- ❖ a közösség érdekeinek felvállalása,
- ❖ véleménynyilvánítás,

- ❖ egyeztetés és döntés.

Valamennyi terület tevékenyen hozzájárul

- ❖ a tanuló közösségi magatartásának kialakulásához,
- ❖ véleményaélkötő, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- ❖ a közösségi szokások, normák elfogadásához,
- ❖ a másság elfogadásához,
- ❖ az együttérző magatartás kialakulásához, a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

5.1 A pedagógusok alapvető feladatai

- ❖ A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- ❖ Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- ❖ Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- ❖ Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- ❖ A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- ❖ Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- ❖ Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- ❖ A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- ❖ A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- ❖ Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- ❖ A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

5.1.1 A tanórai és tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- ❖ Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- ❖ A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).

- ❖ Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- ❖ A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon.
- ❖ Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon.
- ❖ A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- ❖ A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- ❖ Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- ❖ A helyi tanterv követelményeinek elsajátíttatása a nevelő által tanított tanulók körében.

5.1.2 A tehetséges tanulók gondozása

- ❖ Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- ❖ Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- ❖ Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- ❖ A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- ❖ A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

5.1.3 A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- ❖ Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- ❖ A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- ❖ A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók nyomon követése, a korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben aktív közreműködés.

- ❖ A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
- ❖ Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

5.1.4 A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- ❖ Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. üzemlátogatás, színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- ❖ Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdelután, karácsonyi ünnepség stb).
- ❖ Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- ❖ A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

5.1.5 Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- ❖ Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- ❖ Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- ❖ Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

5.1.6 Munkafegyelem, a munkához való viszony

- ❖ A munkaköri köteleességek teljesítése.
- ❖ Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- ❖ Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- ❖ Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

5.1.7 Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- ❖ Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- ❖ Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- ❖ Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- ❖ Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

5.1.8 Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- ❖ Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.
- ❖ Továbbképzéseken való részvétel.
- ❖ A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
- ❖ Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.

5.1.9 Az iskolai munka feltételeinek javítása

- ❖ Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- ❖ Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- ❖ Az iskolai alapítvány működésének segítése.
- ❖ Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- ❖ Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- ❖ Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

5.1.10 Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- ❖ Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- ❖ Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- ❖ Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

5.1.11 Aktív részvétel a tantestület életében

- ❖ A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- ❖ Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének, rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- ❖ Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeken.

5.1.12 Az iskola képviselete

- ❖ A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- ❖ Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- ❖ Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a fenntartó felé, esetleg a helyi médiában.
- ❖ Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.

- ❖ Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.
- ❖ A település rendezvényein, eseményein való részvétel.
- ❖ Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

5.1.13 A vezetői feladatok ellátása

- ❖ Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- ❖ Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- ❖ A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

5.1.14 Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- ❖ A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- ❖ Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- ❖ Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- ❖ Kellő figyelem, érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

5. 2. Az osztályfőnök feladatai

Változó világunkban azok a pedagógusok, akik osztályfőnöki tevékenységet látnak el, tisztában vannak e munka felelősségével, mennyiségével. Az elmúlt esztendőben nem egyszerű az osztályfőnök mestersége. A kollégák, akik a tanítás mellett osztályfőnökséget is vállaltak megtapasztalhatták, hogy egy intézményen belül is lehet különböző módon végezni ezt a tevékenységet. A pedagógus személyiségével, példamutatásával alakítja a jövő nemzedékét több, kevesebb sikerrel. Az osztályfőnököknek különös odafigyeléssel, szeretettel, empátiás készséggel kell rendelkeznie ahhoz, hogy a rá bízott tanítványokat felelősségteljesen nevelje. Az elmúlt években az osztályfőnöki munka átértékelése vált szükségessé, melynek alapvető háttere a megváltozott, jelenlegi társadalmi és szociális igényeknek való megfelelés. Az osztályfőnököknek kulcsszerep jut, osztályuk életének szervezésében, melyben az osztályfőnök patrónusa lesz annak a közösségnek, melyet rábíztak.

Az osztályfőnöknek fontos feladata a gyermekek szüleivel való kapcsolattartás, mely megkönnyítené az osztályközösség nevelését. Arra kell törekedni, hogy alkalmat teremtsenek az osztályfőnökök az osztályukban a szülőkkel és gyerekekkel való közös tevékenységekre.

- ❖ Az iskolai munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- ❖ Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- ❖ Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítását és elfogadását.
- ❖ Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- ❖ Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- ❖ Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- ❖ Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- ❖ Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- ❖ Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- ❖ Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább háromhavonta – tájékoztatja a szülőket.
- ❖ A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- ❖ Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről. Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- ❖ A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- ❖ Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- ❖ A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- ❖ Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- ❖ Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, szükség esetén együttműködik a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- ❖ Segíti a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- ❖ Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- ❖ Figyelemmel kíséri a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását.
- ❖ Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- ❖ Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- ❖ Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- ❖ Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- ❖ Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.

- ❖ A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- ❖ Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az elektronikus naplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- ❖ A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- ❖ Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- ❖ A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- ❖ Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- ❖ Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- ❖ Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- ❖ Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- ❖ Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- ❖ Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat a jogszabályi előírás szerint.
- ❖ Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.
- ❖ A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók nyomon követése után statisztikai adatszolgáltatást végez.

5.2.1 Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

5.2.1.1 Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

A tanév elején összeállított munkaterv:

- ❖ Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- ❖ Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- ❖ Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
- ❖ Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
- ❖ Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.

- ❖ Az osztály diákközösségének vezetői.
- ❖ Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.

Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán:

- ❖ Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
- ❖ Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- ❖ Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

5.2.2 Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról:

- ❖ Tanulók száma, ebből leány.
- ❖ Állami nevelt (gondozott).
- ❖ Hátrányos helyzetű tanuló.
- ❖ Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló.
- ❖ Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanuló.
- ❖ Sajátos nevelési igényű tanuló.
- ❖ Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló.
- ❖ Az étkezőkből csak ebédelő, illetve háromszor étkező tanuló.
- ❖ Az iskolába járás alól felmentett tanuló (egyéni munkarend).
- ❖ Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók.
- ❖ Más településről bejáró tanuló.
- ❖ Nem magyar állampolgár.
- ❖ Évfolyamismétlő.
- ❖ Azon adatok összegyűjtése, elemzése, amelyekkel a főigazgató illetve főigazgatóhelyettes megbízza.

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról:

- ❖ Tanulók száma.
- ❖ Osztályozott tanulók száma.
- ❖ Osztályozatlan tanulók száma.
- ❖ Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga.
- ❖ Az osztály tanulmányi átlaga.
- ❖ Kitűnő tanulók száma.
- ❖ Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén.
- ❖ Példamutató magatartásért adott dicsérek száma a tanév végén.
- ❖ Példamutató szorgalomért adott dicsérek száma a tanév végén.
- ❖ Egy tantárgyból bukott tanulók száma.
- ❖ Két tantárgyból bukott tanulók száma.

- ❖ Három tantárgyból bukott tanulók száma.
- ❖ Négy vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma.
- ❖ A bukások száma tantárgyanként.
- ❖ A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei.
- ❖ Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések).
- ❖ Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések).

Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői:

- ❖ A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika).
- ❖ Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján.
- ❖ A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma.
- ❖ A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma.
- ❖ A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma.
- ❖ Továbbtanulás iskolatípusok szerint.
- ❖ Gimnáziumba felvett tanulók száma.
- ❖ Technikumba felvett tanulók száma.
- ❖ Szakképző iskolába felvett tanulók száma.
- ❖ Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma.
- ❖ Azon adatok összegyűjtése, elemzése, amelyekkel a főigazgató illetve a főigazgatóhelyettes megbízza.

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén:

- ❖ Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- ❖ Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- ❖ A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- ❖ Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- ❖ Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- ❖ A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).

- ❖ A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).

Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:

- ❖ Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- ❖ Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- ❖ A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

5.2.3 Az osztályfőnöki órák témái

Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin:

- ❖ A házirend szabályainak megbeszélése.
- ❖ Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- ❖ Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- ❖ Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
- ❖ Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- ❖ Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.
- ❖ A kerékpáros közlekedés szabályai.

Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák:

- ❖ Félévente legalább egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre).

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 13-14. pontja határozza meg a kiemelt figyelmet igénylő tanuló fogalmát, s két nagyobb kategóriát definiál:

a) különleges bánásmódot igénylő tanuló:

- aa) sajátos nevelési igényű tanuló,
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló,
  - ac) kiemelten tehetséges tanuló: A kiemelten tehetséges tanuló a törvény szerint az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.
- Iskolánk bármelyik kategóriába tartozó tanulóval készen áll a fejlesztésre, a törődésre.

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

c) tartós gyógykezelés alatt álló tanuló:

- ca) A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló egészségügyi ellátását biztosító

egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás:

Tartós gyógykezelés alatt álló tanuló egészségügyi intézményben való oktatása érdekében a főigazgató – a szülőkkel történt egyeztetés után, a tanuló egészségügyi állapotának figyelembevételével - veszi fel a kapcsolatot az intézménnyel, majd a lehetőségekhez mérten határozza meg a tanuló oktatásba való bekapcsolódásának módját.

Ezek lehetnek:

- online oktatás
- személyes, az egészségügyi intézmény és az iskola rendjéhez alkalmazkodó oktatás

6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Célok:

- ❖ A tehetséges tanulók képességeinek maximális kiaknázása, továbbfejlesztése, személyiségük harmonikus fejlesztése.
- ❖ Társuljon a kiemelkedő képesség értékes személyiségjegyekkel, pozitív emberi tulajdonságokkal.

Feladatok:

- ❖ A tehetséges tanulók kiemelkedő képességeinek felismerése, érdeklődési körének feltárása, pontos körülhatárolása.
- ❖ A tanuló viselkedésén és teljesítményén keresztül a jellem- és akarati vonások megismerése.
- ❖ Azoknak a személyiségjegyeknek a feltárása, amelyek pozitívan segítik fejlődésüket.
- ❖ Fejlődésük folyamatos figyelése, a pozitív változások elemzése.
- ❖ Megfelelő motiválás és értékelés.
- ❖ A mutatkozó eredmények mélyreható elemzése, elismerése.

Módszerek:

- ❖ Motiváló tényezők megteremtése.
- ❖ Megfelelő tanár-diák kapcsolat kialakítása, az egyéniség kölcsönös tisztelete.
- ❖ Differenciált óravezetés, egyénre szabott feladatok.
- ❖ Képességeinek megfelelő versenyeken való indítás.
- ❖ A nyolcadik évfolyamosoknak felvételi előkészítők indítása.
- ❖ Levelező tanulmányi versenyeken való részvételre ösztönözzük a tehetséges tanulókat.
- ❖ Szakkörök, sportfoglalkozások indítása.
- ❖ Művészeti tevékenységek.
- ❖ Iskolai, települési rendezvények.

6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Célok:

- ❖ A tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek speciális fejlesztése azért, hogy képesek legyenek megfelelni az elvárásoknak.
- ❖ Esélyegyenlőség biztosítása számukra.
- ❖ A másság elfogadtatása az iskola tanulóival.

Feladatok:

- ❖ A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók kiszűrése, személyiségük megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása.
- ❖ Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- ❖ Rendszeres, következetes fejlesztés, együttműködve a különböző szakemberekkel.
- ❖ Rendszeres tájékoztatás a szülők felé a gyermek fejlődéséről, segítségnyújtás az otthoni tanuláshoz.
- ❖ Fejlesztő foglalkozások biztosítása a képességzavarok kezelésére.
- ❖ A tanulók megfelelő szakmai szolgáltató szervezetekhez irányítása.
- ❖ Korrepetálások, különösen az alapkészségek területén (matematika, anyanyelv).
- ❖ Lehetőség szerint az idegen nyelv tanulásánál csoportbontás.

6.3 A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdők segítése

Célok:

- ❖ A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanuló személyiségének fejlesztése, hogy képes legyen beilleszkedni az osztály- és iskola közösségébe.
- ❖ A tanuló sajátítsa el és tartsa be a közösségi együttműködés szabályait.
- ❖ Fogadja el és tolerálja a másságot.

Feladatok:

- ❖ A gyermek pozitív tulajdonságainak feltárása, támasz nyújtása a fejlesztéshez.
- ❖ A tanulói személyiség megismerésének folyamatában a tapasztalt tünetek elemzése, a kiváltó okok feltárása, megismerése.
- ❖ Rendszeres, következetes fejlesztés, együttműködve a különböző szakemberekkel.
- ❖ Szükség esetén javaslat tétel a szülőknek a megfelelő vizsgálatok elvégzésére az arra szakosodott intézményekben.
- ❖ A problémás gyerekek érzelmi kapcsolatainak fokozott figyelemmel kísérése.
- ❖ A gyermekek megnyilvánulásainak folyamatos ellenőrzése, javítása.

Módszerek.

- ❖ Azonnali pozitív vagy negatív visszajelzés.
- ❖ Rövid, tömör, egyszerre csak egy utasítás adása.
- ❖ A közösségi szabályok következetes betartatása.
- ❖ A jó tanár-diák viszony kialakítása, amely a kölcsönös bizalomra és tiszteletre épül.
- ❖ Nyugodt, kiegyensúlyozott, határozott, következetes, kiszámítható nevelői magatartás.
- ❖ A szülő és gyermek kapcsolatának megerősítése dicséretekkel.

- ❖ A konfliktusok oldása irányított pedagógiai beszélgetésekkel.

7. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

Az ifjúság szociális válsághordozó. A kedvezőtlen szociális, gazdasági hatások, az érték- és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a feszültségűrtő képesség, ami otthon érezteti hatását, és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. Mindezek következménye megjelenik az iskolában a gyerekek teljesítmény- viselkedés- és kapcsolatzavarainak formájában.

Célok:

- ❖ a gyerekek problémáinak minél korábbi felismerése,
- ❖ a probléma hatékony kezelése.

Feladatok:

- ❖ az okok keresése,
- ❖ segítségnyújtás,
- ❖ jelzés az illetékes szakembernek, gyermekjóléti szolgálatnak, gyámhivatalnak, kormányhivatalnak.

Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:

- ❖ kapcsolatfelvétel a családdal,
- ❖ felvilágosító munka szülői értekezleteken, fogadóórákon,
- ❖ ismeretterjesztés (veszélytényezők, bűnözés, kábítószer stb.) meghívott külső előadók (védőnő, drog prevenciós szolgálatok, rendőrség) segítségével,
- ❖ pszichológiai segítség,
- ❖ nevelési tanácsadás, családsegítő igénybevétele,
- ❖ délutáni klub, szakkörök működtetése,
- ❖ kedvezményes táborozások,
- ❖ ösztöndíjak.

8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Hátrányos helyzet az alábbi területeken jelentkezhet:

- ❖ nem kielégítő fizikai körülmények, anyagiak hiánya (nem megfelelő táplálkozás, nem megfelelő lakáskörülmények),

- ❖ kulturális hátrány (a család olyan szokásai, attitűdjei, igény szintje, értékei, amelyek nehezítik, akadályozzák a gyermek iskolai beilleszkedését és teljesítményét),
- ❖ érzelmi- pszichés szükségletek kielégíthetlensége (szeretet és biztonság iránti szükséglet).

Tevékenységszabványok:

- ❖ folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel,
- ❖ a hátrányos helyzetű tanulók nyilvántartása,
- ❖ esetmegbeszélés,
- ❖ személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- ❖ segítségnyújtás a kulturált szabadidő eltöltéséhez,
- ❖ a rendszeres iskolába járás elérése, a tanulmányai befejezése, a pályaválasztás és eredményes beiskolázás érdekében.

9. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselésére, az intézményi, döntési folyamatokban való részvételére a Diákönkormányzatok működtetésével kerül sor.

A diákönkormányzatok a tanulók önkormányzó, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógusirányítóval együtt, saját fejlettségüknek megfelelő szinten önállóan intézik saját ügyeiket, megtanulják a jogérvényesítés alapjait. A diákönkormányzat demokratikus úton választja tisztségviselőit, hozza létre szerveit, amelyek a közösség megbízásából hivatottak az ügyek megvitatására, határozathozatalra.

Feladatok:

- ❖ olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait,
- ❖ a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése,
- ❖ az iskolai hagyományok ápolása, új hagyományok teremtése,
- ❖ a tanulói és diákjogok mélyebb megismerése és alkalmazása mind a diákok, mind a tantestület részéről,
- ❖ olyan közös érdekeken alapuló közös, konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak,
- ❖ olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség is,
- ❖ a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre késztető tevékenységek szervezése.

Az osztályközösségek (2-8. évfolyam) a tanév elején választják meg az osztálytitkárt, akit delegálnak a diákönkormányzat vezetőségébe. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

A nevelőtestületi értekezleten a diákönkormányzatot a segítő felnőtt képviseli. Az iskola tanulóinak tájékoztató és tájékozódó fóruma a diákközgyűlés. A diákközgyűlésre a tanulók diákképviselőt választanak. A közgyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi. Résztvevői: a küldött tanulók, az intézmény vezetője (főigazgatója), a diákok felnőtt

segítői. A diákok az iskola életét érintő ügyekben kérdéseket tehetnek fel, új megoldási javaslatokat tehetnek. A diákönkormányzat a tanulói fűjság és a nevelőtestület közös feladata az iskola hagyományainak ápolása, új hagyományok teremtése.

A diákönkormányzat rendszeresen tart iskolagyűléseket, melyeken a tanulókat érintő programokról, eredményekről, feladatokról, elvárásokról, esetlegesen felmerülő problémákról tájékoztatják társaikat.

Működési szabályok:

- ❖ A tanulók nagyobb közösségét közvetlenül érintő döntések meghozatala előtt az iskolavezetés kikéri a Diákönkormányzat véleményét, javaslatát.
- ❖ Az iskolai diákönkormányzat (DÖK) megválasztása tanévenként a diákönkormányzati ülésen történik.
- ❖ Az iskolaközösségek életüket érintő bármely kérdésben a Diákönkormányzaton (DÖK) keresztül érvényesíthetik jogaikat.
- ❖ A házirendben meghatározott nagyobb tanulóközösségek tanulói létszámának 50 %-át érintő kérdésekben kötelező kikérni a Diákönkormányzat véleményét.
- ❖ Az iskola vezetősége az előbbiektől eltérő esetekben is kérheti a diákönkormányzat véleményét.
- ❖ A tanulói közösségek álláspontjukat a fennálló jogszabályi rendelkezések szerint alakítják ki, melyhez az iskola minden szükséges feltételt biztosít.
- ❖ A DÖK tevékenységét saját működési szabályzata szerint végzi.
- ❖ A DÖK munkáját segítő nevelőt a DÖK vezetőségének javaslata alapján a nevelőtestület egyetértésével, az intézményvezető bízta meg.
- ❖ Évente egyszer diákközgyűlést tart.

10. Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal, az iskola partnereivel

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola főigazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- ❖ az iskola főigazgatója legalább évente egyszer a diákönkormányzat ülésén,
- ❖ a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a faliújságon keresztül,
- ❖ az osztályfőnök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola főigazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola főigazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- ❖ az iskola főigazgatója legalább évente kétszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- ❖ az osztályfőnök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- **családlátogatás**, feladata: a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.
- **szülői értekezlet**, feladatai:
  - ❖ a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
  - ❖ a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
  - ❖ az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
  - ❖ a helyi tanterv követelményeiről,
  - ❖ az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
  - ❖ saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
  - ❖ a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről
  - ❖ az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
  - ❖ a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola főigazgatósága felé.
- **fogadóóra**, feladata: a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás.)
- **nyílt tanítási nap**, feladata: hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.
- **írásbeli tájékoztató**, feladata: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.
- **iskolai honlap, célja:** a szülők, érdeklődők naprakész információkat szerezhessenek az iskola tanórai és tanórán kívüli rendezvényeiről különböző programokról, a gyermekeket érintő eseményekről, feladatokról, lehetőségekről, és igényei szerint tevékeny részesei lehessenek ezeknek.
- **iskolai rendezvények, ünnepségek**
- **szülői szervezet rendezvényei**

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola főigazgatóságával, nevelőtestületével.

További kapcsolataink:

- ❖ Az együttműködés jellemzi az intézmény és a községi önkormányzat viszonyát.
- ❖ A Baptista Pedagógiai Intézettel a kapcsolat kölcsönösen jó, rendszeres információ nyújtással, tájékoztatással széles körű tevékenységével segíti munkánkat.
- ❖ Folyamatos a kapcsolatunk a Családsegítő Szolgálattal.
- ❖ A Pedagógiai Szakszolgálattal és a Megyei Szakértői Bizottsággal.

- ❖ Jó a kapcsolat a tehetségpontban lévő partnerekkel.

11. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Tanulmányok alatt szervezett vizsgákra a 20/2012. EMMI rendelet 64-72.§ paragrafusai vonatkoznak.

A javító, osztályozó és különbözeti vizsgák anyaga lefedi az egész tanév tananyagát, összhangban a helyi tanterv követelményeivel.

A tanulmányok alatti vizsgák témaköreit tantárgyanként, valamint a vizsgák értékelési rendszerét az iskola a honlapján teszi közzé.

11.1 A vizsgaszabályzat célja

A tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

11.2 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- ❖ osztályozó vizsgákra,
- ❖ javítóvizsgákra,
- ❖ és különbözeti vizsgákra vonatkozik,

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- ❖ aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- ❖ akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- ❖ akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít,
- ❖ valamint akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A 2.-8. évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

- a) az iskola főigazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- b) a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása 250 tanítási órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen;
- c) egyéni munkarendes tanuló volt.

- ❖ A javító- és osztályozóvizsga időpontja augusztus második fele.
- ❖ A különbözeti vizsgát abban az iskolában teheti le a tanuló, ahol iskolaváltás miatt a tanulmányait folytatni szeretné.
- ❖ A vizsga időpontjait a főigazgató jelöli ki, melyet a helyben szokásos módon közzétesz.
- ❖ A vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra, perc) és helyszínéről (cím, épület) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal tértivevényes postai értesítést kap.
- ❖ Egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam tananyagából tehető vizsga. Három évfolyam anyagából csak rendkívül indokolt esetben igazgatói engedéllyel lehet vizsgázni.
- ❖ A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alól felmentést csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján az igazgató adhat engedélyt.

11.3 A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási – szabályai

- ❖ Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc, magyar nyelv és irodalom tantárgyból 60 perc.
- ❖ Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet tenni.
- ❖ A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból a főigazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
- ❖ Az elnöki teendőket a főigazgató vagy a megbízottja látja el.
- ❖ A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
- ❖ A vizsgabizottság tagjait a főigazgató írásban bízza meg.
- ❖ Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem engedett eszközt használ, a főigazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli, indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni annak megismétlésére.
- ❖ A vizsga a vizsgázó számára díjtalan.
- ❖ A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- ❖ A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.
- ❖ A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
- ❖ A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbelyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthez, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.

- ❖ Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.
- ❖ A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
- ❖ Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

11.4 Vizsgaszervezési követelmények

Szóbeli és írásbeli/gyakorlati vizsgák rendje

	1 - 4. évfolyam		5 - 8. évfolyam	
	írásbeli/ gyakorlati vizsga	szóbeli vizsga	írásbeli/ gyakorlati vizsga	szóbeli vizsga
Magyar nyelv	x	x	x	x
Magyar irodalom	x	x	x	x
Történelem			x	x
Angol nyelv	x	x	x	x
Református hittan	x	x	x	x
Bibliaismeret	x	x	x	x
Matematika	x	x	x	x
Digitális kultúra	x		x	
Környezetismeret	x	x		
Természettudomány			x	x
Fizika			x	x
Biológia			x	x
Kémia			x	x
Földrajz			x	x
Ének-zene		x		x
Vizuális kultúra	x		x	
Technika és tervezés	x		x	
Testnevelés	x		x	

11.5 Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

Az ismeretek számonkérésének, a tanuló teljesítménye értékelésének követelményei és formái

- A tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítjük.
- Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni.
- Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri.

- Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti.
- Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.
- Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését.
- Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzi.
- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tantervben előírt követelményekből hogyan teljesített a tanuló, emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott-fejlődött-e vagy hanyatlott az előző értékeléshez képest.
- Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.
- A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon, a tanév végén a tanulók a követelményekből átfogó írásbeli dolgozatban is beszámolnak.
- A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv (4-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természettudomány, történelem, állampolgári ismeretek, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél.
- A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik.
- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

A tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában.

Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:

- az ének-zene, a rajz, a digitális kultúra és a technika és tervezés tantárgyból legalább félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül. (A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük).

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon és a második év első félévében minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A második évfolyam második félévében és a magasabb évfolyamokon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- Az első évfolyamon, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük
- A bibliaismeret tantárgyat első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor szövegesen értékeljük, második évfolyam év végétől már érdemjeggyel.

- Az idegen nyelvet 4. évfolyamtól érdemjeggyel értékeljük.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók munkáját az egyes tantárgyakhoz készített értékelő lapok, a szöveges értékelést szoftverrel előállított, illetve az értékelő lapok segítségével értékeljük.

A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1), kitűnő (5)

Dicséretet kaphat az a tanuló, aki a tanév során az adott tantárgy tantervi követelményeit magas szinten sajátította el. Csak jeles osztályzata van a tantárgyból az adott tanévben. Félévi értesítőbe, bizonyítványba ezt „D”-vel jelöljük.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

1-8 évfolyamon:

Teljesítmény	Érdemjegy
0 – 29 %	elégtelen (1)
30 – 49 %	elégséges (2)
50 – 69 %	közepes (3)
70 – 89 %	jó (4)
90 – 100 %	jeles (5)

A tanulmányi munka jegyekkel történő értékelése a KRÉTA naplóban történik. A jegy rögzítésére legkésőbb az értékeléstől számított négy hétig van lehetősége a pedagógusnak. A határidő elmulasztása után a rendszerbe nem lehetséges a rögzítés.

12. A tanulók felvételének és átvételének helyi szabályai

A felvételi eljárás különös szabályai:

Az intézménybe történő felvételi eljárás során előnyt élvez a baptista felekezetű családból érkező vagy a Magyarországi Baptista Egyház belső egyházi jogi személyei által fenntartott intézményből érkező tanuló.

Ha az iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, először a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kérelmét kell teljesíteni a jogszabályban foglalt arányok figyelembevételével.

A további felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót 15 nappal a felvételi, átvételi kérelmek benyújtására rendelkezésre álló időszak első napja előtt az intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozni.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók közül előnyben kell részesíteni azokat, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyén található.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvétele után a további felvételi kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni azokat a jelentkezőket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyén található. Amennyiben az iskola – a megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt.

A sorsolásra a felvételi, átvételi kérelmet benyújtókat meg kell hívni. A sorsolást a főigazgató által kijelölt három főből álló bizottság végzi a sorsoláson résztvevők jelenlétében. A sorsolásról, annak eredményéről jegyzőkönyvet kell vezetni.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető a sajátos nevelési igényű tanuló, továbbá az, akinek ezt különleges helyzete indokolja.

Átvétel esetén /más iskolából érkező tanuló/:

1 hónap megfigyelés után szintfelmérő dolgozatot kell írnia. Ez alapján meghatározható, hogy a tanulónak az adott évben mely tárgyakból kell felzárkóztató foglalkozásokra járnia, hogy megfeleljen a helyi tantervi követelményeknek.

II. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

A 2020/2021-es tanévtől iskolánk felmenő rendszerben, az 1. és az 5. évfolyamán vezeti be a 2020 Nat-ra épülő helyi tantervét.

1. A kerettantervek megnevezése az 1-4. évfolyamon 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben

Magyar nyelv és irodalom alsó tagozat
Matematika alsó tagozat
Hit és erkölcsstan alsó tagozat
Kerettanterv az angol tantárgy számára 4. évfolyam
Ének-zene alsó tagozat
Vizuális kultúra alsó tagozat
Technika és tervezés alsó tagozat
Digitális kultúra alsó tagozat
Testnevelés alsó tagozat

2. A kerettantervek megnevezése az 5-8. évfolyamon 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben

Magyar nyelv és irodalom felső tagozat
Matematika felső tagozat
Történelem felső tagozat
Állampolgári ismeretek felső tagozat
Hon- és népismeret felső tagozat
Hit és erkölcsstan felső tagozat
Kémia felső tagozat
Fizika felső tagozat
Biológia felső tagozat
Földrajz felső tagozat
Kerettanterv az angol tantárgy számára 5-8. évfolyam
Ének-zene felső tagozat
Vizuális kultúra felső tagozat
Dráma és színház felső tagozat
Technika és tervezés felső tagozat
Digitális kultúra felső tagozat
Testnevelés felső tagozat

3. Tantárgyak és óraszámok a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben

A tantárgyakat és az óraszámokat az alábbi táblázat tartalmazza.

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti órászámai, 2020-2021-es tanévtől																	
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező órászámát, a jobb oldali a szabadon tervezhető órák számát tartalmazza																	
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	2	5	2	4		4	1	3	1	3	1	
Matematika	4	1	4	1	4		4		4		4		3	1	3	1	
Történelem									2		2		2		2		
Állampolgári ismeretek															1		
Hon- és népismeret												1					
Etika/hit és erkölcsan	1		1		1		1		1		1		1		1		
Környezetismeret					1		1										
Természettudomány									2		2		0		0		
Kémia													1		2		
Fizika													2		1		
Biológia													2		1		
Földrajz													1		2		
Első élő idegen nyelv								2		3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1		
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1		
Dráma és színház										1							
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1				
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1		
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5		
Osztályfőnöki									1		1		1		1		
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28		
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2	
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2	28	2	
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30		
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30		

4. A választott kerettanterv feletti óraszám 2020/2021-től

A szabadon tervezhető órakeret terhére a 1- 2. évfolyamon és a 6-8. évfolyamon 1-1 órát használtunk fel a magyar nyelv és irodalom tantárgy órakeretét növelve, a 3-4. évfolyamon 2-2 órával növeltük a tantárgy órakeretét. A matematika tantárgy órakeretét az 1-2., illetve a 7-8. évfolyamokon szintén heti 1 órával növeltük. Ennek oka, hogy tanulóink 88%-a hátrányos

és halmozottan hátrányos helyzetű. Ismereteik elmélyítésére, gyakorlásra szinte csak tanórákon van lehetőségük.

Az 5. évfolyamon a Dráma és színház kerettanterv tartalmát a Magyar nyelv és irodalom tantárgyba integráljuk.

A 6. évfolyamon a Hon- és népismeret tantárgy tartalmát a Történelem tantárgyba integrálva dolgozzuk fel, ezért itt a Történelem tantárgy óraszámát növeljük meg eggyel.

5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tanulás-tanítás folyamatában fontos szerep jut a tankönyveknek, munkafüzeteknek és más tanulmányi segédleteknek, amelyek az eredményességet növelik.

Különösen fontos ezek körütekintő, jó kiválasztása, ha figyelembe vesszük célkitűzésünket: az öntevékenység igényének és képességének fejlesztését.

Nagy felelősséget jelent az egyes szaktanári munkaközösségeknek a minden szempontból legmegfelelőbb tankönyvek és tanulási segédletek megtalálása és kiválasztása.

Tanulmányi segédletek és tankönyvek kiválasztásánál a központi programok ajánlásait és kötelező eszköz és felszerelési jegyzéket figyelembevételével történik.

A tankönyveket, tanulmányi segédleteket az azonos tantárgyat tanítók közös megegyezéssel választják ki. A kiválasztott tankönyveket a főigazgató hagyja jóvá.

A kiválasztásnál a következő alapelvek érvényesülnek:

- ❖ Korszerű ismereteket tartalmazzon.
- ❖ Legyen jól tanítható, és jól tanulható.
- ❖ Nyelvezete, tagoltsága igazodjon a korosztály sajátosságaihoz.
- ❖ A tantervi anyagot célszerű, megfelelő logikai sorrendben tartalmazzon.
- ❖ Segítse a megértést és rögzítést jó szemléltető ábrákkal, táblázatokkal, grafikonokkal, képekkel és a lényeges részek kiemelésével.
- ❖ Legyenek a tankönyvek újszerűek, eredetiek, a gyerekek érdeklődését felkeltő, motiváló hatásúak, könnyen kezelhetőek, áttekinthetőek.
- ❖ Jellemezze őket az elméleti és gyakorlati ismeretek egysége.
- ❖ Legyenek esztétikusak.
- ❖ Kötése legyen tartós.
- ❖ Adjon lehetőséget az ismeretek témakörönkénti összefoglalására, önellenőrzésre, valamint biztosítsa az önálló gyakorlás lehetőségét.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának helyi sajátos elvei:

Iskolánkban, a nevelő-oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket használunk a tananyag feldolgozásához, melyet hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak. Tankönyvként az a nyomtatott formában megjelent vagy elektronikus adathordozón rögzített könyv hozható forgalomba, amelyet a miniszteri rendeletben meghatározott eljárás keretében.

- tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítottak, vagy
- nyilvános pályázati eljárás keretében meghatározott évfolyam, műveltségi terület, tantárgy vagy annak tanításához alkalmazható pedagógus-kézikönyv vonatkozásában a miniszter kiválasztott, vagy
- a miniszter kezdeményezésére kísérleti tankönyvként fejlesztettek ki és a tankönyvjegyzékre vették.

A tankönyvjegyzék bármely évfolyam bármely tantárgya vonatkozásában a Nat szerint jóváhagyott kerettantervi tantárgyanként legfeljebb kettő tankönyvet tartalmazhat.

A korábbi szabályozás alapján tankönyvvé nyilvánított és a tankönyvjegyzékre felvett tankönyvek a régi kerettanterv szerinti tantárgyak kifutásáig, de legfeljebb az engedélyükben meghatározott időtartamig tankönyvként forgalmazhatók, tankönyvként választhatók.

- halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,
- három vagy több kiskorú, illetve eltartott gyermeket nevelő családban él,

Az iskola főigazgatója a vélemények alapján minden év június 10-ig meghatározza az iskolai tankönyvellátás rendjét, és erről a helyben szokásos módon tájékoztatja a szülőt vagy a nagykorú cselekvőképes tanulót, továbbá a fenntartót.

Taneszközök:

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei, munkaközösség hiányában a szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. Évfolyamonként, tantárgyanként kerül meghatározásra. A szülőket tájékoztatni kell azokról a tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati felszerelésekről is, amelyekre a következő tanévben a tanulmányi munkához szükség lesz.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak,

- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

6.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- ❖ Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- ❖ A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése.
- ❖ A koncentráció és a relaxáció képességének alapozása.
- ❖ A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása.
- ❖ Helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása.

6.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- ❖ Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával.
- ❖ A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátítása.
- ❖ A kreativitás fejlesztése.
- ❖ Az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés.
- ❖ A tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

6.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- ❖ Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

- ❖ Szorgalmazni kell a tanulói aktivitást, tág teret kell adni az egyéni munkamódszereknek, és ezzel hozzá kell segíteni a tanulót az egyéni tanulási stratégia kialakításához.
- ❖ Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

6.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

- ❖ Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- ❖ A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- ❖ Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- ❖ A komplex személyiség fejlesztésében fontos szerepet kell kapnia az önismeretnek- az erős és gyenge pontok felismerésének, a reális önértékelésnek, az önbizalom erősítésének, a kezdeményező és vállalkozó készségeknek, az érzelmi intelligencia kialakításának.

7. Mindennapos testnevelés

Az iskola a mindennapos testnevelést a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Ennek alapján

A mindennapos testedzés célja:

- a tanulók egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel,
- a mozgásigény fenntartása,
- a mozgáskultúra fejlesztése,

A mindennapos testedzés alapelvei:

- minden gyermek minden nap vegyen részt testmozgás programban,
- minden testnevelési órán és minden testmozgási alkalmon történjen meg a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése,
- minden testnevelési órán legyen gimnasztika, benne biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző-gyakorlat,

- a testnevelési tananyag egészében vegye figyelembe a gerinc és ízületek védelme szabályainak betartását, a fittség mérés testhelyezeteit és az izomerősítések különböző testhelyezeteit,
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelentsen még az eltérő adottságú tanulóknak is,
- érvényesüljön a teljes testmozgás-programban a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatása,
- a testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmazzon,
- a testmozgás-program olyan életmód sportokat, életminőség-sportokat tanítson a gyerekekkel, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében.

Mindennapos testedzés formái:

- testnevelés óra (1-8. évfolyam)
- gyógytestnevelés (orvosi vélemény alapján)
- könnyített testnevelés (orvosi vélemény alapján)
- iskolai sportkörök
- házi bajnokságok
- játékos egészségfejlesztő testmozgás napközis foglalkozásokon és lehetőség szerint

Minden tanítási nap délutánján iskolánk minden tanulója részt vehet a különféle sportágakban szervezett sportköri foglalkozásokon.

A napközi otthonban és iskolán kívül:

- ❖ Játékos egészségfejlesztő testmozgás.
- ❖ Osztálykirándulások, séták.
- ❖ Sportnap.
- ❖ Iskolai és területi bajnokságok (foci, szertorna).

8. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A kerettantervben meghatározott tantárgyak közül a bibliaismeret és a református hittan tantárgy választható. A választható tantárgyak közül a szülő a gyermek iskolába lépésekor dönthet. A szakkörök és szabadidős tevékenységek választását minden év szeptember 10 -ig mérjük fel a tanulók körében. A kínálatot megismerve a tanulók választhatnak, melyik foglalkozás munkájában akarnak részt venni. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik, és tudomásul veszik, hogy a választott órát illetve foglalkozást egész évben kötelesek látogatni, a mulasztást igazolni kell.

Amennyiben a tantárgyfelosztás lehetővé teszi, pedagógusválasztásra 1. évfolyamon párhuzamos osztály esetén kerül sor. A szakkörök egyéb szabadidős tevékenység esetén szintén választhat a tanuló, mely pedagógus vezette foglalkozás tevékenységébe kíván bekapcsolódni.

9. Projektoktatás

Iskolánk hagyományrendszerébe évek óta beépült a projektoktatás. Ez a hagyomány továbbra is színesíti a pedagógiai módszereink választékát, a tanulók és pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épülve, ezért a továbbiakban is kívánjuk alkalmazni.

A projektoktatás lényege nem kizárólag az, hogy a tanulók egy-egy problémára megoldást találjanak, hanem az, hogy a lehető legtöbb összefüggést és kapcsolódási pontját is felfedjék. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett a diáknak lehetősége van saját meglévő képességeinek, viselkedési formáinak kipróbálására, és újak kialakítására.

A projektoktatás fő értéke, és egyben leginkább hasznosuló eleme, maga a munkafolyamat, a munka konkrét eredményei és végtermékei mellett. Vagyis a projektmunka során megvalósuló ismeretsajátítás mellé fontosságban felzárkózik maga a gondolkodási folyamat, valamint az egyéb gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A projektmódszer célja:

- ❖ a központi, gyakorlati probléma komplex feldolgozása, több szempont szerinti körüljárása,
- ❖ konkrét, hasznosítható, gyakorlati tudás megszerzésének biztosítása,
- ❖ az ismeretek, jártasságok, szokások elsajátítása indirekt úton,
- ❖ a tanulók kezdeményező, aktív szerephez jutása,
- ❖ az egymástól történő tanulás gyakorlati megvalósítása,
- ❖ maradandó élménynyújtás a tanulók számára,
- ❖ örömteli, stresszmentes együttműködést biztosítása,
- ❖ lehetőség nyílik újfajta tanár-diák kapcsolat kialakítására,
- ❖ előmozdítja a pedagógusok szakmai együttműködését, így javítja a tantestület összetartását.

A projektoktatás feladata:

- ❖ az adott problémához szervesen kapcsolódó lehető legtöbb vonatkozás és összefüggés feltárása,
- ❖ a kreativitásának, a problémamegoldó és analitikus gondolkodásának a fejlesztése,
- ❖ a tanulók kommunikációs és szociális képességének, az ismeretszerzési alkalmazkodó képességének erősítése,

- ❖ az időbeosztás tanulása, gyakorlása,
- ❖ közös produktum bemutatása,
- ❖ mindenki saját képességei alapján vegyen részt a probléma megoldásában, érdeklődése, egyéni tapasztalatai alapján járuljon hozzá a csoport munkájához.,
- ❖ tanári együttműködés, differenciált segítség adása szükség szerint a célok megfogalmazásában, a csoportok szervezésében, a terv elkészítésében.

A projekt megvalósítása:

1. A ráhangolódás időszaka

Ebben a szakaszban történik a projekt megvalósításának közös tervezése a tanulókkal. A projektfaon elhelyezett, projekthez kapcsolódó tanulói kérdésekkel az altémák tervezésének rendszere történik meg.

2. A téma előkészítése

A projekt témáját hosszabb ideig érleljük. Naponta visszatérünk a témára, pontjaira, s folyamatosan bővítjük a projekthez kapcsolódó kérdések sorát a projektfaon.

A gyerekek is gyűjtenek előzetesen olyan anyagot, ami a témával kapcsolatos.

Az új munkamódszerek, tanulási technikák megismertetése, kipróbálása is az előkészítési időszakban történik.

3. A munkamódszerek, tanulási technikák, tevékenységek előkészítése

4. Konkrét tervezés, időterv

A ráhangolódás zárásaként kerül sor a végrehajtási terv közös elkészítésére. Alapját a projekt már megtervezett elemei és a ráhangolódási időszakban a tanulókkal közösen létrehozott új elemek adják.

A projekt dokumentálása:

Projektfa

- ❖ A projektfaon egyik állandó rovata a tevékenység, a felelősi rend, az időrend az esetleges változtatásokkal együtt. Ugyancsak állandó, feltűnő helyen tartjuk a különböző felhívásokat, értesítéseket, kéréseket, fontos információkat.
- ❖ Csoportonként vagy feladatonként folyamatosan felkerülnek az elkészült munkák, a témájukhoz, feladatukhoz fontosnak tartott képek, feliratok, dokumentumok. Ugyancsak ide kerülnek az egész osztály által készített anyagok, beszámolók is.
- ❖ Az egész projekt haladásáról szóló értékelő információkat, a szülők, a külső szakértők, a vendégek véleményét nyilvánossá tesszük.

Projektnapló

- ❖ Projektnapló vezetése a pedagógus számára fontos, hiszen egyrészt a különböző tevékenységet, a tanulók sokféle tevékenységben való részvételét, a történéseket nem lehet fejben tartani, másrészt a pedagógus folyamatos feljegyzései a későbbiekben is felhasználhatóvá teszik a munka tapasztalatait. Pontosabbá teszi a tanulók megismerését, és a sokrétű megfigyelés során szerzett információk a differenciált fejlesztés tervezésénél jól használhatók.
- ❖ A tanulók számára – hasonlóan a pedagógushoz – egy külön füzet vezetése ajánlott (feljegyzéskészítés, folyamatleírás, munkafázis-tervezés, eszköz-, anyag-, idő- stb. igény, összegezés, tanulságok levonása, összefoglalás stb.). Ennek tartalmi és technikai vezetését előzetesen megbeszéljük.
- ❖ A projekt eredményeinek bemutatása
- ❖ Az egyes tevékenységeknek vannak eredményei, de produktumnak tekintjük a projektfalra felkerült anyagokat, a projektnaplót és bármit, ami a projekt folyamán készült: fotók, rajzok, különböző írárok, meghívók, mini bemutatók.
- ❖ Másrészt elkészül az ún. záró produktum, melynek részét képezik az előbb említettek, de készülhet bábelőadás, tárgyak, kiállítás, képeskönyv, amely a téma függvényében reprezentálja az egész projektet.
- ❖ A projektzáróra meghívjuk a szülőket, a párhuzamos osztály vagy az iskola tanulóit, nevelőit, vezetőit, a szűkebb társadalmi környezetből a projekt témájában vagy a munkákban érdekelteket. A zárás kis projekt a projektben: e rendezvény megszervezése a meghívók készítésétől a kiállítás elkészítésén keresztül a vendégek fogadásáig.

Az értékelés

- ❖ Az értékelés, amint az egész tanulási folyamatnak, a projektnek is kulcsfontosságú része. Ez a hagyományos pedagógiától leginkább eltérő mozzanat, s ezért a pedagógustól ezen a területen szükséges a legnagyobb szemléletváltás. Amíg a többségében frontálisan irányított tanulás szinte adekvát értékelési módja az osztályozás, úgy a tanulói önállóságot, kreativitást, indirekt vagy önirányított tanulást követelő projekt értékelési stratégiája az osztályozás nélküli, folyamatos, dominánsan formáló-fejlesztő értékelés és visszajelzés.
- ❖ Az értékelés többrétegű.
- ❖ A korszerű tanítási-tanulási folyamatra egyébként is jellemző értékelési módok, alkalmak:
  - az egyes tevékenységek egyéni, kiscsoportos önértékelése,
  - az egyéni és csoportban vállalt önálló feladatok értékelése,
  - az egyéni fejlődés, haladás értékelése,
- ❖ A projektmunkával összefüggő értékelési módok és alkalmak:

- az egész projekt haladásának folyamatos, közös értékelése,
- értékelés az egyes projektrészek lezárásakor,
- a záró produktum értékelése,
- a projekt befejezésekor aktuális záró értékelés, a projektben közreműködőkkel együtt a tartalom, a módszerek, a szervezés tanulságainak összegezése.

Az osztályozás nélküli értékelés nem jelenti azt, hogy soha nem minősíthetünk. Ha a projektnek vannak tantárggyal, tantárgyakkal szorosan összefüggő elemei, amelyek elsajátításának mértékét netán a célok között is meghatároztuk, akkor ez megfelelő mérőeszközökkel mérhető és minősíthető.

Iskolánk tanévenként egy három hetet meghaladó projektet valósít meg. Témajavaslatokat a lehetséges projektek számára az éves munkatervben fogalmazunk meg.

Amennyiben kiállítható anyagok is készülnek a teljesítés során, úgy azokat kiállításon is bemutatja az iskola közösségének. A projekt és a témahét megvalósítása során a pedagógusok kötelesek együttműködni egymással.

10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A köznevelési törvény kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű tanulók és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésére-oktatására, lehetőséget adva a pozitív diszkriminációra. A törvény azt célozza, hogy a különböző szociális és kulturális helyzetű gyermekek együtt nevelkedjenek és azonos szintű oktatásban részesüljenek, a társadalmi párbeszéd, valamint a társadalmi mobilitás valóságos keretet kapjon az oktatás-nevelés rendszerén belül.

A nevelőtestület hátránykompenzáló programja közös tartalommal rendelkező, közös módszertant alkalmazó és tárgyi feltételeiben is megújuló. Az esélyegyenlőség, integráció megvalósulásának alapfeltétele a diszkrimináció- és szegregációmentesség. Az SNI-s, HH-s és HHH-s gyerekek oktatási, nevelési, társadalmi integrációjának biztosítása a hatályos jogszabályokkal rendelkezésekkel összhangban intézményünkre is érvényes.

Alapelveink:

- ❖ Egyenlő esélyt adunk minden gyermeknek ahhoz, hogy képességei a benne rejlő lehetőségeknek megfelelően fejlődjenek, és személyisége kiteljesedjen.
- ❖ Értéknek tekintjük a gyermekek előzetes, otthonról hozott tudását és kultúráját.
- ❖ Minden gyermek egyedi, hibáival és erényeivel együtt kell elfogadnunk. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a pozitív tulajdonságai megerősödjenek, a hibáit kijavíthassa.

- ❖ Az előítéletek csökkentésére, megszüntetésére alkalmas, együttműködő, elfogadó környezet kialakítására törekszünk.
- ❖ A pedagógusok személyiségjegyei közül kiemelten fontosnak tartjuk a pozitív kisugárzást, az erkölcsi és esztétikai értékek átadását, a toleranciát, az elfogadó, odaforduló, segítő magatartást.
- ❖ Együttműködő munkakapcsolatot építünk ki az oktatás ügyében érintett intézményekkel (óvoda, középiskola, szakmai és szakszolgálatok, családsegítő szervezetek, kisebbségi és helyi önkormányzatok, kulturális és civil szervezetek).

A tanulási esélyegyenlőség segítésének módszerei:

- ❖ **Tanórai differenciálás heterogén csoportban**
Ez a terület - a sikeres integráció egyik feltételeként az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereit tartalmazza.
- ❖ **Kooperatív tanulás**
A kooperatív tanulás alapelvei az együttnevelés szempontjából lehetőséget adnak a legfontosabb kompetenciák fejlesztésére.
- ❖ **Tevékenységek központú pedagógiák**
A cél olyan módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják.
- ❖ **Hatékony tanuló megismerési technikák és patronáló rendszerek**
A cél a pedagógiai kompetencia erősítése a tanuló megismerési módszerek kreatív alkalmazásában - a pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák és kérdőíves eljárások területén. Ezáltal lehetővé válik, hogy a pedagógusok mélyebben, és egyúttal előítélet mentesen ismerjék meg a fiatalok viselkedését meghatározó tényezőket, valamint a tanulókra ható közvetlen környezeti jellemzőket.

11. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált iskolai nevelése és oktatását segítő, a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

A sajátos nevelési igényű tanulóink felzárkóztatására és fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk. Fejlesztő programunk a hiányzó részfunkciók fejlesztésén, a hiányzó ismeretek megtanításán, a játékoságon, a tapasztalatszerzésen, az életkori sajátosságok figyelembe vételén, élménydús tevékenységeken alapul.

Tevékenységi területek, lehetőségek:

- ❖ Az alapkészségek mindennapos fejlesztése.
- ❖ Rugalmas, a tanulók szintjéhez igazodó követelményrendszerrel, a tananyag feldolgozásának speciális módszereivel, a tananyag szükség szerinti átrendezésével biztosítani a tantervi minimum teljesítését.

- ❖ Speciálisan kiscsoportos vagy egyéni felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- ❖ Folyamatos korrekció, ellenőrzés, értékelés, önértékelés.

Tevékenységi formák:

Tanórán belül törekszünk:

- ❖ az egyéni képességekhez igazodó munkaformák,
- ❖ egyéni fejlesztés, értékelés,
- ❖ csoportos fejlesztés,
- ❖ tanórai differenciálás,
- ❖ kooperatív munkaformák alkalmazására.

Tanórán kívül működik:

- ❖ napközi otthon,
- ❖ erdei iskola,
- ❖ múzeumlátogatás, könyvtárhasználat, színházlátogatás,
- ❖ tanulmányi kirándulások,
- ❖ egyéni, kiscsoportos rehabilitáció,
- ❖ fejlesztő foglalkozások,
- ❖ felzárkóztatás,
- ❖ különböző szabadidős programok.

11.1 Az alapfokú oktatás megvalósítása mellett a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált oktatásának irányelvei, céljai, feladatai

Intézményünk feladatának tartja a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók integrációját, valamint beszéd fogyatékos, tanulásban akadályozott és autista tanulók integrációját.

A sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatása valósul meg intézményünkben.

Az együttnevelés során fontos feladatunknak tekintjük az iskola pedagógusainak, a szülők és a tanulók közösségének felkészítését a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül.

Az iskolai képzés teljes időtartama alatt törekszünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek személyisége minél harmonikusabban és teljesebben kibontakozzon, képesek legyenek a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeiket megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

A sajátos nevelési igényű gyermekek képzésének során a legfontosabb szempontok:

- ❖ a sérült részképességek folyamatos fejlesztése,
- ❖ egyéni szükségletek,
- ❖ társadalmi beillesztés.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

A követelmények elsajátíttatása a beszéd, nyelvi és egyéb tanulási zavarok kompenzálása és megszüntetése érdekében végzett folyamatos korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, és sérülés-specifikus egyéni és kiscsoportos foglalkozások segítségével történik, saját szakembereink segítségével.

A következő pedagógiai alapelvek megvalósítására törekszünk:

- ❖ a sérült személyiség fejlesztése gyógypedagógiai eszközökkel,
- ❖ a tanulók egyéni képességeinek, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vétele az oktatás és nevelés folyamatában,
- ❖ egységes nevelési elvárásokkal a követelmények biztonságossá tétele,
- ❖ támasz és segítségnyújtás a tanulási folyamatokban,
- ❖ speciális nevelési szükségletek kielégítése a nevelés-oktatás minden területén.

Céljaink:

- ❖ a sajátos nevelési igényű tanulók képességfejlesztése a hiányosan működő pszichés funkciók, sérült részképességek korrekciója,
- ❖ a differenciált, szükségletekhez igazodó felzárkóztatás a habilitációs és rehabilitációs eljárások,
- ❖ az általános műveltség megalapozása,
- ❖ a társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése, önálló életvezetési technikák elsajátítása, az általános emberi értékek és normák elfogadtatása.

11.2 Az iskolánkban folyó nevelés-oktatás fő feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek szempontjából

- ❖ az alapidokumentumok által szabályozott ismeretanyag elsajátíttatása az évfolyamok, osztályfokok, tantárgyi sajátosságok, egyéni különbségek figyelembe vételével,
- ❖ a mentális képességek fejlesztése a megismerő funkciók egyénre szabott korrekciójával,
- ❖ az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása a tanulócsoport és az egyének kondícióinak megfelelően,
- ❖ a tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása,

- ❖ a módszerek és tevékenységi formák optimális megválasztása a mindenkor pedagógiai tevékenység kívánalmainak megfelelően,
- ❖ a fejlesztési szakaszoknak megfelelő szűrő és diagnosztikus eljárások kidolgozása.

A pedagógiai célkitűzések, feladatok eszközei és eljárásai:

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása során szoros együttműködés megvalósítására törekszünk:

- ❖ - a gyermek diagnózisát felállító szakértői bizottsággal,
- ❖ - az iskolánkban a gyermek fejlesztését végző szakemberrel,
- ❖ - az osztálytanítókkal,
- ❖ - a napközis nevelőkkel,
- ❖ - a pedagógiai asszisztenssel,
- ❖ - a szülőkkel.

Az SNI tanulók rehabilitációját a sérülésspecifikumnak megfelelő szakos gyógypedagógus végzi.

Minden tanulónknak szükségleteihez igazodva és a szakértői véleményben előírtaknak megfelelően biztosítjuk a rehabilitációs időkeretet.

A habilitációs - rehabilitációs foglalkozások egyéni vagy csoportos formában is tarthatók.

- ❖ A foglalkozás a gyermek képességeinek, a fejletlen vagy sérült funkcióinak feltérképezésével indul.
- ❖ A fentiek ismeretében fejlesztési terv készül.
- ❖ Az intézmény minden tanév végén (június 30-ig) jelzi az illetékes Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság felé azoknak a tanulónak az adatait, akinek a következő tanévben kötelező felülvizsgálatuk lesz.

A gyógypedagógus a rehabilitációs foglalkozásokat az egyéni fejlődési lapon dokumentálja.

A fejlesztés szervezeti keretei:

A tanulók habilitációs-rehabilitációs foglalkozásainak időbeosztását a gyógypedagógus az osztálytanítókkal, osztályfőnökökkel konzultálva határozza meg.

11.3. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai

A részképesség zavaros tanulók sajátos nevelési igényeinek ellátása gyógypedagógus közreműködésével valósul meg.

A gyermekek iskolai oktatásában érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg - indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

Iskolai nevelésük, oktatásuk során kiemelt feladatoként kezeljük:

- ❖ - az egészséges énkép és önbizalom kialakítását,
- ❖ - a kudarctűrő-képesség növelését,
- ❖ - az önállóságra nevelést.

Diszlexia, diszgráfia esetében kiemelt fejlesztési célok, feladatok:

Iskolás korban az olvasás- és írászavarok javításának feladata kialakítani a tanulóban az intellektusának és mindenkor osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejleszteni kifejező képességét, segíteni az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

Diszkalkulia esetében kiemelt fejlesztési célok, feladatok:

A matematika tanítása során nagy hangsúlyt fektetünk az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztésére, a matematikai nyelv tudatosítására, a szerialitás erősítésére, a testséma, a téri relációk biztonságára.

A számolási zavarokkal küzdő gyermekek esetében a tananyag elsajátítása során lassabb haladási tempót, hosszabb bevezetési szakaszt, és több gyakorlási lehetőséget biztosítunk. A szám- és műveletfogalmak kialakításakor, a számolási készség fejlesztése során a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében segítő-kompenzáló matematikai eszközök használata megengedett.

Hiperkinetikus zavarok, aktivitás zavarok, figyelemzavar esetében kiemelt fejlesztési célok, feladatok:

A gyermek nevelése-fejlesztése-tanítása során nagyon fontos a szoros kapcsolat a tanító, a gyógypedagógus és a szülői ház között.

A pedagógus egyénre szabott követelményrendszerrel alakítja ki mind a gyermek viselkedését, mind tantárgyi tananyag elsajátításának módját.

A gyakoroltatás, a számonkérés során a feladatok összeállításánál figyelembe vesszük a tanuló gyengébb monotonia-tűrését, fáradékonyságát.

11.4. A beszédfigyatekos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai

A beszédfigyatekos tanulók fejlesztésében meghatározó a sokoldalú perzepciós fejlesztés, melynek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási ingerek, benyomások egymást erősítve fejlődnek. Minél több érzékszervi területet aktiválunk, annál sikeresebb a fejlesztés.

Az anyanyelvi tárgyak tanítása során igyekszünk sok mondókát, gyermekverset tanítani, mozgással, ritmizálással kísérve.

11.5. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai

Alapító okiratunknak megfelelően vállaljuk enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált oktatását is. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók rehabilitációs fejlesztése, oktatása a fogyatékoság típusának megfelelő szakos gyógypedagógus bevonásával történik, vagyis tanulásban akadályozott szakos gyógypedagógus.

A nevelésükhöz biztosított feltételek:

- a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása,
- speciális tanterv az irányelvnek megfelelően, tankönyv és más segédletek,
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása,
- egyénre szabott haladási tempó és követelményrendszer kialakítása a szakértői véleménynek megfelelően,
- hosszabb időkeret biztosítása egy-egy tanév tananyagának elsajátíttatására.

11.6. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének céljai és kiemelt feladatai

Célok és feladatok:

- ❖ Távlati cél az egyéni képességek fejlettségi szintjén elérhető legjobb felnőttkori adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- ❖ A szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- ❖ A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs – habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás és a másodlagos problémák leküzdése érdekében.
- ❖ A tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- ❖ Az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, folyamatos használata, a fenntartás biztosítására változatos probléma megoldási módszerek tanítása.
- ❖ Felesleges információk szűrése a túlterheltség elkerülése érdekében.
- ❖ Minden hiányzó részfunkció, korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció beillesztése a fejlesztésbe.

Speciális módszerek:

- ❖ Nevelés, fejlesztés tervezése.

- ❖ Protetikus környezet és eszköztár kialakítása.
- ❖ Egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- ❖ Vizuálisan segített kommunikáció.
- ❖ Az információ átadása a gyermek megértési szintjének megfelelő legyen.

A fejlesztés formái:

- ❖ integráltan,
- ❖ egyéni vagy kiscsoportos formában.

SNI esetében folyamatos továbbhaladás, egyéni fejlesztési terv, biztosítjuk a tantárgyi felmentéseket, könnyítéseket.

Amennyiben a gyermek nem érte el a következő osztályfokba lépéshez szükséges szintet és a gyermek elsős, akkor az első osztályban töltött tanulmánya előkészítő jellegűnek számíthat. Részére biztosított, hogy két év alatt végezze el az első osztályt.

Az SNI tanuló tantárgyi teljesítményének értékelése:

Elvünk, hogy az értékelés

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be,
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött,
- tartalmazza, hogy a gyerek a saját lehetőségeit mennyire aknázza ki.

Az értékelési szempontok összetettek, egy-egy tantárgyra, illetve a gyermek egész személyiségének fejlődésére koncentrálnak.

12. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az ellenőrzést, értékelést a pedagógiai folyamat szerves részének tekintjük, ezért ugyanazokat az elveket érvényesítjük, mint a nevelés- oktatás folyamatának más területein.

Folyamatosan értékeljük tanulóink képességeinek, magatartásának, egész személyiségének fejlődését. Szóban is megbeszéljük, hol hibáztak, mi lehet a hibák oka, mit kell tenniük a hibák kijavítása érdekében.

A pedagógiai értékelés lehet:

- ❖ a tanulók tudásszintjét, témához (vagy tanuláshoz) való viszonyulását vagy motiváltságiszintjét megállapító diagnosztikus (helyzetfeltáró)
- ❖ a szummatív (összegző) értékelés adott témakör feldolgozásának, tanulási szakasznak vagy folyamatnak a végén annak átfogó értékelését jelenti: célja a tanuló teljesítményének viszonyítása a követelményekhez, ezáltal a tanulói teljesítmény

minősítése. Ennek a minősítésnek az eredménye alakítja a félévi és az év végi osztályzatot.

- ❖ a formatív (fejlesztő, formáló, támogató, alakító-segítő) értékelés olyan értékelési eljárás, amelynek célja, hogy megállapítsa a tanuló fejlődését, ehhez igazítva a tanulást, ahhoz képest értékel, hogy milyen tanulási úton képes elérni a tanuló a kitűzött (például a tanterv vagy a feladat által megállapított) célt. A formatív értékelés a fejlődés folyamatát állítja a középpontba, lehetőséget adva az egyéni fejlődési utak bejárására, és a tanulás folyamatos igazítására, korrigálására, alakítására. A formatív értékelés során a pedagógus két fő módon segítheti a tanulók előrelépését: a tanulók haladását, tudásszerzését, ismeret-elsajátítását, önálló kérdésfeltevését, vizsgálódását, tapasztalatszerzését és problémamegoldását megerősítő, támogató visszajelzésekkel, illetve a tanulókat „helyzetbe hozó”, a feladat megoldására, alkotó gondolkodásra képessé tevő visszajelzésekkel.

Az iskolában folyó értékelő tevékenység **célja**, hogy az ellenőrzés során feltárt adatokra, tényekre támaszkodva azt vizsgálja, hogy a nevelő-oktató munka és annak eredményei mennyiben felelnek meg az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott célkitűzéseknek. A nevelő-oktató munka értékelésének alapvető **feladata**, hogy megerősítse a nevelőtestület pedagógiai tevékenységének helyességét, vagy feltárja a hibákat, hiányosságokat, és így ösztönözze a pedagógusokat a hibák kijavítására, a nevelő-oktató munka fejlesztésére.

Rövid távú céljai:

- ❖ a pillanatnyi teljesítmény javítása az erősségek kihasználásával, a gyengeségekre utaló visszajelzésekkel és annak megvitatásával, hogyan lehet ezeken úrrá az egyén, a testület;
- ❖ az egyéni képességek felszínre hozása és hasznosítása, az ehhez szükséges oktatási-képzési szükségletek és lehetőségek összhangba hozása.

Hosszú távú céljai:

- ❖ pontos, tárgyilagos adatokat biztosít a minőségi munka elismeréséhez,
- ❖ megbízható információt nyújt a tényleges teljesítményekről, a meglévő tartalékokról.

A nevelő-oktató munka iskolánkra vonatkozó ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere a nevelési-oktatási célok elérését, a pedagógiai munka eredményességének, hatékonyságának folyamatos javítását biztosítja.

A tanuló értékelésének területei lehetnek:

- ❖ a gyermek képességei, kompetenciái és ezek fejlődése,
- ❖ feladattudata, feladattartása,
- ❖ az otthoni és az iskolai munka intenzitása,
- ❖ tanulási motivációja,
- ❖ a gyermek tantárgyi fejlődése,
- ❖ együttműködése a tanárral és az osztálytársakkal,
- ❖ fegyelme, emlékezete, koncentráció képessége, gondolkodása,
- ❖ személyiségének (pszichikus funkcióinak) fejlődése: kognitív, emocionális,

- ❖ szociális intelligenciája,
- ❖ a munkák, a füzetek külalakja,
- ❖ miben a legjobb a gyermek (ismeretkör, képesség),
- ❖ miben vannak nehézségei,
- ❖ hogyan lehet segíteni,
- ❖ mi kell ahhoz, hogy tovább tudjon lépni

A helyi tanterv követelményeinek teljesítését vizsgáló mérések:

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgy jellegzetességének megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik.

A magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban ellenőrizhetik; az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül lehetőség szerint minden tanulónak szóban is felelnie kell.

Az ének-zene, a rajz és vizuális kultúra, az informatika, az életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgyból elméleti és valamilyen gyakorlati tevékenységgel adnak számot tudásukról.

A testnevelés tantárgy esetén a követelmények elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.

Az 1. évfolyam végén szöveges értékelést kapnak a tanulók.

A 2. évfolyamban év végén érdemjeggyel történő osztályozás van. 3. osztálytól 8. osztályig érdemjeggyel történő értékelést, osztályozást alkalmazunk.

Az egyes tantárgyakhoz, ismeretkörökhöz kapcsolódó egyéb mérési feladatok

- ❖ Az első évfolyamon - szükség szerint - a DIFER mérést alkalmazzuk. (diagnosztikus mérés)

Felelős: osztálytanító, fejlesztő pedagógus

- ❖ szövegértés: a 4 - 8. évfolyamon évente

Felelős: osztálytanítók, magyar szakos nevelő

- ❖ matematika: a 4 - 8. évfolyamon évente

Felelős: osztálytanítók, matematika szakos nevelők

- ❖ testi fejlettség (testnevelés): az 5 - 8. évfolyamon évente

Felelős: osztálytanítók, testnevelés szakos nevelő

- ❖ angol nyelv: a 5 - 8. évfolyamon évente

Felelős: nyelvszakos nevelő

- ❖ természettudomány: a 6 – 8. évfolyamon

Felelős: természettudomány szakos nevelő

- ❖ digitális kultúra: 5 – 8. évfolyamon

Felelős: informatika szakos nevelő

❖ történelem: 5 – 8. évfolyamon
Felelős: történelem szakos nevelő

Az értékelés					
terület	mérési pont	módszer	gyakoriság	dokumentáció	felelős
Tanulmányi munka	folyamatos tanmenet szerinti félév, évvége	szóbeli írásbeli	eseti tanmenet szerinti, félévente	e-napló, bizonyítvány	pedagógusok
Magatartás	hónap vége félév, évvége	önértékelés, megbeszélés	havonta, félévente	e-napló	osztályfőnök
Szorgalom	hónap vége félév, évvége	önértékelés, megbeszélés	havonta, félévente	e-napló	osztályfőnök
Belső mérések	tanmenet szerint	írásbeli, szóbeli	rendszeres	e-napló, jegyzőkönyv	szaktanár, tanító, munkaközösség-vezető
Külső mérések	esetenként	írásbeli	eseti	jegyzőkönyv	főigazgató
Házirend	évente	beszámoló	évente	jegyzőkönyv	főigazgató
Verseny-eredmények	évente	írásbeli, szóbeli, gyakorlati	évente	feljegyzés	szaktanár
Jutalmazások (motiváció)	félév, évvége	önértékelés, dok.elemzés	félévente	jegyzőkönyv	főigazgató
Fegyelmi ügyek	félév, évvége	megbeszélés	félévente	jegyzőkönyv	főigazgató
Tankönyv, taneszköz	félévente	megbeszélés	félévente	jegyzőkönyv	főigazgató

Az intézményben folyó értékelési tevékenységnek az alábbi feltételeknek kell eleget tenni:

- ❖ tájékoztassa a tanulót és a szülőt a végzett munka eredményességéről,
- ❖ a minősítési rangsorolás érdekében viszonyítania kell a standardhoz,
- ❖ a fejlesztés érdekében fejezze ki a tanuló önmagához viszonyított előrehaladását, a lényeges elemeket tükrözze.

Az értékelés módja:

Az év közbeni tanulói teljesítményeket érdemjegyekkel értékeljük, melyek a következők lehetnek:

- ❖ jeles (5)
- ❖ jó (4)

- ❖ közepes (3)
- ❖ elégséges (2)
- ❖ elégtelen (1)

Kiemelkedő tantárgyi teljesítmény esetén, év végén a jeles osztályzat mellett dicséret is adható.

12.1 Írásbeli feladatok értékelése

Formái:

- ❖ témazáró dolgozatok (egy-egy témakör számonkérése),
- ❖ tudáspróba (1-2 tananyag, egy témakör fontosabb részeinek számonkérése),
- ❖ írásbeli felelet (1-2 tananyag, egy témakör fontosabb részeinek számonkérése),
- ❖ nyomtatott feladatlapok,
- ❖ füzet - házi dolgozat,
- ❖ felmérő (év eleji, félévi, év végi),
- ❖ munkafüzeti feladatlapok,
- ❖ röpdolgozatok (10-15 perces lényegre irányuló kikérdezés: fogalmak, szabályok, definíciók számonkérése), felelet értékű, érdemjeggyel értékeljük,
- ❖ kísérletekkel, magyarázatokkal egybekötött írásbeli munka,
- ❖ a projektmunkák, portfóliók értékelése előre megadott szempontok alapján történik,
- ❖ szódolgozat idegen nyelvből,
- ❖ nyelvtani tesztek idegen nyelvből,
- ❖ kisebb tananyagrészekből feladatmegoldás: matematika, fizika, kémia, digitális kultúra,
- ❖ számítógépes feladatmegoldás elsősorban digitális kultúra tantárgyból,
- ❖ tananyagrész otthoni önálló feldolgozása,
- ❖ projektmunka.

Az írásbeli számonkérés értékelése:

Az otthoni és iskolai dolgozatokat kijavítjuk, hogy a diákokat megerősítsük tudásukban, tanulhassanak hibájukból, s az értékelés iránymutató legyen a további tanulmányokhoz. Minden dolgozatot legkésőbb 10 munkanapon belül értékelünk.

Az év eleji felmérő dolgozatokat érdemjegyekkel értékeljük. Az írásbeli számonkérés érdemjegyei egyenértékűek, de a témazáró dolgozatok osztályzatait megkülönböztető színnel (pirossal) írjuk az e-naplóba, és kétszeres súlyozással vesszük figyelembe.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatának, feladatlapjainak százalékos értékelése a következő képpen váltható át érdemjegyre:

Teljesítmény	Érdemjegy
100-90%	jeles (5)
89-70%	jó (4)
69-50%	közepes (3)
49-30%	elégséges (2)
29-0%	elégtelen (1)

Az írásbeli beszámoltatás iskolai formái és jellemzői:

FORMA	TANANYAG	ELŐZETES JELZÉS
írásírásbeli felelet (röpdolgozat)	előző óra/órák anyaga	nincs előzetes jelzés
felmérő / témazáró	tanmenetben egy tartalmi egység	összefoglalás után
témazáró	tanmenetben egy tartalmi egység	egy héttel előtte
év elejei és év végi felmérés	kijelölt anyag (egész évi)	egy héttel előtte
gyűjtőmunka, házi dolgozat	megbeszélés, kijelölés	egy héttel előtte

12.2 Szóbeli értékelés

Formái:

- ❖ kiselőadás (előzetes felkészülés alapján, kijelölt vagy választott témából, kiegészítő anyag is),
- ❖ felelés,
- ❖ feladat táblai megoldása,
- ❖ kísérletek bemutatása,
- ❖ magyarázat,
- ❖ prezentáció,
- ❖ kikérdezés (sok apró célzott kérdés és felelet),
- ❖ egyéni és csoportos beszélgetések (céltudatos tanári irányítással),
- ❖ összefüggő felelet (konkrét, megadott témában),
- ❖ kísérletekkel, magyarázatokkal egybekötött felelet (bizonyos tantárgyaknál),
- ❖ rajzos (egy-egy szaktárgyak határozzák meg),
- ❖ tárgykészítéses (csak bizonyos tantárgyaknál),
- ❖ mozgásos (csak bizonyos tantárgyaknál, pl.: testnevelés).

Az értékelésnek az osztályozás csak az egyik formája:

- ❖ Jelest kap az a tanuló, aki a tanulmányaiban kiemelkedő teljesítményt nyújt, aktív. Az ismereteket alkotó módon, szabatosan, áttekinthető formában képes kifejezni, érdeklődése önálló ismeretszerzésben is megnyilvánul. A szaktárgyak helyi tantervi követelményeibe foglalt különféle feladattípusoknak eleget tud tenni. A

- törzsanyagot elsajátítja és megfelelő szinten alkalmazni is tudja. Gondolatait szóban és írásban áttekinthető formában képes kifejezni. Az órákra rendszeresen készül.
- ❖ Jó minősítésű az a tanuló, akinek kisebb hiányosságai vannak, de törekszik ismereteinek önálló kifejezésére. Az órákra rendszeresen készül.
  - ❖ Közepes minősítésű az a tanuló, akinek az órákra való készülése nem elég egyenletes. Ismereteit kisebb tanári segítséggel képes csak alkalmazni.
  - ❖ Elégségest kaphat az a tanuló, aki teljesíti a szaktárgyak helyi tantervi minimum követelményeit.
  - ❖ Elégtelen minősítésű az a tanuló, aki nem tesz eleget a minimális tantárgyi követelményeknek.

Az osztályzatok javításának lehetőségei:

Az osztályzatok javításának lehetőségeit a tanítók, szaktanárok döntenek el, a konkrét esetek körülményeinek mérlegelésével. Az a tanuló, aki legfeljebb három tantárgyból bukik, azaz elégtelen osztályzatot kap a tanév végén, csak akkor léphet a következő évfolyamba, ha a javítóvizsgán legalább elégséges osztályzatot kap. Az a tanuló, aki háromnál több tantárgyból bukik, azaz háromnál több tantárgyból kap elégtelen osztályzatot tanév végén, az évfolyamot ismételni köteles.

Az évközi érdemjegyek és az év végi osztályzatok kapcsolata:

A félévi illetve az év végi osztályzatok megállapításához a tanév során szerzett érdemjegyek átlaga segítségül szolgál, úgy, hogy a témazáró dolgozatok duplán számítanak. Az év végi osztályzat azonban ne legyen az érdemjegyek egyszerű átlaga. A gyengébb félévi osztályzat illetve az egyes gyengébb évközi jegyek, „nem húzhatják le” az év végi osztályzatokat, ha beértek az ismeretek és a tanuló pótolta a hiányosságokat. Megfontolandó az egyes tárgyaknál az érdemjegyek súlyozása, s ennek kidolgozása a munkaközösségek kompetenciája.

Egyéb értékelési eljárások:

A tanulói teljesítmények értékelésének körébe tartoznak a különféle versenyeken elért eredmények, valamint az aktivizálás főbb területein elért cselekedetek, amelyekre érdemjegyeket is adhatunk.

A pedagógiai értékelés kiegészülhet a **tanulói önértékelési** lehetőségekkel. A pedagógusok bátoríthatják a tanulókat arra is, hogy **önreflektív eszközöket** használjanak. Hangulatjelekkel (emotikonokkal) készített visszajelzések a tanulási folyamat egyes lépéseiről, a feladatvégzésről vagy teljesítményükről. Ezeknek az eszközöknek lényeges hozadéka a tanulók önismeretének fejlesztése, és a reflektív szemlélet elsajátítása.

A páros, vagy csoportmunka értékelése: a társas szellemi egymásra hatásban rejlő értékeket, valamint azon személyiségvonásokat értékelhetjük, amelyek alkalmassá teszik az egyént a kollektív munkára, a tanulók önértékelő munkájának lehetővé tétele érvényesül.

Projekt értékelése: mivel a projektmunka közösen megtervezett tevékenység, és annak eredménye mindig egy produktum, tehát értékelhető a folyamat és az eredmény összevethető a tervvel.

A szülők értesítése a tanulók tanulmányi előmeneteléről:

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti, az e-naplóba beírt érdemjegyek alapján. A tanulók értékeléséről a szülők tudomást szerezhetnek még a pedagógus fogadó óráján is.

12.3 A magatartás értékelésének elvei

A magatartás érdemjegy és osztályzat életkorhoz mérten a tanuló iskolai fegyelmezettségét, viselkedéskulturáját, hangnemét, társas emberi kapcsolatait, a közösségre, társaira gyakorolt hatását, saját maga és mások iránt tanúsított felelősségérzetét, az iskolai házirend betartását értékeli és minősíti.

A tanulók magatartását havonta egy alkalommal az osztályfőnök osztályfőnöki órán érdemjegyekkel, félévkor és év végén a nevelőtestület az alábbi osztályzatokkal értékeli:

Példás (5)

- ❖ a házirendet betartja,
- ❖ a tanórán és azon kívül példamutatóan viselkedik,
- ❖ kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- ❖ önként vállal feladatot és azokat teljesíti,
- ❖ tisztelettel, udvariasan,
- ❖ társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvarias, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
- ❖ az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- ❖ óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet.

Jó (4)

- ❖ a házirendet betartja,
- ❖ tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon rendszeresen viselkedik,
- ❖ feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- ❖ feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- ❖ az osztály vagy iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt.

Változó (3)

- ❖ az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- ❖ a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül,
- ❖ feladatait nem teljesíti minden esetben,
- ❖ előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- ❖ a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,

- ❖ igazolatlanul mulasztott.

Rossz (2)

- ❖ a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- ❖ feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- ❖ magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- ❖ társaival, felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlan, durván viselkedik,
- ❖ viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- ❖ több alkalommal igazolatlanul mulaszt.

12.4. A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A szorgalom érdemjegye a tanuló egyéni képességeihez, életkörülményeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését, kötelességtudatát, tanórákon kívüli többletmunkáját értékeli.

A tanulók szorgalmát havonta egy alkalommal az osztályfőnök osztályfőnöki órán érdemjegyekkel, félévkor és év végén a nevelőtestület az alábbi osztályzatokkal értékeli:

Példás (5)

- ❖ képességeinek megfelelő egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- ❖ tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- ❖ a tanórákon aktív, szívesen vállal feladatokat is, és azokat elvégzi,
- ❖ a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként vesz részt,
- ❖ taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket tanítási órákra mindig elhozza,
- ❖ munkavégzése pontos, megbízható.

Jó (4)

- ❖ képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- ❖ rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- ❖ a tanórákon többnyire aktív,
- ❖ többletfeladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- ❖ taneszközei tiszták rendezettek.

Változó (3)

- ❖ tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől,
- ❖ tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- ❖ felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- ❖ érdemjegyeit, osztályzatait több tantárgyból is lerontja,
- ❖ önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyaq (2)

- ❖ képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- ❖ az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- ❖ tanulmányi munkájában megbízhatatlan figyelmetlen,
- ❖ feladatait folyamatosan nem végzi el,
- ❖ felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- ❖ a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, ennek ellenszegül.
- ❖ egy vagy több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott.

12.5 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

- ❖ A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
- ❖ A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges” évvégi osztályzatot kell megszereznie a tanulóknak a továbbhaladáshoz.
- ❖ Ha a tanuló a 2-8. tanév végén egy, két vagy három tantárgyból kapott „elégtelen” osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.
- ❖ A negyedik évfolyamon a tanuló idegen nyelvből sem évfolyamismétlésre sem javító vizsgára nem utalható.
- ❖ Az első évfolyamon a köznevelési törvény előírásának megfelelően a tanuló csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre a szülő beleegyezése nélkül, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- ❖ A tanuló részére engedélyezhető az iskola egy-egy évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamba léphetne. A szülő kérésére az 1-8. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megismétlését.
- ❖ Más esetekben a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:
  - az iskola főigazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
  - az iskola főigazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
  - tantárgyanként az éves óraszám 30%-ánál többet mulasztott;
  - egyéni munkarendű tanuló volt.

12.6 Az osztályozó vizsga tantárgyai

Ha a tanuló a helyi tanterv tantárgyi követelményeinek eleget tesz, vizsgája eredményesnek tekinthető.

Az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:

- ❖ 2., 3., 4. évfolyam: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, idegen nyelv, környezetismeret.
- ❖ 5., 6. évfolyam: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, idegen nyelv, történelem, természetismeret.
- ❖ 7., 8. évfolyam: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, idegen nyelv, történelem, biológia vagy földrajz, fizika vagy kémia.

12.7 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladat évfolyamonként a tantervi követelményekhez igazodik. Mindenkor a tanóra anyagának elsajátítását, elmélyítését, begyakorlását szolgálja. Eredményessége visszajelzést ad a tanuló és a pedagógus számára a továbbhaladás lehetőségéről, illetve korlátairól. A házi feladat a tantárgy jellegétől függően írásbeli és / vagy szóbeli, esetenként szorgalmi többlet feladat vagy gyűjtőmunka.

A házi feladatnál a pedagógus figyelembe veszi a tanuló képességeit, ezért gyakorta él a differenciált házi feladat lehetőségével.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- Írásbeli házi feladat: a tantárgyi tananyag rögzítése, gyakorlása céljából adunk, tantárgytól függően egy-két feladatot, feladatsort.
- Szóbeli házi feladat: elsősorban az ismeretanyag rögzítését szolgálja. Egy tananyagot ölel fel, kivéve az összefoglaló rendszerező órák után, témazáró és tudáspróbák előtt.
- Írásbeli és szóbeli házi feladat adható a hét bármely napjára. A tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére a szokásos (egyik órától a másikra esedékes) feladatokon túl nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.

13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A felső évfolyamos tanulók fizikai állapotának mérését, a testnevelést tanító tanár végzi el a testnevelés órákon, a tanév folyamán (NETFIT). A mérés eredménye alapján a nevelő a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősíti.

13.1 Mit mérünk?

- ❖ Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: helyből távolugrás.
- ❖ A kar-, törzs-, a lábizmok együttes dinamikus erejének mérése: lökés egy kézzel dobóterpeszből.
- ❖ A vállövi és karizmok erő- állóképességének mérése: fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás folyamatosan.
- ❖ A váll- és a törzsizmok dinamikus erejének mérése: tömött labdavesztés.
- ❖ A hátizmok erő- állóképességének mérése: hasonfekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan.
- ❖ A hasizmok erő- állóképességének mérése: hanyattfekvés felülés és visszaereszkedés folyamatosan.
- ❖ Kézi szorítóerő mérés (kg).
- ❖ A testzsír százalék mérése (BIA mérleg).

13.2 Általános vizsgálati szempontok

- ❖ A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégezendő feladatokkal.
- ❖ Az általános fizikai teherbíró képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.
- ❖ A fizikai fitness közös mérése és értékelése során el kell érni, hogy a tanulók elméletben és gyakorlatban megszerezzék azokat az alapvető életteni, egészségügyi és edzéselméleti ismereteket, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a tudatos edzésvezetéshez, edzéstervezéshez, a pillanatnyi fitnessi állapot ellenőrzéséhez.

14. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

14.1 Az iskola egészségnevelési elvei

- ❖ Az iskolai egészségfejlesztő programunk célja az ismeretek átadása, a készségfejlesztés és a pozitív magatartás támogatása.
- ❖ Testi, pszichológiai, szellemi szempontból egészséges fiatalok nevelése, személyiségfejlődésük, a társadalomba való beilleszkedésük segítése.
- ❖ Primer prevenció keretében az egészségvesztés megakadályozására való törekvés.
- ❖ Megértetjük a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett élet élethosszabbító szerepét, jelentőségét.
- ❖ Pozitív egészséges életfelfogás megalapozása, előkészítése.
- ❖ A biztonságos és veszélyhelyzetek felismerése, a helyes döntés elősegítése.
- ❖ Konfliktus és válságkezelés lehetséges megoldásainak megismertetése.
- ❖ A szabadidő egészséges, kulturált felhasználásának megtanítása.

- ❖ Ösztönzés környezetkímélő magatartás és életmód kialakítására.
- ❖ Ismerjék az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulását, alakuljon ki bennük a „nemet mondás” készsége.
- ❖ Ismerjék, és szükség esetén tudják alkalmazni az alapvető elsősegélynyújtási módszereket.
- ❖ Legyenek képesek megkülönböztetni a jót a rossztól, tudják felismerni az erkölcsöt romboló tényezőket.

14.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

- ❖ Megismertetni és megszerettetni a természeti- és környezeti értékeket.
- ❖ Kialakítani a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást és életvitelt.
- ❖ Részt venni az intézmény közvetlen környezetében lévő értékek megőrzésében, gyarapításában.
- ❖ Az iskola tisztaságának javítása.
- ❖ Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.

15. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb., versenyeket nyer, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomba részesíti.

Azokat a tanulókat, akik az iskolai házirendet tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon megszegik fegyelmező intézkedésben kell részesíteni.

15.1 Az iskolai jutalmazás formái

Szóbeli dicséret:

- ❖ szaktanári dicséret a tantárgyban végzett kiemelkedő munkáért,
- ❖ osztályfőnöki szóbeli dicséret kiemelkedő közösségi munkáért, szorgalomért.

Írásbeli dicséret:

- ❖ szaktanári dicséret a tantárgyban végzett kiemelkedő munkáért,
- ❖ többszöri szóbeli dicséret után az osztályfőnök adja.
- ❖ főigazgatói dicséret: az iskola jó hírnevének megőrzése és növelése érdekében végzett kiemelkedő munkáért.

15.2 Az iskolai fegyelmezés formái

Szóbeli fegyelmezés:

- ❖ szaktanári figyelmeztetés tantárgyi hiányosságok és magatartási vétségek esetén,
- ❖ osztályfőnöki figyelmeztetés kisebb fegyelmi vétségért,
- ❖ főigazgatói figyelmeztetés halmazati büntetésként.

Írásbeli fegyelmezés:

- ❖ szaktanári figyelmeztetés sorozatos tantárgyi hiányosságok és magatartási vétségek esetén,
- ❖ osztályfőnöki figyelmeztetés,
- ❖ főigazgatói figyelmeztetés jelentős fegyelmi vétség esetén.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesüljön, amelytől indokolt esetben a vétség súlyára való tekintettel el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni és azt a szülő tudomására kell hozni.

16. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk a technika tantárgyat. A technika tantárgyat nemenkénti bontásban tanítjuk.

17. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Biztonságos közlekedésre nevelés

Célja:

A tanulók felkészítése (életkori sajátosságaiknak megfelelően)

- ❖ - a közlekedésben való biztonságos részvételre,
- ❖ - a szabályos közlekedés képességének kialakítására,
- ❖ - a közlekedési szabályok alkalmazására,
- ❖ - a helyes magatartási formák elsajátítására,
- ❖ - a veszélyes helyzetek elkerülésére.

Feladataink:

- ❖ megismertetni a gyalogos, kerékpáros, segédmotor-kerékpáros közlekedés alapvető szabályait és azok alkalmazásait a mindennapi közlekedés során,
- ❖ közlekedési helyzetek elemzésére és gyakorlati megoldására való felkészítés,

- ❖ a közlekedéssel kapcsolatos helyes magatartási szokások kialakítása és udvariassági szabályok megismertetése.

Biztonságos közlekedésre nevelés a tanórákon, főleg a technika tantárgy kereteiben zajlik.

A tanórán kívüli foglalkozások és a velük kapcsolatos feladatok:

- ❖ - KRESZ-elméleti és gyakorlati oktatása a tanulók számára rendelkezésre álló interaktív oktató játékok, tananyagok és a mobil tanpálya használata révén.
- ❖ - Közlekedéssel kapcsolatos versenyekre való felkészítés.
- ❖ - Versenyek szervezése és versenyeken való részvétel.
- ❖ - Folyamatos kapcsolattartás a területi Rendőrkapitánysággal.
- ❖ - Drogprevenciós, elsősegély-nyújtási, bűnmegelőzési előadások megszervezése.
- ❖ - Folyamatos kapcsolattartás és kölcsönös együttműködés a helyi polgárőrséggel.

III. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

"Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól."

Péld 22,6

- ❖ Alapelvünk, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését a keresztyén értékrend átadásával a Biblia tanítása szerint, az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).
- ❖ A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a képességek kibontakoztatásával, az életre való felkészítést a tevékenységeken keresztül, az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését a kooperáció és a kommunikáció által.
- ❖ A gyermekek a belső érés, valamint a családi és óvodai nevelés eredményeként az óvodáskor végére testileg, lelkileg és szociálisan érik el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. (Természetesen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek SNI, BTMN problémákkal küzdő gyermekek különleges bánásmódját alapul véve az ő számukra, egyéni fejlődésüknek megfelelő szintet.)
- ❖ Óvodai nevelésünk a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését fontos feladatainak tekinti. Az óvoda mindennapi életében fokozottan figyelemmel kísérjük ezeket a gyerekeket. A segítségadás, türelem, bizalom, szeretet nagyon fontos a fejlesztésük érdekében. A gyermekek személyiségének fejlesztése, valamint közösségi életre történő felkészítésük érdekében sok egyéni beszélgetésre, egyéni bánásmódra van szükség. A csoport óvodapedagógusai rendszeresen családot látogatnak a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeknél. Fontos a segítségadás, ötletadás a gyermekek otthoni fejlesztésével kapcsolatban is.
- ❖ A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése elfogadással, tisztelettel, megbecsüléssel, bizalommal, befogadással, - mindezt derűs, szeretetteljes légkörben.

1.1 Óvodai nevelésünk célja

Gyermekeink személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlesztésével, Istenét ismerő, szüleit tisztelő, a keresztyén értékeket belsővé érlelő gyermekek nevelése, akik fogékonyak a természeti-társadalmi értékek befogadására, védelmére és tisztelik múltunkat, embertársainkat.

1.2 Óvodai nevelésünk általános feladatai

„Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: - az egészséges életmód alakítása - az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés - az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása”

Az ONOAP iránymutatása alapján határozzuk meg az óvodai nevelésünk általános feladatait, az eredeti program sajátosságait figyelembe véve saját, a társadalmi és természeti környezethez alkalmazkodó, annak szépségeit szem előtt tartó program segítségével. Szeretnénk, ha gyermekeink azon túl, hogy megtanulnak rácsodálkozni a teremtet világ szépségeire, óvják és védjék azt. Egyfajta igényesség kialakítására törekszünk a szűkebb és tágabb környezetünk megóvása, alakítása során.

Továbbá:

- ❖ egészséges életmód kialakítása, prevenciók feladatok ellátása, külső szakemberek bevonásával,
- ❖ érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása,
- ❖ értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása,
- ❖ anyanyelvi nevelés,
- ❖ hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtése,
- ❖ az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez, és neveléséhez optimális feltételek biztosítása,
- ❖ közvetetten segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését,
- ❖ pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Mindehhez szükségük van arra a biztonságra, amelyet az őket szerető, óvó, türelmes nevelő közösség biztosít a számukra.

Keresztyén szellemű nevelésünk célja, hogy a gyermekek – mint fejlődő személyiségek - szeretetteljes, élményben, gazdag környezetben, az egyéni fejlődési ütemük tiszteletben tartásával, koruknak megfelelően, iskolás életmódra érett, harmonikusan kibontakozó, problémamegoldó személyiséggé váljanak.

A szülőkkel való együttneveléssel a gyermekek találjanak rá segítséggel az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

Mindent megteszünk annak érdekében, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelemgazdag iskolásokká váljanak.

A gyermek óvodába lépésétől fontosnak tartjuk, hogy megalapozzuk azokat a kompetenciákat, melyek segítségével óvodásaink az iskolára alkalmassá válnak, ezzel is biztosítva a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet, a sikeres iskolakezdést.

1.3 Óvodakép

Az óvodáról alkotott kép, egyben az óvodai nevelésünk célját is tartalmazza. A Baptista Szeretetszolgálat azzal a céllal vette át az önkormányzattól az intézményt, hogy küldetésének eleget tegyen, misszióként az evangéliumot terjessze. Ebben az értékválsággal küzdő korban, ahol „sokféle érték” között keresgélhet az ember, a sokféleség, inkább zavaró felnőttre, gyermekre egyaránt. Nem helyes, ha a mérce maga az ember, s a benne rejlő érték. Mivel így nehezen, vagy egyáltalán nem ismeri el a másik ember értékeit. Ki akar tűnni, ő akar mindent irányítani. Ez egyfelől örökös bizonytalanságot hordoz, másfelől pedig az ember hajlamossá válik uralkodni a másik ember felett, saját igazáért küzdve. Felnőttnek és gyermeknek egyaránt szüksége van a biztonságra. A Biblia zsinórmértékként szolgál, s a bibliai igazságok megismerése során rátalál az ember arra az igazságra, hogy a mi különbözőségünk, s kapott értékeink által kiegészítjük egymást. Így válik lehetségessé a más kulturális közezből érkező gyermek befogadása, elfogadása is. Ebben az esetben tudunk megfelelni az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja által támasztott elvárásoknak. „Nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében, biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.” Sajátos nevelési igényű kisgyermekünk esetében figyelembe vesszük helyzetüket, problémáikat, megsegítve őket abban, hogy fejlődjön alkalmazkodó készségük, az akaraterejük, önállóságra törekvésük, érzelmi életük, valamint az együttműködő képességük. Ebben segítséget kapjanak óvodás társaiktól. Ebben a szellemben alakítjuk ki környezetüket is. Legyen ez egyértelmű valamennyiünk számára, hogy Isten teremtményei vagyunk, egymás épülésére, hiányosságainak kiegészítésére.

Amennyiben ezt meglátjuk, egymás emberi értékeit tiszteletben tartva tudunk egy békés szeretetben-teljes közösséget alkotni, óvodai munkatársak, szülők, gyermekek egyaránt.

1.4 Gyermekkép

Ebben a változó világban tudjanak gyermekeink eligazodni, tudjanak, merjenek vidámak és önfeledtek, lenni, ugyanakkor tudjanak kitartóan egymás javára munkálkodni. Fedezzék fel a környező világ, a közvetlen környezetük csodáit, szeressék, óvják a természetet, ők maguk is legyenek környezetünk formálói, alkotói. Ebben az állandóan változó világban is meg tudják állni a helyüket, és megtalálják Istenben az állandó biztonságot és értéket. Akik tudják, hogy ők Isten egyszeri és megismételhetetlen teremtményei, szellemi, erkölcsi, és biológiai értelemben is egyedi személyiségek. Akiket Isten szeret, és akikkel jó tervei vannak. Munkálkodjon bennük az egymás elfogadására való törekvés, a szeretet, amely nem kigúnyol,

megaláz, hanem segítőkész, türelmes. Tanuljanak meg egymásra figyelni, vegyék észre, ha szomorú, vagy ha örül a társuk.

Törekednünk kell arra, hogy már amikor megérkeznek az óvodába, érezzék, hogy szeretetteljes közösségbe érkeznek.

Tudjanak önzetlenül adni egymásnak, ne csupán elvárjanak. Ebben nekünk az intézmény munkatársainak példát kell mutatnunk a gyermekek számára.

1.5 Pedagóguskép

Olyan pedagógus, aki törekszik arra, hogy a gondjára bízott gyermekeket különleges ajándékként fogadja, akik iránt különös gonddal, szeretettel és felelősséggel viseltetik. Megérti, hogy minden egyes gyermek individuum, létezése egy csodálatos terv része. Törekednünk kell arra, hogy nevelésünk biztosítsa minden gyermek számára az egyenlő bánásmódot, lehetővé téve, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is fedezzék fel erősségeiket.

A megfelelő egyéni bánásmód alkalmazásával mindent megtesz annak érdekében, hogy a gyermekek a társadalom és a környező világ útvesztőjében is el tudjanak igazodni, ugyanakkor egymást segítve, támogatva tudjanak eligazodni a világban.

Ehhez biztosítsák a szeretetteljes, biztonságot nyújtó körülményeket, mivel ezeknek a gyermekeknek nagy szükségük van a biztonságra, hiszen sokuk családjában ezt a biztonságot nem nyújtja a számukra.

Legyenek türelmes, szeretetteljes példaképek a szülők számára is.

Munkatársként pedig egymás segítőtársai.

Az óvodai nevelés fontos segítői a dajkák.

Egymás munkájára támaszkodva törekedjünk arra, hogy a gyermekek és szülők egyaránt megértsék, hogy a gyermekek és az ő érdekük is a nevelés egységére való törekvés.

1.6 Jövőképünk

Olyan közösség formálása, akik számára fontosabbak a belső értékek, mint a külsőségek. Szeretnénk a jövőben is életvidám, gondolkodó, a teremtett világ felé nyitott, döntésképes, elfogadó, toleráns, segítőkész gyermekeket nevelni.

A Biblia tanítását alapul véve (mely a gyermekeink neveléséhez is világos és határozott koncepciót ad) szeretnénk valódi értékeket közvetíteni, ebben az értékválsággal küzdő világban, a keresztyén értékek még teljesebb képviselésével, a munkánkban az egységes szokásrendszer kiépítésével, azok következetes betartásával a napi gyakorlatban.

Hisszük, hogy az ép gyermekek a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való együttnevelése során egész életükre kiható, meghatározó emberi értékekkel gazdagodnak és elfogadóbbá válnak minden embertársukkal.

Cselekedeteinknek tükrözni kell Istenhez való tartozásunkat, mely a gyermekekkel való foglalkozásban, a szülőkkel való együttműködésben egyértelműen megnyilvánul.

Olyan intézménnyé szeretnénk válni, melynek jellemzője, hogy munkatársi közössége az egymás segítő támogatásán túl érzékenyen reagál embertársainak problémáira és a kritikai

lelkületet felváltva képessé válik arra, hogy meglássa környezetében lévő emberek szükségait /testi, lelki és szellemi/ és számukra a megfelelő segítséget és támogatást megadja.

Szeretnénk, ha minden munkatársunk belső indíttatásból szolgálna közöttünk, ezért lelki életének fejlődése érdekében minden lehetséges alkalmat használjon fel, valamint szakmai fejlődése érdekében rendszeresen képezze önmagát.

A nevelőmunkában a szülők együttműködésére a jövőben is kiemelten számítunk.

Folyamatosan keressük azokat az utakat, formákat a szülők lelki gondozására, melyek megerősítik őket a szülői hivatás betöltésében, felelősségtudatuk növekedésében.

2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATA

2.1 Egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az egészséges életmódra nevelés átszövi az óvodai életet. Felöleli az egészséges életritmus kialakítását, higiénias tevékenységek egymásutániségének megtanulását. A helyes életvitel a gyermek testi fejlődését, lelki harmóniáját biztosítja. Általa a gyermek testi komfortérzete nő, testi képességei fejlődnek. Az egészséges környezet megfelelő feltételt biztosít a gyermekek optimális fejlődéséhez. A diabéteszes gyermekek óvodai ellátása, a problémák felismerése, valamint az eljárásrend az SZMSZ mellékletében található. Hasonlóan az intézménybe behozható diétás ételek kezeléséhez.

Az óvodai nevelés feladatai:

- ❖ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- ❖ a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- ❖ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- ❖ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- ❖ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- ❖ az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés (különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése), a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- ❖ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása,
- ❖ környezettudatos magatartás megalapozása;
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása; (védőnő, szakorvos meghívása)
- ❖ szociális hátrányok enyhítése (egészségtudat kialakítása, táplálkozás).

Kutatások bizonyítják, hogy minden gyermek képessége fejleszthető, erősíthető. Tekintettel kell lennünk a gyermekek testi-lelki igényeire, de valljuk, hogy a testi jó közérzet nem csupán a szervezet jó működésén múlik, hanem azt a lelkiállapot is befolyásolja. Ezért fontos számukra biztosítani olyan körülményeket, helyzetet, amelynek megtapasztalása elengedhetetlen a lelki életük és pszichés fejlődésük szempontjából. Erre alkalmasak a mesék, vagy bibliai történetek előadásának csendet, nyugalmat adó légköre. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

1. SNI gyermekek esetében is törekednünk kell arra, hogy ők is megtapasztalhassák társaikkal együtt ezeknek az alkalmaknak gyógyító erejét.
2. Egyre több gyermek igényel valamilyen speciális étkezést már az óvodában is pl. tejcukor és tejfehérje, glutén érzékenysége miatt.
3. Ugyancsak problémát okozhat a cukorbeteg gyermekek gondozása, az óvodai nevelésben, amely során rendkívül fontos a hypoglikémia – ill. a magas vércukorszint felismerése, megállapítása és annak gyors kezelése. (vércukormérés, alapvető ismeretek elsajátításának megfelelően a gyors teendők elvégzése: szülő, orvos, mentő értesítése szükség esetén)

Az óvodának, kötelezettségének megfelelően biztosítani kell a számukra kijelölt (szakorvos által előírt) speciális diétát. A szülőkkel együttműködve a pedagógusok már előre tájékozódnak a családlátogatás alkalmával a gyermekek egyéni szükségleteiről, és ennek megfelelően tudatosan figyelnek a gyermek speciális táplálkozására, melyet a dajkák és a konyhai dolgozók is segítenek. Figyelnünk kell arra, hogy a speciálisan étkező gyermekek tudatában legyenek ételérzékenységük fajtájának, és azzal, hogy mit nem szabad enniük. Erre társaik figyelmét is felhívják, és igyekeznek az egymással szembeni tolerancia kialakítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ folyamatosan figyelje a gyermek fejlődését, növekedését,
- ❖ az óvodába lépéstől működjön együtt a védőnővel, fejlesztő pedagógusokkal, szakemberekkel,
- ❖ figyelje és segítse a gyermek szociális igényeit,
- ❖ alakítson harmonikus kapcsolatot a gyermekkel az egészséges személyiségfejlődés érdekében,
- ❖ ismerje meg a családi szokásokat, tapintatosan változtasson a helytelen gyakorlaton, beidegződésen,
- ❖ folyamatosan biztosítsa a gyermek egészséges testi-lelki szükségleteinek kielégítéséhez a mozgást, levegőzést, napfürdőt, rendezett csoportszobát, az egészséges és biztonságos környezetet,
- ❖ alakítsa a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, és alapozza meg a környezettudatos magatartást,
- ❖ az önálló testápolás, az étkezés, az öltözködés szervezetségét biztosítsa az óvodába lépés pillanatától,
- ❖ a befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét,

- ❖ a gyermek számára elérhető magasságban biztosítson lehetőséget a víz ivására, ne akadályozza a folyadékfogyasztást mennyiségében, hanem szeretettel szabályozza,
- ❖ segítse és teremtsen meg az önállósodáshoz vezető utat (mosdóhasználat, WC használat) ebben is szorosan együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal,
- ❖ egészségkárosító eszközökre hívja fel a figyelmet (dohányzás, alkohol, kábítószer megelőzési program),
- ❖ gondozási feladatok sorrendiségét türelemmel gyakoroltassa, nyújtson példát, a differenciált segítségadást rögzítse a csoportnaplóban,
- ❖ a kijelölt tevékenységek begyakoroltatásának pontos menetét a csoportban dolgozó dajkák bevonásával végezze a rögzülés érdekében,
- ❖ a tevékenységet fejezze ki szóval is, használja ki a tanulási képességek fejlesztését, (cselekvés, beszéd összekapcsolása),
- ❖ a mosdóhasználatnál biztosítson elegendő időt a tevékenységek ellátásához,
- ❖ az egészséges életmód megalapozása érdekében szervezze meg a gyermek napirendjét.

Táplálkozás

- ❖ szerezzen ismeretet a családtól az esetleges ételérzékenységről,
- ❖ az étkezési szokásrendet (napirendet) úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, lehetőleg folyamatosan történjen (folyamatos reggeliztetés bevezetése felmenő rendszerben),
- ❖ az eddig ismeretlen ételféleségeket tapintatosan ismertesse meg a gyermekkel,
- ❖ az új ízek kipróbálását türelemmel szorgalmazza,
- ❖ adja meg az étkezés élményét a gyermek számára azzal, hogy az étel mennyiségének megválasztását rábízza a gyermekre,
- ❖ az igényesség terjedjen ki az esztétikus terítésre, gondoskodjék tiszta terítőről,
- ❖ ismertesse meg a kulturált étkezési szokásokat, és ezeket személyes példamutatásával erősítse, azáltal, hogy a gyermekek között eszik, és személyes példaadással mutatja be a helyes étkezési szokásokat,
- ❖ születésnapokon az édesség helyett lehetőség szerint kínáljon inkább gyümölcsöket vagy egészségesebb ételeket,
- ❖ biztosítson az egyéni fejlettségnek megfelelő evőeszközöket,
- ❖ egyéni képességek szerint tanítsa meg az evőeszközök használatát.

Testápolás

- ❖ az óvodapedagógus biztosítsa a szükséges feltételeket a testápolás megkezdéséhez,
- ❖ segítse a gyermeket igényeinek kielégítésekor és a kommunikációs képességeinek fejlődését,
- ❖ segítse és várja el, hogy jelezze, ha szüksége van valamire,
- ❖ tapintatosan tájékoztadják a család gondozási szokásai iránt,
- ❖ gyakoroltassa a fogápolási teendőket az óvodába lépéstől, szükség esetén türelemmel tanítsa meg,
- ❖ esetenként gondoskodjék a gyermek lemosásáról (széklet-vizelet),
- ❖ kezdeményezzen egészséges életmódról programokat pl.: kihívás napja, gyümölcsnap,

- ❖ szülői értekezletre szakemberek (pl. védőnő, gyermekorvos, gyermekpszichológus) meghívása a témában.

Öltözködés

- ❖ igény és szükség szerint nyújtson segítséget a gyermek öltözködésében (le- és felvétel),
- ❖ segítse elő az egyre önállóbb öltözködést,
- ❖ hívja fel a szülők figyelmét a hiányos- vagy túlóltóztatásra, a réteges öltözködést szorgalmazza,
- ❖ segítse elő a fűzés, kötés tanulását, gyakorlását.

Mozgás

- ❖ kötetlen formában biztosítson mozgásos tevékenységet,
- ❖ mozgásigényüket ismerje fel és segítse,
- ❖ biztosítson a csoportszobában és a szabadban mozgásos játéklehetőségekre eszközöket,
- ❖ kötetlen és kötött formában is gazdagítsa a mozgáskultúrájuk fejlődését,
- ❖ figyeljen a harmonikus mozgásfejlődésre, fokozatosan építse fel a fejlesztési feladatokat (nagymozgások, testséma kialakítása, tér és környezet hatásai, test a térben, finommozgások fejlesztése, kéz-láb összehangolása, keresztmozgások, laterális mozgások, figyelemmel kísérése, szem-kéz, szem-láb stb.),
- ❖ gyűjtsön tartásjavító tornagyakorlatokat,
- ❖ ésszerűen használja ki a környezet adta lehetőségeket sétákkal, kirándulásokkal,
- ❖ tanítsa meg a helyes légzéstechnikát,
- ❖ biztosítsa a napi levegőzést, télen is,
- ❖ biztosítsa a mindennapi mozgás lehetőségét,
- ❖ hívja fel a szülők figyelmét a korai egészséges életmódra nevelésre, ajánljon különböző mozgáslehetőségeket (pl. foci, balett, gyermektánc).

Pihenés

- ❖ biztosítsa a napi nyugodt pihenést; ha szükséges, hívja fel a szülők figyelmét az otthoni korai fekvésre, a nyugodt éjszakai alvásra,
- ❖ teremtsen meg a feltételeit szellőztetéssel, a ruházat könnyítésével, ráhangoló mesével, énekkel, simogatással segítse elő a gyermek számára a nyugodt pihenést,
- ❖ az életkornak megfelelő mennyiségű pihenést tervezzen (legalább napi 1 óra).

A gyermek tevékenységei:

- ❖ az óvodába lépésétől egyre önállóbban végezze teendőit,
- ❖ megtanulja a tisztálkodási teendők sorrendiségét,
- ❖ megtanulja a tisztálkodási eszközök (szappan, törülköző, fogkefe, fésű) használatát és azok tisztán tartását,
- ❖ megtanulja önállóan használni a WC-t, WC papírt,
- ❖ jelzi, ha bármely területen segítséget igényel,
- ❖ megtanulja az önkiszolgálás sorrendiségét, a naposi teendőit (lásd: munka), az eszközök szakszerű használatát, a kulturált étkezési szokásokat, a helyes testtartást, a csöndes étkezést,

- ❖ jelzi, ha segítséget kér a hőmérsékletváltozás miatt feleslegessé vált ruhadarabok le- ill. felvételénél
- ❖ életkori sajátosságok miatt igényli a levegőn való tartózkodást, mozgást,
- ❖ sokat mozog, mindenféle mozgásos formát kipróbál,
- ❖ jelzi, ha SNI-s társa segítségre szorul, segítőkész,
- ❖ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat megismeri és elsajátítja, megismerkedik a környezettudatos magatartással.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ❖ kulturált étkezési szokásokat elsajátítja,
- ❖ étkezéskor eldönti, hogy mennyi ételt fogyaszt,
- ❖ megkóstolja az ételeket,
- ❖ étkezés közben halkán beszélget,
- ❖ megfelelően, gyakorlattan használja az evőeszközöket,
- ❖ önállóan önt folyadékot, szed a tálból,
- ❖ igényli a tiszta, kulturált terítéket,
- ❖ önállóan mosdik, törülközik, fésülködik, figyelmeztetés nélkül, szükség szerint,
- ❖ belső igényévé vált a fogmosás és a fogápolási eszközök tisztántartása, az eszközökre vigyáz, helyükre teszi,
- ❖ igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság,
- ❖ szükségleteit képes kielégíteni, önállóan kielégíteni,
- ❖ toalett használatkor a fiúk felhajtják a WC-deszkát, és állva végzik kisdolgukat,
- ❖ WC-zést követően használja a toalettpapírt,
- ❖ a zsebkendőt helyesen használja,
- ❖ helyes sorrendben öltözködik (nadrág, pulóver, cipő, kabát, sapka),
- ❖ ruháját, ágyneműjét hajtogatva teszi helyre,
- ❖ tud fűzni, kötni, igényli a tiszta ruhát,
- ❖ teljes önállósággal végzi az önkiszolgálást, s ezt természetes teendőként látja el,
- ❖ segítőkész a rászorulóval,
- ❖ igénye, szükséglete szerint mozog, teherbíró,
- ❖ mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes,
- ❖ kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- ❖ maga és a környezete rendjére ügyel, a körülötte lévő rendetlenséget belső igény alapján megszünteti, az udvaron sem szemetel,
- ❖ ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.
- ❖ a különböző foglalkozásokon türelemmel részt vesz.

Sajátos nevelési igényű gyermekeknél:

- ❖ az óvodába lépés kiinduló állapotához képest harmonikusan fejlődik testileg, lelkileg, és képességeihez mértén sajátítja el az egészséges életmód szokásait, s él is velük.

2.1.1 Egészségvédelem, edzettség

Az egészségvédelem a gyermekek testi és lelki épségének védelmét jelenti. Célunk az egészséges életvitel igényének és a gyermek kellő edzettségi fokának kialakítása, a fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása. A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása. Elősegíti a gyermekek egészségének megóvását. Nagy hangsúlyt kell fektetnünk a higiéniai szabályok betartására (pl. a környezet tisztántartása, portalanítás, fertőtlenítés), az időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre, a napi tevékenységek minél nagyobb részének szabad levegőn való megszervezésére, a folyamatos levegőcserére, a termekben és az épületben minél több zöld növény elhelyezésére, a megfelelő páratartalom biztosítására. A napközben megbetegedett gyermeket az óvodapedagógus a dajka segítségével elkülönítve gondozza, amíg szülei az értesítés alapján meg nem érkeznek. Ezek a gyermekek türelmet, fokozottabb figyelmet igényelnek. A személyes higiénia betartása – külön törülköző, pohár, ruha stb. használata elengedhetetlen. A gerincoszlop és a mozgásszervek elváltozásainak megelőzésében segítséget nyújtanak a szervezett mozgásos tevékenységek, különböző prevenciós fejlesztő tornák. A lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal, mezítláb járással a lúdtalp megelőzhető, illetve javítható. Napfürdőzésnél az óvodapedagógus mindenkor tartsa szem előtt a káros sugárzási tényezőket. Külön figyeljünk arra az óvodába lépéskor, hogy a gyermeknek van-e különleges betegsége, illetve betegségekre való hajlama, a velük való egyéni bánásmódot külön kell terveznünk. Igyekszünk minél több időt kint tölteni a gyermekekkel. Minden nap minimum 1 órát (az időjárásnak megfelelően) kint töltünk mozgással az óvoda udvarán vagy sétálunk, kirándulunk. A folyamatos levegőztetés, a nyári hónapokban a foglalkozások, játékok és egyéb tevékenységek szabadban történő megtartása, a mozgásos játékok változatossága, a rendszeres kirándulások az óvodánkban mind jelen vannak, melyek hozzásegítik a gyermekeket az edzettség megszerzéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ esetleges problémáknál (bevizelés, ételérzékenység) tapintatos, szeretetteljes bánásmód, a szülőkkel partneri, jó emberi kapcsolat szükséges,
- ❖ kísérfje figyelemmel a gyermekek egészségi állapotát,
- ❖ betegség esetén tájékoztassa a szülőket, szükség esetén jelezze az óvoda orvosának, védőnőjének,
- ❖ segítse a rendszeres (évente egyszeri) szűrések zökkenőmentes lebonyolítását,
- ❖ a balesetek megelőzése érdekében állítson fel ésszerű szabályokat, melyeket folyamatosan ellenőrizni szükséges,
- ❖ jelezze az eszközök, használati tárgyak meghibásodását, rongálódását,
- ❖ alakítsa ki a gyermekekben saját testi épségük megőrzésének igényét, társaik testi épségének védelmét célzó odafigyelést,

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ❖ jelzi, ha egészségi állapotában változás van (hányingere van, fáj a feje, hasa),
- ❖ szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül,
- ❖ életkorának megfelelően edzett,

- ❖ ismeri és betartja a balesetvédelmi szabályokat, törekszik a saját és társai testi épségének megőrzésére, védelmére

2.2 Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés /hitélet az óvodában/

„A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre.” (2 Tim 3,16)

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága, hogy magatartása érzelmektől vezérelt. Ezért alapvető feladat a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, állandó értékrendű, kiegyensúlyozott légkör és az otthonos körülmények megteremtése.

- ❖ ezért szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék;
- ❖ az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, a gyermekek egymás közötti, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- ❖ az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- ❖ az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól, ugyanakkor Isten bölcsessége folytán ki is egészítjük egymást;

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A keresztény óvodában az óvodapedagógusok elhivatottsága semmivel sem pótolható kincs, érték. Az óvodapedagógus munkája egyben diakónia (szeretetszolgálat) is, mely Krisztus iránti hálából fakad. Reménységünk szerint ezt sugározzuk mind a gyerekek, mind a szülők felé.

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

8. A gyermek fejlődésének nyomonkövetése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

9. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.¹

Cél:

A gyermekeket Istennel való kapcsolatra segíteni, a keresztyén hit érzelmi többletével, a korosztályának megfelelő ismeretek közvetítésével. A rendelkezésre álló bibliai témájú könyvek nézegetése, vagy kifestők használata segítséget nyújtanak számunkra. Az óvodapedagógus az, aki vezeti, védi, és irányítja a rábízott gyerekek személyiségfejlődését. A példaadáson kívül a jól kidolgozott napirend, szokás- és szabályrendszer kialakítására is nagy gondot kell fordítani. Az értelmes fegyelem, a közösségben megélt örömök és a csoportban szerzett élmények gördülékennyé teszik a napot. Az interakciók (párbeszéd, játék) közben a gyerek „én-képe” erkölcsi magatartása erősödik, szocializációjuk nagymértékben pozitív irányban változik. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak alakítása.

Közben fejlődnek:

- ❖ szociális érzelmei: empátia, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, bizalom, részvétel, örömszerzés, bánat, fájdalomokozás felismerése, átélése,
- ❖ esztétikai érzelmei: a szép iránti fogékonyság, a művészeti élmény befogadására való igény és képesség fejlesztése, a mese, vers, ének-zene, énekes játékok, rajz, mintázások és a környezet megismerésén keresztül,
- ❖ erkölcsi érzelmei: igazságosság, lelkiismeretesség, felelősség, érzelmek megtapasztalása, őszinteség, igazmondás – hazugsághoz való helyes viszony kialakítása,
- ❖ akarat tulajdonságai: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat.

A szocializáció eredménye a gyermekek magatartásában az egyezkedés, a meggyőzés, megegyezésre való törekvés. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Az óvodapedagógus - gyermek között kialakuló szoros érzelmi kapcsolat a befogadással kezdődik. Az óvodapedagógus személyiségével érzelmi biztonságot kell, hogy nyújtson az óvodába lépés első pillanatától. Ez adja a gyermek számára majd az érzelmi biztonságot, erre építve tud együttműködni először az óvodapedagógussal, majd társaival.

Óvodánkban a befogadás rendje:

- ❖ a befogadásban mindkét óvodapedagógus részt vesz,
- ❖ a befogadás előtt lehetőség szerint minden gyermeket meg kell, látogatunk családjában, a bölcsődében járókkal már a bölcsődében ismerkedünk,

¹ 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet

- ❖ a szülők a gyermek egyéni igényeihez szabott módon vesznek részt a folyamatban,
- ❖ a gyermekek behozhatják otthonról azokat a tárgyakat, amelyekhez ragaszkodnak az érzelmi biztonság kialakulása érdekében (pl. alvós tárgyaik, [egy-egy kedvenc, amely könnyen tisztán tartható és valóban az alvást segíti elő a kisgyermek számára])

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység:

- ❖ az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés,
- ❖ társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése,
- ❖ A SNI gyermekek érzelmi igénye - a személyiség megváltozott fejlődése miatt – fokozottabb, mint ép társaiké. Egy-egy helyhez, helyzethez és személyhez sokkal jobban kötődnek, a változásokat nehezebben tolerálják, a körülöttük levő problémákat, nehézségeket hamarabb, vagy éppen késve, vagy soha nem veszik észre, reakciójuk ezért a normálistól eltérő lehet. A labilitást rosszul viselik, az ilyen helyzeteket nem értik meg, nem érzik biztonságban magukat. Ezért fokozottan törekszünk arra, hogy óvodánk és tárgyi környezete pozitív érzelmi hatást váltson ki, legyen hívogató, tágas, világos, jó levegőjű, esztétikus, kevésbé díszített, gyermekek jelenlétét tükröző berendezésében és színeiben egyaránt. A természetes, zöld növényekkel körbevett környezet, megnyugtató lehet számukra is. A felnőtt-gyermek és a gyermek-gyermek kapcsolatot jellemezze a megértés, az elfogadás légköre.
- ❖ Törekednünk kell arra, hogy a kigúnyolás, kicsúfolás helyett egymás segítése váljon szokássá gyermekeink életében. Fontosnak, hogy mind az épek, mind a SNI gyerekek részére az élmény meghatározó ereje erősítse a gyermekekben az együttes részvétel igényét. Keresztyén intézményként fokozottabb elvárás az óvodapedagógusainkkal szemben, hogy személyisége szeretetet sugározzon és legyen toleráns, elfogadó a gyermekekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ nevelje a gyermeket annak megértésére, elfogadására, hogy az emberek különböznek egymástól,
- ❖ segítse a társas kapcsolatok kialakulását,
- ❖ építsen a gyermek nyitottságára, segítse a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeret és a szülőföldhöz való kötődés alapja,
- ❖ segítse a gyermeket rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tanítsa mindazok megbecsülésére,
- ❖ egyértelmű szokás és szabályrendszert állítson fel a korosztálynak megfelelően,
- ❖ a kimondott szabályokat tartassa be,
- ❖ vonja be a gyerekeket a szabályok kialakításába, egyeztesse a szülőkkel a csoportjában megfogalmazott társas viselkedés szabályait,
- ❖ vegye figyelembe a gyermek egyéni fejlődésének ütemét.

Ehhez szükséges:

- ❖ a gyermekek egyénenkénti megismerése, képességeinek, erős és gyenge pontjainak regisztrálása (fejlettség és fejlesztési feladatok rögzítése),

- ❖ a gyermekek különböző tevékenységeinek, jelzéseinek megfigyelése, értékelése,
- ❖ a problémák okainak feltárása beszélgetéssel, mely segít abban, hogy megértsük, átérezzük helyzetét, állapotát,
- ❖ nevelési módszerünkben a visszaszorítás helyett a más irányba való terelés választása,
- ❖ a gyermek produktumainak (gyermekmunkák, verbális megnyilvánulások, játék, dramatizálás, társalgás stb.) elemzése.

Az épeknél és az SNI gyermekeknél egyaránt

- ❖ a belső igény kialakítása a kölcsönös kapcsolatfelvétellel,
- ❖ az alapvető normák szokássá formálása,
- ❖ az "én" és a "csoport" viszonyának érzékeltetése,
- ❖ az eltérő személyiségvonások tolerálásának elfogadása és elfogadtatása,
- ❖ „Az érzelmi hatás legmegfelelőbb eszköze az élménynyújtás.”
- ❖ Óvodánkban az élménynyújtás kiemelkedő pedagógiai fontossággal bír, mert a közös élmény megélése során gyakran elmosódnak, illetve megszűnnek a testi állapotának különbözőségei (pl. bábélmények megtekintésekor, gyermekbál alkalmával, stb.),
- ❖ komplex személyiségfejlesztés eszközeivel (pl. a bizalomra, elfogadásra, toleranciára épülő csoportos játékokkal). A SNI gyermek beintegrálása az egészséges gyermekközösség szociális készségeinek, toleranciájának, az elfogadás, megértés attitűdjének kialakításának eszköze is lehet.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ ragaszkodik óvodájához, társaihoz, felnőttekhez; ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozza nyilvánosságra
- ❖ a gyermek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásainak, szabályainak betartása
- ❖ egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleti kielégítését
- ❖ figyelmezteti társait a szabályok megszegése esetén
- ❖ a jó és rossz között különbséget tud tenni, ebben mérce és segítség a megismert bibliai történet
- ❖ a gyermekben a keresztyén erkölcs csírái kialakulnak
- ❖ képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni
- ❖ a felnőtt kérése nélkül is segít a másinak, együtt érez a közösség tagjaival
- ❖ konfliktushelyzetben mindkét fél számára elfogadható megoldásra törekszik, szükség szerint felnőtt segítségét kéri
- ❖ érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni
- ❖ a felnőtteket és munkájukat tiszteli
- ❖ értékeli saját tetteit, az eléje tárt magatartási példákat
- ❖ számon tartja a többieket, érdeklődik társai, barátai iránt
- ❖ a csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadja
- ❖ igényévé válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés
- ❖ a tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezi

- ❖ képes nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőttek, gyermekek közléseit
- ❖ szavak nélkül is érti környezete jelzéseit, érzéseit
- ❖ a közösségért szívesen dolgozik, bízik önmaga képességeiben korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára
- ❖ igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat
- ❖ ismeri és betartja az udvariassági szokásokat
- ❖ megtalálja a helyét a közösségben, abban jól érzi magát
- ❖ képes társaival kooperatíván együttműködni
- ❖ ismeri szűkebb és tágabb környezetét, kezd kötődni hazánkhoz, szülőföldünkhöz
- ❖ észreveszi a természetben és emberi környezetben megjelenő jót és szépet, mindazok megbecsülésére törekszik
- ❖ a belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget

Sajátos nevelési igényű gyermekeknél:

- ❖ a csoportba minél sikeresebben beilleszkedik
- ❖ szokásokat elsajátítja,
- ❖ reális énképe, önismerete alakul ki
- ❖ segítségkérés- elfogadás megfelelő módját alkalmazza
- ❖ speciális: a gyermek egyéni képességeihez igazodóan

2.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi nevelés alapvető eszköze az anyanyelv. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az óvodában oldott, a felnőttek által példásan megélt beszédleghőrt, beszélő környezetet kell kialakítani. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Az értelmi nevelés során az óvodás korú gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve a gyermeknek változatos tevékenységeket biztosítsunk, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Célunk:

1. a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése
2. kognitív képességeik fejlesztése:
  - ❖ - egyre pontosabb, valósághű észlelés
  - ❖ - figyelem
  - ❖ - összpontosításra való képesség

- ❖ - valóságához közelítő képzeleti működés
- ❖ - reproduktív emlékezet problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- ❖ - az alakuló elemi fogalmi gondolkodás

3. a beszédkedv felkeltése, fenntartása
4. a beszédhallás és szövegértés fejlesztése
5. kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával
6. alkotóképesség fejlesztése

Feladatunk:

Ismereteik, spontán és tervezetten szerzett tapasztalataik rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, rendszerezése, bővítése. Arra törekszünk, hogy a differenciált fejlesztés által a gyermekek egyéni adottságait figyelembe véve minden gyermekben kialakuljanak azok a képességek, amelyek alapján örömet jelent számára a tanulás, önfejlesztés. Ennek érdekében egyéni méréseket, megfigyeléseket végzünk a preventív szemlélet megvalósulása érdekében. A mesén, versen, dramatikus és bábjátékokon keresztül elsajátítja a gyermek a helyes kiejtést, artikulációt, mimikát, tiszta beszédet, a nyelvtanilag helyes szóhasználatot, és nem utolsósorban fejlődik fantáziája, belső képe. Fontos, hogy az életkori sajátosságokat figyelembe véve a beszédértés, kifejezőkészség (szókincs), kommunikációs készség (szabatos beszéd + mimika) gazdagodjon. Cél, hogy a gyermek értse a beszédet és szeressen beszélni. Tudja magát kifejezni érzelmeinek, hangulatának, vágyainak megfelelően. Tudjon kapcsolatot teremteni nyelvünk segítségével, szüleivel, testvéreivel, társaival, nevelőivel, környezetével. Az óvodáskorban a beszédhallás, beszédértés fejlesztése fontos feladat. Ennek eredményeképpen tanulja meg a magyar nyelv használatának alapszabályait, amely nélkülözhetetlen alapját képezi a zökkenőmentes írás-olvasás elsajátításának. Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, kommunikációjának, gondolkodásának legfőbb eszköze. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A helyes és szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt az irodalmi élmények befogadására. A beszédkapcsolatok kialakulásának egyik alapja az óvónő és a gyerekek közötti szeretetteljes viszony, a jó csoportlégkör. Irodalmi nevelésünk célja, hogy változatos irodalmi élményeken keresztül megismertessük a gyerekeket nyelvünk szépségével, a népmesékkal és kortárs mesékkal, versekkel, mondókákkal, a gyermekek életkorának megfelelő történelmi mondákkal. Az SNI gyermekek fejlesztése a szakemberek elkészített fejlesztési tervei szerint, annak útmutatásai alapján történik.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkört megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat
- ❖ inspiráló kommunikációs helyzetek létrehozása a gyermekek beszédkedvének felkeltésére

- ❖ metakommunikációs eszköztár ismertetése
- ❖ nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel, valamint viselkedésével adjunk mintát,
- ❖ a gyermek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő tapasztalatok tevékenységek biztosítása
- ❖ élményszerzési lehetőségeket szervezése, amelyben a gyermek érzékszervei útján szerezhet tapasztalatokat
- ❖ a spontán adódó helyzetek felismerése és felhasználása
- ❖ a gyermek fejlődésének, értelmi képességeinek felismerése a differenciálás lehetőségeinek felhasználása
- ❖ a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak bővítése szervezett tevékenységekben
- ❖ idő és lehetőség biztosítása az együttműködésre, próbálkozásra, tévedésre, újrakezdésre, hibajavításra
- ❖ olyan attitűdök kialakítása, amelyek képessé teszik a gyermeket váratlan vagy komplex élethelyzetek megoldására és egyre több örömet, talál a kihívások legyőzésében, az önfejlesztő tanulásban
- ❖ eszközök biztosítása, melyek felkeltik a gyermek kíváncsiságát és élményt jelent számára a világ felfedezése, sokoldalú megismerése
- ❖ valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása
- ❖ A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység: szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése
- ❖ az anyanyelvi nevelés terén egyik fő feladatunk a gyermek szókincsének gazdagítása, ennek érdekében felhasználjuk az óvodai élet által kínált valamennyi tevékenységet
- ❖ a gyermekekkel történő kommunikációnk során példaként kell szolgálnunk számukra

A gyermek tevékenysége:

- ❖ kíváncsisága által ismeri meg a környező világot
- ❖ rakosgatással és aktív tevékenységekkel szerez tapasztalatokat
- ❖ ismerkedik szűkebb és tágabb környezetével
- ❖ érzékszervei segítségével észreveszi és felfedezi a hasonlóságokat és különbségeket
- ❖ növekvő figyelemmel kapcsolódik be a kötetlen és kötött tevékenységekbe
- ❖ felidézi a látott és hallott élményeit,
- ❖ megfogalmazza a tapasztalatok során szerzett élményeit
- ❖ kreatívan old meg egy-egy problémát
- ❖ észreveszi, ha hibázik és növekvő önállósággal ki is javítja
- ❖ elmeséli élményeit, tapasztalatait
- ❖ megosztja társaival örömeit, szomorúságát

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- ❖ észlelése egyre pontosabb, valósághű
- ❖ tud rövid távú és hosszabb távú emlékeket felidézni
- ❖ kialakult a szándékos figyelem képessége
- ❖ képes a figyelem összpontosításra

- ❖ figyelme nem terelődik el az adott tevékenységtől
- ❖ képzeleti működése valóság közeli
- ❖ megfigyeléseket végez (alkalmanként, csoportosan, önállóan)
- ❖ felismeri a problémákat és kreatív módon megoldja
- ❖ a szerzett ismereteket képes megfelelő formában rendszerezni, gyakorlatban alkalmazni és közölni is azokat
- ❖ világos és értelmes szavakkal tudja kifejezni ismereteit, gondolatait
- ❖ képes vizuális, auditív differenciálásra
- ❖ a keresztcsatornák működése korának megfelelő
- ❖ az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is
- ❖ örömet jelent számára a látható és láthatatlan világ megismerése, a tanulás, önfejlesztés
- ❖ rendelkezik megfelelő pozitív énképpel
- ❖ vannak önálló gondolatai, és dönteni tud különböző helyzetekben
- ❖ felismeri a keresztyénség értékeit, erényeit
- ❖ helyesen, tisztán, érthetően beszél
- ❖ gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- ❖ jól használja a metakommunikációs eszközöket, tud szemkontaktust teremteni és fenntartani
- ❖ Az SNI gyermekek esetében, a sokoldalú érzékszervi megtapasztalás és játékba épített ismeretszerzés révén reális ismereteik, fogalmaik alakulnak ki a környező világról, valóságról
- ❖ Elemi gondolkodási műveleteket alkalmaznak segítséggel, (képességükhöz mérten)

2.4 Esztétikai nevelés

Az ember életének, személyiségfejlesztésének egyik talán legnehezebben megfogható területe az esztétikai nevelés.

A mozgást, az érzékelés-észlelést, a figyelmet, emlékezetet és gondolkodást, valamint a kommunikációt magába foglalva az átélt élményekkel és érzelmekkel a fejleszti a személyiséget.

Fő eszköze a művészet – vagyis a zene, a képzőművészet és az irodalom – szavakkal szintén nehezen körülírható, világot összesűrítő ereje.

„Az esztétikai nevelés mind alkotó, mind pedig befogadó tevékenységeket felölel, melyek sokszor szétválaszthatatlanul egymásba fonódnak. A nevelésemleletek tekintélyes része a személyiség ki- és továbbfejlődéséhez nélkülözhetetlennek tartja az esztétikummal való rendszeres találkozást és a befogadói aktivitáson túl a cselekvő, alkotó esztétikai értékű aktivitások kibontakoztatását.”

Célja

- ❖ esztétikus, az szép, ízléses, látványos, igaz értékeket közvetítése.
- ❖ az esztétikai érzék fejlesztését a lehető legkorábban kell elkezdni.

- ❖ egy pillanatnyi élmény, egy megragadott látvány életre szóló benyomás lehet.
- ❖ legyenek fogékonyak a szépre.
- ❖ önmagunk esztétikája ugyanolyan fontos legyen, mint környezetünké.
- ❖ a szépre való felhívás legyen követendő minta.
- ❖ ez lehet a környezet alakítása, de egy szép vers felolvasása is.
- ❖ az esztétikai nevelés, ugyanúgy áthatja az óvodai nevelés minden pillanatát, mint a tanulás.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ a szabad alkotás öröme mellett esztétikai érzékeiket fejlessze (csoportszoba, öltöző díszítése)
- ❖ közreműködésével segítse az óvodai környezet egységes kialakítását
- ❖ segítsen abban, hogy az óvoda díszítését átláthatóság, egyszerűség, természetesség, az óvónők összehangolt munkája jellemezze
- ❖ legyen igényes önmagára, megjelenésére
- ❖ tudjon különbséget tenni a giccs és az érték között
- ❖ az óvónő a megjelenésével is mutasson példát (kulturált öltözködés, hajviselet)
- ❖ irodalmi válogatása legyen körültekintő, értékes alkotásokból való
- ❖ zenei ízlése legyen kifinomult
- ❖ ismerje a társadalom és az egyházak kulturális értékeit
- ❖ saját értékeinek bázisa a Szentírás legyen
- ❖ környezetére legyen igényes (tisztta, egyszerű)
- ❖ ismerjen műalkotásokat
- ❖ műveltségét folyamatosan fejlessze
- ❖ adjon lehetőséget a gyerekeknek egy-egy műalkotás megismerésére
- ❖ adjon lehetőséget a rácsodálkozásra, átélésre
- ❖ mindig legyen biztosítva nyugodt hely a csoportszobában, ahol alkotásra van módja a gyermekeknek
- ❖ adjon lehetőséget alkotásokon keresztül az esztétikai ízlés formálására, és fantáziájuk kibontakoztatására
- ❖ az óvónő a szabadon firkálgató, mázoló, formázó, gyermekekkel együtt élje át a felfedezést, az alkotást, a színek, formák adta örömet, esztétikai élményt és tegye jól látható helyre, állítsa ki, hogy mindenki rácsodálkozhasson.
- ❖ a gyermekek munkáit becsülje meg, és kezelje úgy, hogy egyértelmű legyen, hogy fontos, amit a gyermek létrehoz
- ❖ tanítsa meg a gyermeket mindarra, amit Isten örömeinkre adott keresztyén kulturális értékeinkben

A gyermek tevékenysége:

- ❖ örömmel hoz létre esztétikus alkotásokat
- ❖ megtanulja megélni mindazt, amit Isten örömeinkre adott kulturális értékeinkben és a természetben

- ❖ igényes arra, hogy környezete rendezett (tiszt) esztétikus legyen
- ❖ alkotás közben is igyekezzon vigyázni saját- és környezetének rendjére, esztétikájára (pl. festéshez szükség szerint használjon védőruhát, pólót, kötényt)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ rá tud csodálkozni a természet szépségeire, Isten teremtett munkájának sokszínűségére, művészeti alkotásokra
- ❖ meg tudja fogalmazni, hogy számára mi a szép, esztétikus
- ❖ megjelenésében a rendezettségre törekszik
- ❖ szavaival is kifejezi véleményét egy-egy szép alkotásról
- ❖ környezetének alakításához az óvónő példáját követi

2.5 Az óvodai hitéleti nevelés

Addig, amíg erre belső igény nem jelentkezik, a hitéleti nevelés, az óvónő szabad akaratán keresztül jut kifejezésre. Az emberi értékek nem köthetők hithez, hiszen a viselkedésünk, egymáshoz való viszonyunk, emberi tulajdonságaink vezérlése nem feltétlenül vallási alapon történik. Mindennapi kapcsolataink során azonban törekedjünk egymással pozitív, ítélkezéstől mentes, segítő kapcsolat kialakítására. „**¹⁷Rosszért rosszal senkinek ne fizessetek. Törekedjete arra, ami jó minden ember szemében.** ¹⁸**Amennyire rajtatok áll, éljete mindenkiel békességben.**” Ez a gondolat sor nem áll távol attól, ami elvárható minden emberi közösségben, hogy békességben, jó emberi kapcsolatok kialakítására törekedjünk. Fontos, hogy mindezt hitelesen éljük meg gyermekeink között.

- ❖ A mindennapi életünk területén adódhatnak olyan helyzetek, gyermeki kérdések stb., amelyre választ kell adnunk. A keresztény óvodában lehet pl. a teremtés kérdésére elmondani a Teremtéstörténetet a rendelkezésre álló Bibliából, megismertetni azt a gyermekekkel.
Mennyivel megnyugtatóbb a gyermek, de a felnőtt számára is, hogy bár minden múlandó, az évszakok változnak, emberek megbetegszenek, meghalhatnak, azonban Isten szeretete örök, s az életünk folytatása nála van. Ez hatalmas biztonságot nyújt a gyermekek számára is.
- ❖ Addig, amíg nem születik meg a döntés bennünk ott van a lehetőség a Bibliaismereti foglalkozásokra a hitoktatók részvételével. Fontos azonban, hogy ez ne mellékes és szükséges rossz legyen, hanem kerüljön a méltó helyére az óvodai élet folyamatában.
- ❖ Biztosítanunk kell a helyet, a meghitt bensőséges légkört a bibliai alkalom számára.
- ❖ Semmiképpen nem lehet gúny tárgya a hit, sem gyermek, sem felnőtt esetében, s bár magánügy, azonban az intézmény világnézetileg elkötelezett fenntartásban van, így fontos ennek tiszteletben tartása.
- ❖ Az óvodai alkalmak lehetőséget adnak, többek között az étkezés során arra, hogy gyermekeink megtanuljanak hálát adni pl. az ételért. Megköszönni imádságban is azt. Hiszen egyáltalán nem természetes, hogy van mit ennünk. A beszélgetőkörök

alkalmával szabad egymásért, a beteg, nehéz sorsú gyermekekért imádkozni, ezt a gyermekek meg is teszik.

- ❖ Az óvodában használható bibliai témájú énekek, versek zenehallgatási anyag mellékletben található.

3. A GYERMEKEK TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA

3.1 Játék

Minél kevesebb tapasztalatot szereztünk – az óvodáskori szabad játékban – az élmények tagolásában, feldolgozásában, annál kisebb az esélyünk arra, hogy később örömteli és fájó élményeinket fel tudjuk dolgozni, tagolni tudjuk.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai élet leghatékonyabb eszköze. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését, hiszen az óvodai csoportszoba a játék színtere. A játék szabad cselekvések sorozata, szabad akaratból, kényszerítő körülmények nélkül jöhet létre. Nem sarkallható produktivitásra, azonban nagyon is lehet produktív tevékenység a gyermek számára. Nem az eredmény, a teljesítmény a végtermék a fontos, hanem a folyamat. Reggel bármikor érkezhettek a gyerekek, egész délelőtt játszhatnak. A tízórai folyamatos, kisebb csoportokban, megterített asztalnál történik, ezzel sem szakítjuk meg a játék folytonosságát. A nagyobb csoportok együtt tartása felnőtt nélkül kezdetben ritkán sikerül. Fokozatosan veszi át a szerepet egy-egy vezér gyermek. Ilyenkor mi a háttérbe vonulhatunk. A játék néha érdekesebb, ha a felnőtt új ötletet vet be, mely csak egy szó, egy mozdulat, egy dal, egy vers. Ezt a gyermekek átveszik, és addig görgetik, formálják, amíg számukra lehetőség van benne. Amikor a játék kifáradt, újabb képzetkört mozgósítanak. A gyermek, játék közben ismerkedik a külvilággal ez által önmagát is tanulja. Ez a folyamat tanulási eredményekhez vezet. Konkrét játéktevékenység során az óvadás megtapasztalja a világot, élményei belső tudássá válnak. Kisgyermekkorban a tanulás és a játék nem különíthető el egymástól. A gyermek úgy tanul, hogy játszik. A tanulás, utánzással, kipróbálással, kitalálással történik. A játék elősegíti az értelmi fejlődést, fontos szerepet játszik a szociális és érzelmi fejlődésben. Fejleszti a képzeletet, fantáziát, gondolkodást, az érzékelés, észlelés differenciált alakulását. A játék színes, mozgó, állandó folyamatot jelent, ahol a tárgyaknak nem lehet állandó, mereven kijelölt helyük a játékidőben. Ennek következtében „jó rendetlenség van a csoportszobában”. A rendképlethez hozzátartozik, az óvónő tapintatos jelenléte, támogató, együtt érző magatartása. Szükség van arra, hogy egy játékot elkezdjen (tárgyak rendezésével, helyük megváltoztatásával) ösztönözzön. Jelenlétével segíti a szabályok megtartását, társas alkalmazkodást. A gyermekeknek szükségük van a felnőtt jelenlétéből fakadó biztonságra, jelzéseire és azokra az ismeretekre, amit csak tőlük szerezhetnek be. A játék gördülékenységét felesleges és gátló szabályokkal ne akadályozzuk! Miután tudjuk, hogy a gyermeki szocializáció fontos színtere a szabad játék, mely során olyan élethelyzetek alakulnak ki,

amelyek segítségével megtanulják az együttműködés és az egymástól való tanulás színes skáláját.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

- ❖ Minden játék, de különösen a szabad játék a tanulással szemben a gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget. Ezzel szemben az óvodai életben vannak olyan tanulási helyzetek, tanulásszervezeti formák, amelyeket a felnőtt - óvodapedagógus - pedagógiai szándékkal teremtett meg a gyermek számára.
- ❖ A játék célja maga a játszás, melyet a gyermek fogalmaz meg, s amely az örömszerzés által motivált.
- ❖ mindkét tevékenységi formában döntő szerepet játszó utánzás, gyakorlás, ismétlés, problémahelyzet megoldás ugyan sokszor áthatják egymást, de el is térnek egymástól.
- ❖ Az óvodapedagógus szerepe mindkét tevékenységi formában meghatározó. Az óvodapedagógus az általa teremtett tanulási helyzetekben nem feledkezhet meg a tanulás játékos jellegéről, a tanulásban is érvényesülő gyermeki igényekről, szükségletekről. A játékban pedig az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége és a gyermekek igénye, szüksége szerinti játéka szolgálja a játék kibontakozását a gyermekek szabadságának és önállóságának teljes értékű tiszteletben tartásával.
- ❖ A játéknak és a tanulásnak egyaránt szervezeti helyszíne az óvoda (csoportszoba, udvar, az óvoda közeli és távolabbi környezete).

A játékhoz szükséges feltételek:

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára:

- ❖ Hely
- ❖ Idő
- ❖ Eszköz
- ❖ Tapasztalatszerzés, élmények.

A csoportokban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak. A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a projekteknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk.

A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenységekre. Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatják azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékigényüknek, ötleteiknek megfelelően.

Minden játékhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezük el a játékszereket. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre. Ezáltal alakítjuk igényességüket is.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa.

Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az Eszközök biztosítása. A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékformák:

- ❖ Gyakorló játékok
- ❖ Konstruktív játék
- ❖ Szimbolikus játékok (színlelő, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)
- ❖ Szabályjáték
- ❖ A szerepjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep- és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által kezdeményezett játék:

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- ❖ a célt,
- ❖ a témák, a helyek alternatíváit,
- ❖ a felhasználható eszközök többségét,
- ❖ a szabályokat.

A gyermek szabadon választ:

- ❖ a részvételben,
- ❖ a felkínált szerepben,
- ❖ a játékszituáció elfogadásában,
- ❖ a játék idejében, játszótársat.

A kezdeményezett játékban együtt játszunk a gyermekekkel.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva – ha szükség van rá – az óvónő legyen játékkezdeményező, modellt nyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.

Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.

A nevelés folyamatában nemcsak közvetlen és indirekten irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabadjáték tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek, és felajánlottak.

Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvónő által kezdeményezett játék. Eltérés az óvónő szerepében található.

a.) Szabad játék

Amikor az óvónő biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot

- ❖ játéktevékenység kiválasztásában
- ❖ játékeszközök megválasztásában
- ❖ társak megválasztásában
- ❖ gyermeki játékelgondolások megvalósításában
- ❖ játszóhely megválasztásában és kialakításában.

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvónő hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

b.). Kezdeményezett játék

Amikor az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan játékhelyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek a külső késztetésnek akkor van helye, ha a gyermek érdekében történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.

- ❖ a gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartjuk tiszteletben választását – jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel!
- ❖ alkotó pedagógiai légkörben biztosítjuk az önállóságot és önmegvalósítást számára
- ❖ a játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát

A játéktevékenység célja

- ❖ a tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése
- ❖ érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása
- ❖ közösségi, társas viselkedésének, magatartásának formálása

A játék támogatásából adódó óvónői feladatok:

Feltételek biztosítása:

- ❖ nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása
- ❖ inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus,
- ❖ harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- ❖ a játékok a gyermek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajták lineáris fejlődési sora – függetlenül a korcsoporttól – legyen megtalálható, az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére
- ❖ a barkácsolás, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, bábozás, dramatizálás eszközeinek sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése
- ❖ olyan anyagok biztosítása a gyermekek számára, amelyekből szabadon alkothatnak, készíthetnek játékaikhoz eszközöket (újrahasznosítás szorgalmazása)

- ❖ különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, például homok – asztal, víz –asztal,
- ❖ a játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékgényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék
- ❖ a csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (pl. henger a bújáshoz, füles labda)
- ❖ sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- ❖ a gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyakról való gondoskodás
- ❖ a szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz

Az óvodapedagógus feladata

- ❖ a gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása
- ❖ reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése –differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása
- ❖ a gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele
- ❖ az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása
- ❖ a gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása
- ❖ az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátás során a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő tevékenység segítése
- ❖ modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerekektől is elvárja
- ❖ a gyermek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás
- ❖ csak szükség esetén történő beavatkozás a játéktevékenység zavarása nélkül
- ❖ ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban
- ❖ a játék fenntarthatóságát szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása
- ❖ az egészséges versenyszellem megalapozása
- ❖ a gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása
- ❖ ügyelni arra, hogy a különböző mozgásos játékokat játszó gyermekek ne zavarják egymást, az épek vigyázzanak SNI társaikra, és a sérülés mértékétől függően a SNI gyermekek is igyekezzenek alkalmazkodni társaikhoz.
- ❖ az SNI gyermek számára nagyobb helyet kell biztosítani, hogy megfelelően tudjon mozogni. A szabadabb mozgáslehetőséghez tágasabb berendezést, nagyobb játszóhelyet biztosítunk úgy, hogy azonos méretű csoportszobába kevesebb gyermeket fogadunk. Ez az épek számára is nagyobb mozgásteret biztosít, így a frusztráció könnyebben kiküszöbölhető.
- ❖ a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat, figyelmüket a játéktevékenységre tudják összpontosítani. A minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő biztosítása.
- ❖ minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a

közösség előtti bátor szereplést, mert e tevékenységeket a látási kontroll hiányosságai akadályozzák.

A gyermek tevékenységei:

- ❖ ismerkedik testével, testi képességével (le-felmászás)
- ❖ hangokat, szótagokat, szavakat, halandzsa szövegeket ismételt, talál ki
- ❖ a ritmikus mozgás hozzákapcsolt verbális kifejezéssel együtt élményt jelent számára
- ❖ mozgásos játékában elsajátítja a helyes magatartást, kitartást, nő kudarctűrése, személyisége fejlődik
- ❖ él a tér adta lehetőségekkel (futójáték, bújócska, roller)
- ❖ játék helyét önállóan választja ki, s hozzá az eszközöket is, mások játék tevékenységét tiszteletben tartja
- ❖ kreatívan gyűjt mindenféle anyagot, melyből önállóan is tud dolgozni
- ❖ önállóan választja ki kellékeit
- ❖ a csoportszobában található eszközökből, játékszerekből, különböző elemekből spontán vagy előre kigondolt céllal alkot, létrehoz valamit
- ❖ bármilyen motiváció alapján, kötetlenül játékeszközöket készít
- ❖ építő elemekből összerakosgat, szétszed, játékszereket készít
- ❖ rakosgat ki-be, egymásra stb. tapasztalatokat szerez
- ❖ logikusan átgondol egy-egy helyzetet
- ❖ feldolgozza emlékeit, szerepeket vállal
- ❖ saját képzeletében megszületett, vagy irodalmi élményeit kötetlenül eljátszsa
- ❖ hősök érzelmi állapotával azonosul, utánozza hangjukat, mozgásukat
- ❖ társas kapcsolatokban átéli az alá-fölé, mellérendelt viszonyokat
- ❖ társaival együtt játszva önként vállalja a szabályok betartását
- ❖ segítséget nyújt másoknak, megtanulja a toleranciát

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ örömmel, önfeledten játszik
- ❖ képes élményei eljátszására
- ❖ játékában elmélyült, kitartó
- ❖ képes több napon keresztül egyazon témában együttműködni másokkal
- ❖ társai iránt pozitív megnyilvánulásai alakulnak ki
- ❖ betartja a társas viselkedés elemi szabályait
- ❖ önállóan kezdeményez, vagy bekapcsolódik közös játéktevékenységekbe
- ❖ élvezi a szabályjátékot
- ❖ játékszabályokat betart és betartat
- ❖ problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik
- ❖ erőfeszítéseket tesz mozgásos ügyességet igénylő játékokban
- ❖ egészséges versenyszellemben tevékenykedik
- ❖ képes végighallgatni, elfogadni társai javaslatait is
- ❖ képes lemondani egy-egy játékeszköztől
- ❖ nyugodt tevékenységekhez önállóan megkeresi az eszközöket
- ❖ szívesen vállal szerepet

- ❖ képes érzelmeit, hangulatát kifejezni mozgással, bábbal
- ❖ képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni
- ❖ képes építmény lemásolására
- ❖ ismert meséket dramatizál, báboz
- ❖ interakciója gazdag, kulturált, érthető

SNI gyermekek esetében:

- ❖ A gyakorló játéknál a játékszereket, eszközöket az esetleges fogásbeli, illetve manipulációs nehézségek miatt nem tudja megismerni, a velük való játék akadályokba ütközhet.
- ❖ Kevesebb tapasztalata van a világról, az emberekről, a jelenségekről, ezért a szimbolikus szerepjátéka sivárabb lehet, vagy sokszor meg sem jelenik.
- ❖ Barkácsolás során a legnagyobb nehézséget a látás és kéz problémái, a mozgástervezés
- ❖ Zavara jelentheti.
- ❖ Dramatizálásnál, bábozásnál, konstruáló játékoknál a problémát a nagy- és finommozgások nehézsége, valamint a kevés tapasztalat okozhatja. Az átélés miatt érzelmi megnyilvánulásai eltérhetnek az ép társaiktól.
- ❖ Szabályjátéknál a mozgáskorlátozott gyermek csak segítséggel vagy módosítva tud részt venni.

Sikerkritériumok a sajátos nevelési igényű gyermekeknél:

- ❖ a pedagógus mintaadásával és irányításával meg tanul játszani, hiszen a játék a legfontosabb tapasztalatszerzési, és önkifejezési forma számára is,
- ❖ irányított segítséggel tud gyakorló, konstrukciós, didaktikus játékkal játszani, egyszerű szabályjátékban részt venni, és spontán is végez játéktevékenységet

3.2 Munka jellegű tevékenységek

„És fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és Őrizze.”
(1Mózes 2,15)

Az óvodás korú gyermek életében a munka szervesen összefonódik a játékkal és a cselekvő tanulással, ezeknek indítékai is megegyeznek, ilyen az érdeklődés, a kíváncsiság, a tevékenység lehetősége, az eszköz. A műveletek vonzereje motiválja a gyermeket.

Törekedjünk arra, hogy a gyermekeknek ne kényszer legyen a munka, hanem pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől, mint szeretett lénytől kapjuk feladatainkat. Ezért ez örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység.

A munka a játék mellett a gyermek tapasztalatszerzésének és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint pl. a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

Valamint pozitívan befolyásolja a gyermek közösségi kapcsolatait, kötelelességteljesítését, saját maga és mások elismerésére nevel. Fejleszti és formálja a gyermek személyiségét azáltal, hogy megtanulja az eszközök használatát és környezetét alakítja. Az újrakezdés, a hibajavító próbálkozás edzi az akaratot, az eredményre törekvést.

A gyermekek aktív részvételével, és érdeklődésével a munka jellegű tevékenységekben kreatívan fejlesztjük a gyermekek együttműködési készségét.

A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) tevékenységeken keresztül történik. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket, önként, örömmel végezzék. A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját.

Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. A tevékenységhez kapcsolódó, spontán beszédhelyzetekben megjelennek a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra Késztetés, kérés, köszönés, dicséret verbális kifejezései), a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak. A gyermek értékelése differenciáltan, konkrétan, reálisan, önmagához mérten történik. Ezeknek a munka jellegű tevékenységeknek végzése során támaszkodunk a dajka néni segítségére.

Cél

- ❖ feladattudat alakítása
- ❖ a szolgálatkészség megalapozása
- ❖ a munkavégzéshez szükséges ismeretek, jártasságok, készségek kialakítása
- ❖ a munka megszerettetése
- ❖ a munka eredményének megbecsülése
- ❖ társas kapcsolatok alakítása, szociális kompetenciák fejlesztése pl. egymásnak való segítség során
- ❖ jellemformálás

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a naposi és a projekt munkának.

Önkiszolgáló munkák:

- ❖ öltözködés, vetkőzés
- ❖ testápolás, egészségvédelem
- ❖ étkezés.

Dajkák feladata:

- ❖ segítsenek be a naposi munkába, irányítsák a gyermekek tevékenységét
- ❖ irányítsák a gyermekeket a csoportszoba rendbe tétele során is
- ❖ a kerti munka tevékenységeinek alkalmával is vonják be a gyermekeket
- ❖ a mosdó feltörlésébe, csapok elzárásába, ellenőrzésébe
- ❖ az étkezés előtt a terítés és utána a táányérok elpakolásába, a rendbe tétel során is vegyék igénybe a gyermekek segítségét.
- ❖ az ágyazásnál

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ segítse a gyermeket az önkiszolgálás tevékenységében (jártasság, egymásutániség,
- ❖ munkafogások megtanulása, egyre önállóbb munkavégzés)
- ❖ teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét (személyre szóló feladatok, egyénre szabott időkeret, pontos meghatározás)
- ❖ segítse a gyermek szükségleteinek felismerését és ezek kielégítésében szükség szerint nyújtson segítséget

Naposi munka

A naposi munka, közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, és egyéb csoportonkénti szokások (lásd. Csoportnapló). Óvjuk a naposokat attól, hogy egész nap készülségben legyenek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ az önkiszolgálást folyamatosan alakítsa át a naposi munka önkéntes vállalására
- ❖ juttassa a gyermekeket a naposi teendők végzéséhez szükséges készségszint eléréséhez
- ❖ Törekedjen a balesetveszély megelőzésére az eszközök helyes használatának megtanításával
- ❖ az elvégzett munka eredményét pozitívan erősítse meg

Felelősi munkák

- ❖ öltözőfelelős,
- ❖ mosdófelelős
- ❖ cipőszekrény-felelős

Feladatuk: a mosdó, az öltöző és a cipők rendjének ellenőrzése, illetve a gyermekek figyelmeztetése, ha hiányosságokat vesznek észre. Naponta választott tevékenység. Fontos, hogy mindenki részt vegyen benne.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel a rájuk bízott feladatok tartalmát, szabályrendszerét.
- ❖ Törekedjen a balesetveszély megelőzésére az eszközök helyes használatának megtanításával
- ❖ az elvégzett munka eredményét pozitív megerősítéssel tegye a gyermekek számára vonzóvá.

Alkalomszerű munkák és megbízások

- ❖ Az ünnepek előtti készülődést, a takarítást, teremrendezést, a csoportszoba együttes díszítését foglalja magába.
- ❖ Időnként, zöldség, illetve gyümölcssalátát készítünk. A saját termésű és otthonról hozott gyümölcsöket befőzzük, savanyúságot készítünk.
- ❖ Alkalmanként /karácsony, anyák napja/ a gyermekekkel együtt készítjük el a vendégváró süteményeket.

- ❖ A környezetgondozás magába foglalja az élősarok, a szobanövények, veteményeskert gondozását, illetve az állatvédelmet – télen a madáretető kihelyezését, folyamatos feltöltését.
- ❖ A munka jellegű tevékenységekhez megfelelő méretű eszközöket biztosítunk a gyermekeknek.
- ❖ Megteremtjük a biztonsági feltételeket /eszközök rendeltetésszerű használatával/ a balesetek, sérülések megelőzése érdekében.

Kerti munka, évszakokhoz kapcsolódó munkák

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átéljük munkájuk természetére gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.

A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti természet szeretetét, megóvására nevelést.

- ❖ növények gondozása
- ❖ madáretetés
- ❖ élősarok gondozása
- ❖ növények öntözése
- ❖ környezet rendben tartása, fák, virágok gondozása
- ❖ magas ágyásban levő növények figyelemmel kísérése
- ❖ száraz gallyak felszedése, falevélseprés
- ❖ csíráztatás, rügyeztetés
- ❖ növények ültetése, gondozása, locsolása, stb.
- ❖ csoportjainkban található cserepes virág, melyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. virágültetés, locsolás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ nevelje a gyermekeket a teremtetett világ tiszteltetére és a környezet védelmére, valamint a hozzá kapcsolódó feladatok felelősségteljes elvégzésére
- ❖ teremtsen lehetőséget folyamatosan a növények gondozására élősarok kialakításával az évszakok változásának megfelelően.
- ❖ a téli madáretetés örömteli élménye mellett ismertesse meg a gyermekekkel annak a gyakorlatban is megvalósuló szerepét, fontosságát.

Feltételek megteremtése:

- ❖ Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
- ❖ Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- ❖ Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.
- ❖ Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyermekeknek, és az nem veszélyezteteti testi épségüket.
- ❖ A balesetveszélyes helyzetek felmérése, kijavítása, a gyermekekkel történő megismertetése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ az önkiszolgáló tevékenységet teljes önállósággal végzi
- ❖ környezete rendjére, ezen belül saját holmijára, és azok rendezettségére figyel
- ❖ alkalomszerű feladatokat szívesen vállal, azok elvégzésében önálló
- ❖ Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesz, amelyek otthoni előkészületet is igényelnek
- ❖ segít társainak
- ❖ naposságot szívesen vállal, az ezzel járó feladatokat a pozitív értékelés hatására önállóan, igényesen végzi
- ❖ a közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelése, önbizalma felelősi munkákat szívesen vállalja (pl. mosdó, élősarok), és önállóan teljesíti
- ❖ a környezetében lévő növényeket óvja, a növények és állatok gondozásában készségesen részt vállal
- ❖ munka jellegű tevékenységeit a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi

3.3 Tevékenységben megvalósuló tanulás

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásos, spontán tevékenység, valamint szervezett, a teljes személyiségfejlődést és képességfejlesztést szolgálja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti keretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja: az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak a bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Valljuk, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban vezetni kell valahová, ez az óvodapedagógus feladata. A tanulás folyamata az óvodába lépéstől az iskolára való alkalmasságig tart. Az élményszerzés tudatos szervezésével juttatjuk a gyermeket egyre magasabb fejlettségi szintre. Figyelembe vesszük a családból érkező gyermekek eltérő fejlődési ütemét, és egyénileg kompenzáljuk. SNI gyermekek esetében: A tanulás sokszor akadályokba ütközik, lassabb tempóban történik. Az érzékelés és észlelés nehezítettsége, az energiáknak a mozgásra való összpontosítása, a rövidebb idejű koncentrációs készség, a manipuláció akadályozottsága okozhatja a problémákat. A tanulás folyamata, mozzanatai az ő életükben eltérnek a normáltól, ezért ennek figyelembe vételével történik nevelésük. Minőségében és mértékében, a felhasználható eszközökben módosulhatnak a tárgyi feltételek, amelyek segítségével sikerélményhez juttathatjuk őket is. Speciális terápiákra lehet szükség, ám sokszor az ép példa, és az apró megsegítés is elegendő. A speciális segítségnyújtás mértékét és módszereit a gyógypedagógusok határozzák meg. Törekednünk kell arra, hogy ép társaik nyújtsanak segítséget számukra szükség esetén.

Cél

- ❖ élményszerzéssel olyan tapasztalatokat nyerjenek, amelyet fel tudnak használni a tevékenységek során
- ❖ tudjuk, hogy a tapasztalatok csak akkor válnak tudássá, ha érzelmek kísérik, és élménnyel párosulnak, ezért ezek legyenek pozitív érzelmek a számukra
- ❖ a gyermekkori tanulásban fontos szerepe van a manipuláció lehetőségének, ezért az érzékelést-észlelést és a mozgást összekapcsoljuk többféle módszer, sokféle és speciális eszköz alkalmazásával,

Feladat

- ❖ minden életkorban megkeresni az egyéni adottságokat, figyelembe véve az optimális terhelhetőségi szintet olyan tevékenységekre építeni, amelyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de sikerrel meg tudja oldani
- ❖ utánpótlásra alkalmas helyzetek teremtése a tanulási folyamat során
- ❖ az érdeklődés, a figyelem fenntartása, az akarat, a tanulási szándék erősítése, személyre szabott motiváció alkalmazása
- ❖ az idő helyes megválasztása, illetve a csoport és az egyéni fejlettséghez való rugalmas alkalmazkodás
- ❖ az egyéni szükségleteket figyelembe véve minél több tapasztalatszerzési, próbálgatási lehetőség adása.

A tanulás lehetséges formái:

- ❖ utánpótlásos minta és modell-követéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- ❖ spontán játékos tapasztalatszerzés
- ❖ játékos, cselekvéses tanulás
- ❖ gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- ❖ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- ❖ gyakorlati problémamegoldás

3.3.1 Külső világ tevékeny megismerése

A környezettudatos magatartás formálása, alapozása, alakítása már a kisgyermekkorban lényeges feladat. Jövőnk érdekében nagyon fontosnak tartjuk, hiszen a gyermekek is befolyásolják szüleik környezeti szokásait: amit az óvodában tapasztalnak, elkezdik otthon is terjeszteni. A külső világ tevékeny megismerése a gyermek természetes környezetében saját közvetlen tapasztalatain keresztül váljon lehetővé. A külső világ tevékeny megismerése közben:

- ❖ a gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb, természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- ❖ a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

- ❖ miközben felfedezi környezetét, a gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek
- ❖ megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, és a keresztyéntanításokkal összeegyeztethető néphagyományok, szokások, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is
- ❖ a családi, gyülekezeti programokon és az óvodai ünnepeken megismeri a közösséghez való tartozás élményét
- ❖ a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben is alkalmazza.
- ❖ felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéző képessége, fejlődik tér –sík - és mennyiségsszemlélete

Célunk

- ❖ A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, viselkedési formák és magatartási módok kialakulása, a környezetkultúra iránti igény megalapozása.
- ❖ A gyermekeket körülvevő élő környezet felfedezése,
- ❖ Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása,
- ❖ A helyi sajátosságok segítségével a szabad játékon belül az óvodapedagógus által felkínált lehetőségek komplex módon történő megvalósítása.

Az óvodapedagógus feladata

- ❖ A gyermekek kíváncsiságára építve eljuttatjuk őket olyan tapasztalatokhoz és ismeretekhez, amely az életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, és tájékozódásukhoz szükséges környezetükön belül.
- ❖ Rendszeres séták szervezése
- ❖ Kísérletek végzése során ok-okozati összefüggések feltárása. pl. hóból-víz, vízből-jég,(melegben, kinn az udvaron) növényi magvak ültetése (locsolással, nélkül, mi történik?stb.
- ❖ A gyermekek figyelmének ráirányítása a környezetvédelemre, a természet változásaira.
- ❖ Az állatok gondozásának felelősségére

Környezetvédelem

- ❖ Ismertessük meg velük szülőföldjüket, az ott élő embereket, a helyi hagyományokat, szokásokat, a családi és kulturális értékeket, tanulják meg ezek szeretetét és védelmét,
- ❖ Helyi sajátosságok kiemelve, különösen a Tisza folyó által nyújtott nyújtotta lehetőségeket.
- ❖ Legyenek igényesek környezetükre, az évszakok változásait figyelembe véve ápolják, gondozzák környezetüket, a körülöttük levő állat és növényvilágot (madáretetés, növények öntözése, elszáradt ágak, falevelek összeszeprése stb.)
- ❖ Támogatjuk a gyermekek véleményalkotását, döntési képességeik fejlődését kapcsolatukban és környezetük alakításában.

A külső világ tevékeny megismerésének lehetőségei.

- ❖ A csoportokban kialakított természetsarok többféle, gazdag tevékenységre és tapasztalatgyűjtésre alkalmasak
- ❖ A gyermekek növényeket ültetnek, rügyeztetnek, csiráztatnak, követik azok fejlődését, megfigyelik a kinti, benti hőmérsékletet.
- ❖ Egyszerű kísérletsorán megfigyeléseket végeznek /levegő, víz, talaj vizsgálata/a természetsarkot az évszakoknak megfelelően bővítik, rendezik, takarítják.
- ❖ Folyamatos és alkalmoszerű megfigyelések során a gyermekek szűkebb, tágabb környezetükben érzékelik az esztétikumot, színeket, illatokat, formákat, hangulatokat és az élet ritmusosságát.
- ❖ Az időjárástól függően sokat tartózkodunk a szabadban. Láthatják az időjárás és a természet összefüggéseit. Tapasztalatokat gyűjtenek az időjárás és a természet, az öltözködés és az időjárás összefüggésében, valamint az egészségvédelem, emberek, növények, állatok élete és az emberek tevékenysége között.
- ❖ Összehasonlíthatják az évszakokat a jellemző jegyei alapján. Sétát tesznek a piacon, vásárolhatnak, befőttet készíthetnek az éppen aktuálisan érő gyümölcsökből. Családi házaknál, szülői meghívásra megfigyelhetik a háziállatokat, gyümölcsfákat, kerteket.
- ❖ Séták, kirándulások alkalmával megismerhetik és gyakorolhatják a gyalogos közlekedés szabályait. Közvetlen környezetükben megfigyelhetik a középületeket, ismerkedhetnek a felnőttek munkájával. Kulturális és esztétikai élménnyel gazdagodhatnak, bábszínház, könyvtár, kultúrház látogatásával, megtekinthetik a most átadott turista centrumot, valamint, a kastély látogatása során betekintheznek a múlt alkotásaiba.

A nevelési folyamatok alapritmusát az évszakok változása adja meg, melyet a hétköznapiak és az ünnepek tagolnak. Az évszakok hagyományos ünnepei között hangsúlyt kaphatnak, a környezet és természetvédelem fontosságát hangsúlyozó jeles napok:

- ❖ Állatok világnapja
- ❖ Víz világnapja
- ❖ Föld napja
- ❖ Madarak, fák napja
- ❖ A gyermekek számára ezek a napok, tartalmukban hordozzák az adott témára jellemző, érdekes új eseményt, tevékenységet. Ezek a jeles napok a szülők figyelmét is ráirányítják a környezetvédelem fontosságára.
- ❖ Évszakonként félnapos, tavasszal egész napos kirándulásokat szervezünk, amelynek óriási jelentősége van abban, hogy a gyermekek számára a valóság közvetlen megfigyelésének lehetőségét nyújtja, amit semmilyen eszköz nem pótolhat.
- ❖ Törekednünk kell a környezettudatos szemlélet kialakítására pl. komposzt készítése az elszáradt, lehullott levelekből a magas ágyásban. Növények ültetése, gondozása.
- ❖ Szelektív hulladékgyűjtésre, kertészkedésre való megtanításuk
- ❖ Környezetük tisztán tartása. A külső világ tevékeny megismerése keretében, ilyenkor az udvarunk, utcánk takarítása, például gereblyezés a kisebb-nagyobb kupacok elhordása a kijelölt helyre, lombsöpörés stb. Csoportszobai tevékenység a csoportszoba, öltöző takarítása, a keletkezett szemét szelektív hulladékgyűjtőbe való. Hulladék, hulladékhasznosítás, újrahasznált fogalmakkal való ismerkedés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ ismeri lakásuk címét, szülei foglalkozását
- ❖ ismeri a közlekedési eszközöket, gyakorlott az elemi közlekedési szabályok betartásában
- ❖ ismeri a környezetükben található intézmények rendeltetését
- ❖ felismeri környezetük színeit, sötét és világos változatait, árnyalatait
- ❖ a testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolja, kialakul a helyes testséma tudata, igényes teste tisztaságára
- ❖ felismeri a napszakokat
- ❖ ismeri az évszakokat és jellegzetességüket, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van
- ❖ önállóan gyakorolja a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit
- ❖ az általuk ismert állatokat csoportosítja, összehasonlítja (pl. aszerint, hogy hol élnek), ismeri hasznukat
- ❖ ismeri népi kultúránkat, a viselkedési szokásokat, néphagyományainkat
- ❖ ismeri szülőföldjének jelképeit, nemzeti ünnepeink jelentőségét, szimbólumait

Matematika

A számlálás, méricskélés, tér kialakítása, az irányok megnevezése, az összehasonlítások összegyűjtés és szétválasztás, párosítás, az időbeliség felfedezése, megnevezése., a formák letapogatása játék közben és a mindennapi tevékenységek során, sokféle lehetőséget kínálunk. A gyermek személyisége a tevékenységeken keresztül fejlődik, mely által visszahat a tevékenységére.

Cél:

A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása a matematikai érdeklődés felkeltése, a logikus gondolkodás megalapozása

1. A számfogalom előkészítése, megalapozása

- ❖ A tevékenységekben tapasztalják meg, hogy ha elveszünk valamiből kevesebb lesz, ha hozzá teszünk több lesz.
- ❖ Nap, mint nap halmozzák, szétválogatják a játékszereket
- ❖ Számlálgatásra a mennyiségek megítélésére jó alkalmak pl.ünnepi díszek készítése, asztalok megterítése, összegyűjtött termések, magvak, kavicsok stb. rendezése.
- ❖ A szabad építések során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a geometria köréből is. Problémahelyzetekben gyakorolhatják a kettő, négy, vagy ennél több elemből álló építmények utánzását. Az építőelemek bővítik a spontán tapasztalatokat.

2. Szerezzenek tapasztalatot a geometria körében

- ❖ Szerezzenek tapasztalatokat a gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon
- ❖ Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből
- ❖ Alkossanak síkban szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról,
- ❖ Fedezzék fel a rész-egész viszonyát

- ❖ Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le területeket

3. Tájékozódás térben és síkban

- ❖ irányok azonosítása, megkülönböztetése
- ❖ játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria
- ❖ érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel
- ❖ próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is
- ❖ fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők.
- ❖ hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel,
- ❖ hangokkal, mozgással, formákkal

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ❖ logikus gondolkodása, logikai következtetése életkorának megfelelő
- ❖ problémamegoldó készsége jó
- ❖ számfogalma 10-es számkörben mozog
- ❖ képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni - helyesen értelmet és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb- ugyanolyan hosszú, kisebb-nagyobb- ugyanakkora, több- kevesebb- ugyanannyi stb. - ismeri az irányokat, és helyesen értelmet feladatvégzése során: jobbra - balra, előre - hátra, lent - fent stb.
- ❖ helyesen használja a névutókat
- ❖ felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni legalább 3 elemszámmal
- ❖ az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög
- ❖ képes részekből az egészet kirakni
- ❖ ismeri az alapvető mértani testeket, azokat felismeri és megnevezi (kocka, gömb, téglatest)
- ❖ van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról - azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni

3.3.2 Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik, emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki - érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a

lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játék tevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett, intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Mese

Az óvodai nevelés páratlan eszköze a mese, különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének kialakítására. A mese éppúgy, mint a játék, örömforrás, mindkettőből hiányzik a közvetlen oktató szándék. A mese az óvodai élet állandó zajos, nyüzsgő közegében a csend szigete. A mese csendet kíván, figyelmes, hallgató közösséget. A közös mesehallgatáshoz szüksége légkör megteremtése az óvónő feladata. Ha ebben nem segítünk, sohasem tudnák meg, hogy mi az igazi mese. Az óvónők saját repertoárjukból meríthetnek, népmesék, mai modern mesék felhasználásával választhatják ki azt, amelyik számukra a leghitelesebben közvetíthető.

1. Legyen kijelölt hely a mesélésre, ahol összegyűlünk. Hozzuk a csoport tudomására, hogy mesélni fogunk. Egy kis ceremóniával, szertartással gyűjtsük magunk köré a gyermekeket és kezdjük el a mesét. Az összeszokottság nagyon lényeges, ehhez a rövidmesék alkalmasak. Az együttlét fontos. A meseszőnyegen foglalunk helyet, villanyt lekapcsolva, gyertyát gyújtunk. A mese után még van időnk beszélgetésre, éneklésre, verselésre és mondókázásra, majd megyünk levegőzni.

2. Elalvás előtt is mesével nyugtatjuk meg a gyermekeket. Itt a szertartás a pihenés előkészületéből épül föl. Ilyenkor kerülhet sor a hosszabb mesékre, amelyen a kicsik el is alszanak, azonban a nagyok végig hallgatják. A jó mesemondás a „hol volt, hol nem volt pillanatától” az „itt a vége fuss el véle” befejezéséig tart. A mese élvezetéhez szükséges:

- ❖ az életkornak megfelelő érdekes szöveg
- ❖ körülmények rendezettsége
- ❖ a mesélő kellemes beszéde
- ❖ belső nyugalma
- ❖ a gyermekek türelme

Vers

A verset nem előzi meg szertartás. Nem tanítjuk direkt, mert hamar megunja. Mondogatni, hallgatni érdekes, amennyiben eltaláljuk az arra alkalmas időt, pl. séta közben, rajzolás, festés alkalmával stb. Bármilyen tevékenységhez köthető. A versek mondása történhet, spontán egy aktuális szituációhoz, helyzethez, helyhez igazodó. Köthető ünnephez, évszakokhoz, tárgyakhoz, állatokhoz, stb.

Mondókázás

Még a reggeli gyülekezés előtt sor kerülhet rá, amikor kialakítunk egy beszélgető kört, ott helyet foglalnak és ebben a „csendben” van lehetőség a mondókázásra. Ezt a gyermekek örömmel veszik és egy idő elteltével igénylik is. Törekedjünk arra, hogy meséket, mondókákat tiszta forrásból merítsünk.

Bábozás

„Komplex hatása abban rejlik, hogy sokféle képességet fejleszt, annak is, aki nézi és annak is, aki játssza. Képekben gondolkodik, de erős dramaturgiára épül. Művészeti hatásán és az audit-vizuális élmény örömein kívül sokoldalú – diagnosztikai, pedagógiai és terápiás célú – felhasználási lehetősége sem elhanyagolható. Főként a gyermekek pszichés problémáinak megoldásában bír nagy jelentőséggel, felmérhetetlen hatása van az oktatásban, nevelésben, hiszen a kedves figurák hűen és maradandóan közvetítik a pedagógus által átadott ismereteket.” A bábozás elsősorban játék a gyermek számára. Játsszik, miközben az élmény mellett ismereteket sajátít el. A bábjáték esztétikai hatású is, így alkalmas eszköze a vizuális nevelésnek. Legyen a gyermekek számára könnyen elérhető helyen a báb, hogy bármikor eljátszhassanak egy-egy jól ismert mesét, vagy kitalált történetet.

Drámajáték

„Fejlesztő hatása abban rejlik, hogy cselekvést, aktív közreműködést követel minden résztvevőtől, ami által nem valóságos körülmények között élnek át valóságos érzelmeket, hiszen a drámajátékok a „mintha” világába repítenek.” A játékra alapozva, a gyermeki cselekvésre koncentrál, feltárja és fejleszti a gyermek kreatív képességeit. A drámajáték egyben dramatizáló módszereket használ, hiszen szerepeket osztanak, és ezeket játsszák el.

Cél

A gyermek a számára kiválasztott mesében, versben, mondókában többször is átélhesse annak hangulatát, ritmusát és érzelmi töltését. Ismétlések alkalmával személyes kapcsolatba kerülhet a mesében szereplőkkel, így hamar beépülnek a használt szófordulatok a szókincsükbe, és aktívan reprodukálják ezeket dramatikus és szerepjátékaikban is.

Tevékenység tartalma:

- ❖ mese, vers, mondóka, magyar irodalom, világirodalom és népi művészet köréből válogatott művek, kortárs irodalmi művek
- ❖ gyermek és felnőtt közös dramatikus játéka életkori sajátosságainak megfelelő könyvgyűjtemény
- ❖ saját vers- és mesealkotás

3-4 éves	4-5 éves	5-6-7 éves
❖ játékos versek ❖ egyszerű, ölbéli játékok, ❖ rövid, egyszerű állatos meséket	❖ hosszabb verseket, meséket tanulunk ❖ önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket	❖ több versszakos verseket ❖ verses meséket ❖ tündérmeséket, tréfás meséket ismerünk meg

❖ rövid verseket, verses meséket ❖ láncmeséket ❖ mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel.	❖ próbálkozunk a dramatizálással, bábozással	❖ hosszabb történeteket memorizálunk ❖ dramatizálunk, bábozunk ❖ egyéni mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket ❖ kitalált mesék, vagy történetek elmondására

Mesehallgatás pihenőidőben: Jutalomként választhatják a számukra kedvenc mesét, de bármely mesét olvashatunk a gyermekeknek, amely nyugodt, békés hangulatot teremt az alváshoz.

Az óvodapedagógus feladatai:

1. az óvónő modell szerepéből adódó feladatok:

- ❖ - szeresse és ismerje anyanyelvét
- ❖ - fejlessze anyanyelvi kultúráját
- ❖ - fejlessze irodalmi műveltségét, jártasságát
- ❖ - használja a nyelvet helyzethez illeszkedően
- ❖ - beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan
- ❖ - színvonalas előadásmóddal rendelkezzen
- ❖ - mondat szerkesztése legyen egyszerű, de változatos
- ❖ - helyesen artikuláljon
- ❖ - a szüneteket helyesen alkalmazza
- ❖ - ügyeljen a hangzásbeli hatásra
- ❖ - legyen beszéde színes, alkalmazkodó
- ❖ - törekedjen szemléletességre
- ❖ - kérdéseivel legyen gondolkodásra ösztönző

2. Az óvónő, fejlesztésre irányuló feladatai:

- ❖ teremtsen a nap folyamán egyre több nyugodt beszédhelyzetet.
- ❖ vegye figyelembe az anyag kiválasztásánál csoportja összetételét. tanuljon meg a témához illő verseket, mondókákat, meséket és népi mondákat. (pl.évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó, állatokról szóló stb.),
- ❖ amelyeket bármikor elővehet, végezzen gyűjtőmunkát népi mondókákból, elbeszélésekből.
- ❖ folyamatosan bővítsen, legyen saját repertoárja
- ❖ keressen olyan irodalmi alkotásokat, amelyek segítik a külvilág és az ember belső világának megismerését, az érzelmi megnyilvánulások és a megfelelő, viselkedésformák kialakulását, valamint a keresztyén szellemben való nevelést
- ❖ alakítson ki szokásokat a mese kezdeményezésére
- ❖ biztosítsa a gyermekversek, mesék, történetek mindennapi jelenlétét
- ❖ teremtsen lehetőséget a mesehallgatás együttes élményének átélésére

- ❖ személyes varázsával arra törekedjen, hogy a gyermekek érzékeljék az irodalmi alkotások hangulatát, át tudják élni a szöveg humorát
- ❖ gyakran teremtsen meghitt helyet és alkalmat a mese önfeledt hallgatására (szemkontaktus, zavartalan figyelem stb.)
- ❖ nyújtson lehetőséget az élményfeldolgozásra, a gátlásaik feloldására (bábjáték, dramatizálás, mimetikus játék stb.)
- ❖ biztosítson olyan eszközbázist, amely alkalmas a saját vers- és mesealkotás motiválására (bábok, jelmezek, rongyos zsák stb.)
- ❖ differenciáltan foglalkozzon a hátrányos helyzetű gyermekekkel (beszédhibás, érzelmileg elhanyagolt stb.)
- ❖ segítse a gyermekek beszédfejlődését, beszéd motorikáját, artikulációját (anyanyelvi játékok, helyes beszédlejtés stb.)

A gyermek tevékenységei:

- ❖ halandzsa szövegeket mond, kitalál mondókát, verset, mesét
- ❖ mondókákat, mesét, verset hallgat,
- ❖ átéli, eljátssza a kedvenc meséjét, dramatizál, báboz.
- ❖ történeteket mond el, talál ki.
- ❖ párbeszédet folytat, megszólaltatja a bábokat, szereplőkkel azonosul
- ❖ részt vesz anyanyelvi játékokban.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ folyamatosan tud történetet mondani, ismeri logikai sorrendjüket.
- ❖ örömmel várja a mesélést, képes végighallgatni türelmesen a mesét.
- ❖ önállóan is elmond egy-egy mesét, verset, megjelenik a vers hangsúlyozása.
- ❖ szívesen reprodukál, szöveghűen ad vissza ismert meséket, verseket.
- ❖ ismeri a magyar népmesei fordulatokat.
- ❖ adott esetben saját fantáziája segítségével folytatja a megkezdett mesét, verset, illetve
- ❖ önállóan is kitalál saját mesét, verset.
- ❖ dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használja, és azok elkészítésében aktívan részt vesz.
- ❖ anyanyelvi szabályokat elsajátította, helyesen használja.
- ❖ képes érzelmeit kifejezésekkel is alátámasztani (gesztusok, arcsmimika).
- ❖ folytatásos mesék eseményeit össze tudja rakni.
- ❖ kialakul beszédfigyelme, szívesen osztja meg élményeit másokkal, és hallgat meg ő is másokat, kérésre tud várni.
- ❖ a mesekönyveket ismeri, értékeli, óvja, a napi élet során igényli.
- ❖ ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.
- ❖ megszereti a verselést.
- ❖ érdeklődik a mai magyar, ill. külföldi gyermekirodalmi alkotások iránt is.

A mese, a vers, a bábozás, dramatizálás, mint élménynyújtás igen pozitív hatással bír mind az ép, mind a SNI gyermeknyelvi fejlődésére. Óvodánkban ezért mind a fejlesztés területeiben,

mind a tevékenységformáknál gyakran alkalmazzuk. (feladatok a fejlesztés területeinél: vers, mese)

A szemkontaktus, mint nonverbális kapcsolat szintén fontos elem óvodánkban. A gyermekeket arra ösztönözzük, hogy egymással szembefordulva beszéljenek, ezzel egyben a megértést segítik, és a helyes artikulációt is érzékeltetik. Az anyanyelv gyakorlásában különösen jelentős az ép gyermekek nyelvi mintaadása, motiválja a SNI gyermekeket a kapcsolat tartalmasabbá tételének eléréséhez. Az ép gyermekek kommunikációja is fejlődik - mind verbális, mind nonverbális síkon - mert lehetőséget kapnak arra, hogy a kapcsolatteremtés alkalmával önkifejezésük magasabb szintet érjen el, mivel "több síkon" kommunikálnak.

3.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképességet, komponáló-, térbeli tájékozódó - és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Cél:

- ❖ Gyermekeink esztétikai érzékenységének kialakítása, fokozása.
- ❖ Az óvodáskorú gyermekek tér – forma - szín képzetének alakításával vizuális alkotóképessegük, kreativitásuk, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegük fejlesztése.
- ❖ Sokféle technikával finommotorikájuk fejlesztése.

Feladat:

- ❖ A szépség iránti érzékenység kialakítása, sokféle élmény biztosítása.
- ❖ Az alakító-alkotó tevékenységéhez feltételek biztosítása.
- ❖ Vizuális tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.

Tervezhető alkotó-alakító tevékenységek

3 – 4 évesek:

A legkisebbek az első időszakban eszközhasználattal és alaptechnikákkal ismerkednek meg. A témaválasztás szabad. Ez az örömteli gyakorlás időszaka.

- ❖ Képalakítások – zsírkrétával, festékkel, sokféle vastagságú-, és színű ceruzával, papírragasztással. Felületfestés rendszeres gyakorlása.
- ❖ Papírból tépegetés, gyűrögetés.
- ❖ Rajzolgatás lisztbe, grízbe, gyurmába, homokba, hóba.
- ❖ Nyomatok készítése növényekkel, levéllel, virággal stb.
- ❖ Plasztikai alakítás – sárral, vizes homokkal, hóval, liszt gyurmával - sokféle technika kipróbálása (gömbölyítés, sodrás, szurkálva, nyomkodva, gyurkálva stb.).
- ❖ Természetes anyagokkal képkirakás, bábkészítés (makk, gesztenye, ágak, levelek, növényi részek stb.).
- ❖ Építgetés során változatos formájú - méretű, színű elemekből véletlenszerű, majd tervezettebb építmények készítése.

4 - 5 évesek:

- ❖ Gyermekek alkotó – alakító tevékenységét bővítjük, élményhez kapcsolódó témákkal,
- ❖ S azokhoz megfelelően illeszkedő újabb technikákkal.
- ❖ Az emberábrázolás, a környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelésük alapján történő megjelenítése.
- ❖ A gazdag formavilágban, a színkeveréssel létrehozott árnyalatokban gyönyörködni.
- ❖ Vastag, jól fedő ceruzákat, krétákat, rostironokat, fapálcákat, ecseteket használnak.
- ❖ Képeket alakítanak spárgából, fonalból, textilből, termésből, természetes anyagokból.
- ❖ A plasztikai munkák során formák tagolására.
- ❖ Játékukhoz készítsenek kellékeket és alkalmi ajándéktárgyakat.
- ❖ Különböző formájú és anyagú textilből, bőrdarabokból, gallyakból, termésekből hoznak létre plasztikus formákat.
- ❖ Építés során variálják a külső és belső teret, a részleteket. Ehhez nagyméretű dobozokat, takarókat, szalagokat, berendezési tárgyakat használnak.
- ❖ Egy-egy használati – berendezési tárgynak próbáljanak kitalálni az eredetitől eltérő, szokatlan, más funkciót.
- ❖ Segítenek az eszközök előkészítésében, elrakásában, a tároló hely kitalálásában, tárolóeszközök elkészítésében
- ❖ Felismerjük, támogatjuk a tehetségeket.

5 – 6 évesek:

- ❖ Ismerjék meg a színkeverést, a színárnyalatokat.
- ❖ Használjanak sokféle színű, fogású ceruzát, krétát, filcet, ecsetet, festéket.
- ❖ Plasztikai munkájuk közös, többalakos kompozíció.
- ❖ Emberábrázolásuk arányos, mozgásban is ábrázolható.
- ❖ A szövési alaptechnikák (pókszövés) mellett, 3 szálú fonatok fonásával, a varrás, hímzés alapelemeivel.
- ❖ Ismerjék meg az origami alapformáit.

- ❖ Termésekből, ágakból a játékhoz eszközök, kellékek készüljenek.
- ❖ Ajándékot készítsenek szeretteiknek, ismerkedjenek meg új technikákkal.
- ❖ Ünnepekre gyúrjanak, szaggassanak, díszítsenek süteményeket.
- ❖ Építés során töltsék ki a teret, sokféle variációt kitalálva, legyen tervezett, sokféle anyagból készülő örömteli munka.
- ❖ Vizuális élményeiket bővítjük élményszerző sétákon épületeink megfigyelésével, összehasonlításával.

A napirend folyamatában a gyermekek számára egésznap rendelkezésre állnak az ábrázolás eszközei, azokat bármikor önállóan, vagy óvónői irányítással, segítségnyújtással használhatják, a technikákat gyakorolhatják.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- ❖ Élményeiket önálló ötlet és megvalósítás során komplex képekben jelenítik meg.
- ❖ Örömmel tevékenykednek, szívesen, ötletesen használják fel a gyűjtött természetes anyagokat.
- ❖ Alkotásaikra jellemző a formagazdagság, a színek változatos alkalmazása.
- ❖ Felismerik tárgyi környezetük és a természet szépségét.
- ❖ Egymás sikereinek örülnek, kialakulóban van reális kritikai érzékük, értékítéletük.

A megvalósítás módja:

Az ábrázoló tevékenység mindhárom korcsoportban kötetlen, differenciált tevékenység. Amikor lehetőség van rá, komplex foglalkozás keretében történik az ábrázoló tevékenység. Minél gyakrabban használjuk fel a természetből gyűjtött természetes anyagokat.

A napi játéktevékenység során biztosítjuk a gyermekek számára, hogy amikor kedvük van, bármikor ábrázoló-alkotó tevékenységet folytathassanak. Gyurmázhassanak, festhessenek, rajzolhassanak, tépkedhessenek, nyírjanak és ragaszthassanak bármikor. Munkájuk végeztével a gyermekek tegyenek rendet, az eszközt rakják a helyére. Az elkészült munkákat bemutathatják társaiknak és szüleiknek = sikerélmény.

Biztosítjuk, hogy mindig olyan technikával dolgozhassanak, amellyel a legjobban ki tudják fejezni magukat.

3.3.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok az éneklés, az énekes játékok a zenélés örömét nyújtják, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét (a közös éneklés örömét). A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek az (egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
4. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Cél:

- ❖ Szeressenek közösen énekelni és játszani.
- ❖ Legyenek érdeklődők és fogékonyak az igényes zene iránt.
- ❖ Alakuljanak ki az alapvető zenei képességek.

Feladat:

- ❖ Naponta jusson a gyerek zenei élményhez.
- ❖ A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése.
- ❖ A gyerekek zenei hallásának, ritmusérzékének, komplex zenei képességeinek a fejlesztése.
- ❖ Zenei anyanyelvük megalapozása.

A zenei anyag tartalma

3 - 4 - 5 évesek:

Az óvodába kerülésükkor eleinte maga az óvónő játszik és énekel. Ebben az életkorban a legfontosabb az érzelmi biztonság megteremtése, a megfelelő emocionális kapcsolat kialakítása. Ezért olyan alkalmas játékokat választunk, amelyeket a felnőtt játszik a gyermekekkel. Ezek az ölbeli játékok: lovagoltatók, höcögtető, hintáztatók, arc- és tenyérsimogatók, tapsolgotók, ujj-játékok, láblógatók, csiklandozók stb.

Az örömet nyújtó ölbeli játékok után a gyerekek önként és szívesen vesznek részt az olyan játékokban, amelyeket körbesétálás nélkül, játékos, ismétlődő mozdulatokkal, állva, vagy ülve is el tudnak játszani.

4 - 5 évesek

4 - 5 éves gyermekeknél a dalok hangkészlete bővül, az ötfokú hangsor 6 hangján mozoghat. Ebben a korban már képesek ezeket tisztán énekelni. 10-12 új játékdallal ismerkednek meg melyek 4-8 motívumból állnak. 4-6 mondókát tanulnak meg és az ölbeli játékokat továbbra se hagyjuk el. Az énekes játékok üteme 2/4-es, a negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet is előfordulhat. A dalos játékokhoz kapcsolódó játékformák főként csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. A dalok témája a környezetismereti anyaghoz kapcsolódik. A dalok között ünnepre és alkalomra szólók is vannak. A tiszta éneklésre törekszünk, csoportosan, de önkéntes jelentkezés alapján segítséggel egyéni éneklést is vállalhatnak. A magas-mély, halkhangos fogalom-párokkal ismerkednek meg. Jól ismert dalokat szöveg nélkül felismerik dúdolásról vagy hangszerről. Figyelnek a finomabb zörejekre, egymás és a környezet, a természet hangjaira. Az egyenletes lüktetést változatos módon tudják kifejezni. Érzik a mondókák, dalok ritmusát. Megtanulják a dob, a cintányér és a háromszög használatát, de bármely más környezetünkben található eszközt is felhasználunk erre a célra! Egyszerű játékos mozgásokat egyöntetűen és esztétikusan adnak elő.

5 - 6 évesek:

Az egyszerű csoportos körjátékok mozgásformáit, az adott gyerekek fejlettsége határozza meg. Alkalmazunk utánzó mozgásokat, de már játszunk a gyerekekkel változatos sorformákat, kígyóvonalat, csigavonalat, hullámvonalat, alakító játékokat is. Előfordulnak párválasztó, szerepcserélő, sorgyarapító játékformák is.

A legnagyobbak már maguk is szívesen játszanak ölbeli játékokat a csoport fiatalabb gyermekeivel.

Velük már többszereplős, bonyolultabb mozgást, több szervezést igénylő játékokat is játszunk: bonyolultabb párcserék, két körforma, csoportos fogócska, sorgyarapodó, hidas, ludas, kapus játékformákat stb.

A zenei képességfejlesztés tartalma

- ❖ Éneklési készség fejlesztése - a gyerekek tiszta éneklési készségének kialakítása.
- ❖ Hallásfejlesztés - hangmagasság iránti érzék fejlesztése, dinamikai érzék fejlesztése zenei emlékezet fejlesztése, belső hallás fejlesztése, éneklési készség fejlesztése hangszínérzék fejlesztése, zenehallgatás.
- ❖ Ritmusérzék fejlesztés – egyenletes lüktetés, mondókák és dalok ritmusa, egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása, tempóérzékelés.

Komplex képességfejlesztés

- ❖ Mozgás, térforma: esztétikus, együtemű, mozgás, változatos térforma, játékos táncmozdulatok kivitelezése.
- ❖ Ütőhangszerek: Egyszerű ritmushangszerek használatának elsajátítása.
- ❖ Zenei formaérzék: a motívumok hangsúlyának kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal, ritmus-és dallamvisszhang.
- ❖ Zenei alkotókedv: zenei kérdés-felelet kitalálása. mondókára dallamkitalálás, saját szöveg, mese éneklése.

Zenehallgatás

A zenehallgatásra nevelés alkalma és időpontja nem határolható be. A nap bármely szakában megszólalhat a dal, néhány gyereknek, vagy az egész csoportnak. Feltétele azonban a nyugodt légkör és a gyermek érdeklődése.

Zenehallgatási anyag

Óvodánkban zenehallgatásra élő és gépi zenét egyaránt használunk.

Magyar és idegen népdalok, rokon és más népek dalai, énekes és hangszeres műzenei szemelvények közül válogatást készítünk. Elsősorban Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában anyagát, Így tedd rá-, és Zeneovi cd-k anyagát és Gryllus Vilmos cd-it használjuk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ❖ A gyerekek szeretnek énekelni, ők maguk is kezdeményeznek énekes játékokat.
- ❖ Gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni.
- ❖ Felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található zörejt és természeti hangokat.

- ❖ Tudnak egyenletesen körben járni.
- ❖ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- ❖ Értik, megkülönböztetik a zenei fogalompárokat, képesek azokat énekléssel, mozgással alkalmazni.
- ❖ Tudnak ritmust, dallamot, mozgást rögtönözni.
- ❖ Zenehallgatásnál hosszabb dalokat is érdeklődve képesek végighallgatni.

A megvalósítás módja:

Az ének-zenei hallás fejlesztése áthatja a mindennapi életet, a hét bármely napján, a játékidő keretén belül játszunk a dalokkal, körjátékokkal, zenével. Nagyon fontos, hogy a részvétel önkéntes, tehát mindenképpen örömmel történik. Elsősorban a gyermek spontán kezdeményezésre építünk, ennek hiányában óvónői kezdeményezésre. Feladatunk meghatározásakor komplexitásra törekszünk. Szorosabban kapcsolódunk a környezeten belül az évszakokhoz, és az évszakokhoz kapcsolódó népszokásokhoz, hagyományokhoz, a meséhez és a vershez, mert közös a ritmus, sőt a versek szövege, ritmusa kapcsolható az egyéb készségfejlesztőkhöz.

Megismertetjük a gyermekeket az egyszerűbb ritmusjátékos és népi hangszerekkel: (dob, csörgődob, cintányér, zenei triangulum, xilofon, furulya).

A dalanyag és a zenehallgatás anyagának összeállítására nagy gondot fordítunk, egész évre tervezzük, sok gyakorlásra, ismétlésre adva módot. A megvalósítás kötetlen szervezeti keretek között történik, a gyermekek érdeklődésétől, és aktivitásától függően az óvodapedagógus döntése alapján a hét bármely napján.

3.3.5 Mozgás

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.
2. A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).
3. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges

izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

4. A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Cél:

- ❖ A mozgás megszerettetése a gyermekek mozgásának kielégítése változatos formában.
- ❖ Az óvodáskorú gyermekek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú arányos fejlesztése.
- ❖ Összerendezett nagymozgás, finommotorika kialakításának segítése.
- ❖

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ A gyermekek mozgásigényének kielégítése, ezzel együtt harmonikus, összerendezett mozgásfejlesztés játékos formában.
- ❖ A nagy- és finommozgások, az érzékelés fejlesztése.
- ❖ A testséma fejlesztése, a testrészek megismertetése.
- ❖ A motoros képességek fejlesztése, kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség), koordinációs képességek (egyensúlyérzék, térbeli tájékozódás, ügyesség, reagálási képesség) fejlesztése.
- ❖ A személyiség akarat tényezőinek alakítása.
- ❖ A tevékenységhez élmény, megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása.
- ❖ A mozgás sokoldalú tevékenység. Jelen van a szervezett foglalkozásokon, a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- ❖ mindennapos mozgás
- ❖ játékidőben történő mozgásfejlesztés
- ❖ irányított mozgástevékenység

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

A mozgásos feladatok, mozgásos játékok tervezésénél figyelembe vesszük a csoportok összetételét, életkori sajátosságát, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét. A mozgást, mint életkori sajátosságot a nap folyamán bármikor, bárhol kihasználjuk. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek, olyan mozgásokat végezzenek, melyek optimális fejlődésüket eredményezik.

A mozgásfejlesztés tartalma

Az irányított mozgás során főként a kondicionális és koordinációs képességek, a testséma, a laterális dominancia, az énkép fejlesztését segítő mozgásokat, mozgásos játékokat végzünk, amelyeket a tornaszobában, illetve a szabadban tartjuk. A fokozatosság elvét vesszük figyelembe. A néhány perces játékba illesztett bemelegítést követik az előkészítő gyakorlatok, a rávezető eljárások, amelyekkel a főgyakorlatokat, játékos mozgásokat készítjük elő. Ezt követi a játék, melynek során játékos formában gyakorolhatják a tanult mozgásokat a gyermekek.

A fejlettségtől függően minden gyermeknek biztosítjuk a megfelelő gyakorlási időt, az örömteli, önálló mozgást. A feladatokat, szabályokat óvónői bemutatással, egyszerű magyarázattal tesszük érthetővé, szemléletessé.

Sokszor használunk kézi szereket, amelyeknek a tulajdonságaival is megismerkednek a gyerekek. Ezek az eszközök jól fejlesztik finommotorikájukat is. A kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztése a fontos. Ebben a korban tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás, fejlődik az egyensúlyérzék. Megismerkednek a különböző járás-, futás-, ugrás-, támasz- és egyensúlygyakorlatokkal, gyakorolják a különböző függéseket.

Fontosak a szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok, szergyakorlatok (labdajátékok, járások, futások vonalak, tornaszerek között). A különböző alakzatban történő járás- és futásgyakorlatokkal a gyermekek alaklátását, téri tájékozódását segítjük, fejlesztjük.

A nagyobbak a nagymozgásokat már pontosabban, koncentráltabban végzik. A nagymozgások bővülnek a különböző ugrásokkal, guruló átfordulással, pontosabb szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal (felugrások, célba ugrások, dobások...). Az eszköz használata, a támasz- és függőgyakorlatok segítik a kéz fogóizmainak erősítését. A gyermekek terhelhetősége nagyobb; erő- és állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik.

Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, meg tanulnak egymáshoz alkalmazkodni, tapasztalatokat gyűjtenek. A nagyobbaknak szervezett versenyjátékokkal fejlesztjük a közösségi érzést, az egészséges versenyszellemet, az önfegyelmüket, a figyelmüket.

Játékidőben történő mozgásfejlesztés

A játék során (kint, ill. bent) igyekszünk megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítani a mozgásra, gyakorlásokra, mozgásos játékok játszására.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ❖ Igénylik, szeretik a mozgást.
- ❖ tudnak a térben tájékozódni, ismerik az irányokat, helyzet felismerésük kialakult.
- ❖ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke, összerendezett mozgása kialakul.
- ❖ Rendelkeznek tartós figyelemmel és önfegyelmekkel.
- ❖ Fejlődnek a kondicionális képességeik (erő, gyorsaság, állóképesség).

A megvalósítás módja:

A-minden csoportban heti egy alkalommal történnek átöltözéssel. A mozgástevékenységet, ha az időjárás engedi, a szabadban végezzük.

A mozgásfoglalkozásokon a játékoság alapelvét alkalmazzuk. Alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is. A csoportszervezési formákat, és a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve különböző nehézségű differenciált feladatokat adunk, hogy minden gyermek megtalálja a neki megfelelőt. Minden alkalommal használunk kézi szert a mozgáshoz (tornaszalag, babzsák, ugrókötel, labdakülönböző méretben). Szarvasi mozgásanyagot használunk.

4. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Amikor a kiemelt figyelem, vagy a különleges bánásmód fogalmát meghalljuk, általában az átlagtól negatív irányban eltérő gyermekek jutnak eszünkbe, akikkel valami probléma van. Problémás a beillesztésük (pl. más nemzetiségű, magyarul nem beszélő gyermekek). Pedig különleges bánásmódot igényelnek a tehetséges gyermekek is!

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek, tanuló

ad) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség

A szöveges felsorolásban elkerülheti a figyelmünket egy nagyon fontos összefüggés: a hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális helyzete, hogy ők tartozhatnak bármelyik különleges bánásmódot igénylő kategóriába is, tehát előfordulhat, hogy a hátrányos helyzetű gyermek kiemelten tehetséges.”

4.1 SNI, BTMN gyermekek integrált nevelése

Óvodánkban a gyermekek összetétele igen változatos képet mutat, ezért mindig fontosnak tartottuk a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését, valamint felzárkóztatását. Alapító Okiratunkban nevesített, hogy intézményünk felvállalja azon sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, óvodai ellátását, akik a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján integrálhatók.

Fogadjuk:

- ❖ Értelmi fogyatékos - enyhén értelmi fogyatékos – beszéd fogyatékos, valamint pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket. A szakvélemények alapvető fontossággal bírnak, nemcsak a gyermekekre irányuló konkrét fejlesztő tevékenységnél, hanem a különböző normatív támogatások igénylésénél is.
- ❖ Nevelőmunkánkat segítik a speciális szakemberek: fejlesztőpedagógusok, logopédusok, gyógypedagógusok, akik részben az intézmény alkalmazottai, részben a Pedagógiai szakszolgálat szakemberei.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekekre ugyanazok a célok és feladatok vonatkoznak, mint egészséges társaikra, csak a célok eléréséhez vezető út más.
- ❖ Nem az elvárt fejlettségi szinttől indulunk ki, hanem a lehetséges fejlesztést tartjuk fontosnak.
- ❖ Hangsúlyozottabbá válik számukra a differenciált pedagógia szükségessége, kisebb lépésekben haladás fontossága.
- ❖ Feladatunk a másságot elfogadó környezet megteremtése, a fogyatékos gyermekek kommunikációs készségének, részképességeinek, önállóságuknak, alkalmazkodóképességüknek, együttműködésüknek célirányos fejlesztése. A szakemberek segítségével a szükséges speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása a sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése érdekében.
- ❖ Olyan környezetet kell kialakítanunk, amelyben a gyermek biztonságot érez, de alkalmazkodásra is készíti.
- ❖ Feladatunk a személyiség egészének fejlesztése, és az önmegvalósítás erősítése, a sikerélmény biztosítása.
- ❖ El kell érünk, hogy saját lehetőségeink maximális kihasználásával vegyen részt a csoportéletben, különböző tevékenységekben, a mindennapi élethez szükséges szokások kialakításában, mert számára ezek a fejlődés nélkülözhetetlen segítői.
- ❖ Az ismeretek elsajátítása során az önkéntesség és a kötetlenség dominál, de a gyermek kíváncsiságának felkeltéséért az átlagosnál többet kell tenniük.
- ❖ A tapasztalat hiánya miatt fokozott figyelmet kell fordítanunk arra, hogy minél színesebb, változatosabb tevékenységeket biztosítsunk a gyermekek számára, valamint minél több érzékszervi területet bevonjunk, így könnyítve meg az ismeretek elsajátítását.
- ❖ Különös figyelmet fordítunk a másság elfogadására a többi gyermek részéről is.
- ❖ Speciális szakemberek feladatai:
- ❖ A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkenését szolgáló speciális fejlesztőtevékenységet a logopédus, a fejlesztőpedagógus és a gyógypedagógus állítja össze a hiányzó vagy sérült területek ismeretében. A munka folyamatossága, tervszerűsége érdekében egyéni fejlesztési tervet készít a szakember a szakvélemények alapján.
- ❖ Az egyéni fejlesztés igényét a gyermekek állapota alapján, valamint a szakvéleményben javasoltak alapján, a speciális szakemberek határozzák meg,

- ❖ Törekedni kell az önálló ötleteken alapuló fejlesztő eszközök készítésére, sokoldalú alkalmazására, lehetőség szerint kész eszközök vásárlására is.

4.2 Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek, tanuló

Célok és feladatok:

- ❖ Távlati cél az egyéni képességek fejlettségi szintjén elérhető legjobb felnőttkori adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- ❖ A szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- ❖ A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs – rehabilitációs kezelése a fejlődési elmaradás és a másodlagos problémák leküzdése érdekében.
- ❖ A tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- ❖ Az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, folyamatos használata, a fenntartás biztosítására változatos probléma megoldási módszerek tanítása.
- ❖ Felesleges információk szűrése a túlterheltség elkerülése érdekében.
- ❖ Minden hiányzó részfunkció, korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció beillesztése a fejlesztésbe.

Speciális módszerek:

- ❖ Nevelés, fejlesztés tervezése.
- ❖ Protetikus környezet és eszköztár kialakítása.
- ❖ Egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- ❖ Vizuálisan segített kommunikáció.
- ❖ Az információ átadása a gyermek megértési szintjének megfelelő legyen.

A fejlesztés formái:

- ❖ integráltan,
- ❖ egyéni vagy kiscsoportos formában.

4.3 Különlegesen tehetséges gyermekek nevelése

“Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” A kiemelten tehetséges gyermekek számára működik óvodánkban két tehetségműhely.

- ❖ „Táncoló talpak” zenei tehetséggondozó műhely
- ❖ „Törppingáló” vizuális tehetséggondozó műhely

Ezen kívül tervezzük a matematika tehetség gondozás bevezetését. A nevelési év elején történik a nagycsoportosok felmérése, Azt vizsgáljuk, hogy mely területek azok, amelyeken képességeik kiemelkednek a többi gyermek közül.

Tehetséggondozás

A műhelyek kialakításánál a gardneri tehetségterületeket vesszük figyelembe, ezt támogatja a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége is, így megkülönböztetünk:

- ❖ nyelvi, zenei,
- ❖ logikai-matematikai,
- ❖ természeti,
- ❖ testi-kinesztetikus,
- ❖ térbeli-vizuális,
- ❖ interperszonális és intraperszonális területeket.

Állandó kijelölt helye, és ideje van minden műhelynek, folyamatos feladatunk az esztétikus, gazdag eszköztár megteremtése a különböző kreatív műhelytevékenységekhez. A tehetséggondozóknak kiemelten szem előtt kell tartaniuk, hogy az óvodás tehetségígért elsősorban gyermek, éppen ezért számára a fejlesztés elsődleges eszköze az örömet, felszabadultságot nyújtó játék, a játékos tevékenységbe integrált tanulás.

Minden óvodapedagógus 3-5 éves korig a mindennapos, egyéni tehetséggondozást a saját csoportjában végzi, természetesen ebben a korban már ki tudjuk választani azokat a gyermekeket, akik kiemelkednek a többiek közül, így az ő számukra lehetségessé válik a tehetségműhely alkalmainak beillesztése. Nagy valószínűséggel már 5 éves kortól, lehetséges, hogy korábban is egyértelművé válik, az iskolába készülő egyes gyermekek számára melyik az a műhelytevékenység, amelyben a gyermek önmagához mért tehetségét kibontakoztathatjuk, s amelyben ő is jól érzi magát.

Tehetségdiagnosztikánk, tehetséggondozásunk mérési pontjai:

- ❖ Tehetségigérek felfedezése, azonosítása.
- ❖ Megfigyelést végzik: a csoportok óvodapedagógusai;

Tehetségigérek beválogatása

- ❖ Időpont: a nevelési év végén, 5 évesek körében;
- ❖ Megfigyelést végzik: a csoport óvodapedagógusai
- ❖ Speciális szempontok szerinti megfigyelés alapján.
- ❖ Időtartama: 5-7 éves kor, folyamatosan a műhelytevékenység alatt,
- ❖ Megfigyelést végzik: óvodapedagógusok, műhely-vezetők, szülők; rajzos diagnosztika és mérési dokumentumok alapján.

Alapelveink a tehetséggondozásban

- ❖ Minden gyermek tehetséges valamiben, ezt a tehetségét fel kell fedeznünk.
- ❖ Komplex tehetségfejlesztő programot működtetünk, egyszerre fejlesztjük a gyermek személyiségét és képességeit, valamint erős és fejleszthető oldalát. Minden esetben a gyermek pozitívumait, erősségeit emeljük ki.
- ❖ Az optimális egyéni tehetséggondozást a játéktevékenység biztosítja, a fejlesztést speciális egyéni és mikrocsoportos formában végezzük.
- ❖ Fontosnak tartjuk a műhelyek átjárhatóságát, azt hogy a gyermek jól érezze magát a tevékenységben. Lehetőség szerint az iskolába lépés után is nyomon követjük tehetséges gyermekeinket.
- ❖ Csak kreatív óvodapedagógus képes kreatív gyermeket fejleszteni.
- ❖ A családokkal együttműködve valósítjuk meg tehetséggondozásunkat.

Célunk:

- ❖ A gyermek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.
- ❖ A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- ❖ Az 5-7 éves illetve iskolába készülő gyermekek számára olyan műhelytevékenység biztosítása, melyben önmagához mérten kibontakoztathatja tehetségét. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása ennek a korosztálynak.
- ❖ A pedagógusok módszertani kultúrájának gazdagítása.
- ❖ Az óvoda és a család fokozott együttműködése a tehetséges gyermek érdekében.

Feladatunk:

- ❖ A tehetségdiagnosztika rendszerének kialakítása /tehetségazonosítás, beválogatás, hatásvizsgálat/, megvalósítása, évenkénti felülvizsgálata.
- ❖ Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása (műhelyek kialakítása), éves munkaterv, gazdag, színes tehetséggondozó programok készítése, az éves munkaterv értékelése.
- ❖ A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ A gyermek tehetségének felismerése
- ❖ Nyitott, támogató attitűd biztosítása
- ❖ A gyermek motivációjának, kíváncsiságának, kreativitásának ösztönzése, megismerési, alkotási szükségleteinek kielégítése
- ❖ Gazdag tevékenységbázis, sokoldalú tevékenységi lehetőség biztosítása
- ❖ A tehetséges gyermek rendszeres egyéni, differenciált fejlesztése
- ❖ A gyermek erős fejleszthető képességeinek komplex fejlesztése
- ❖ Egyéni fejlesztési terv készítése, a fejlődés dokumentálása

- ❖ A pedagógusok továbbképzéseken vegyenek részt, képezzék önmagukat és biztosítva legyen az egymástól való tanulás lehetősége.

4.4 Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Előidéző tényezők:

- ❖ munkanélküli szülők
- ❖ a létminimum alatti havi jövedelemből él a család
- ❖ szűk léttér
- ❖ ingerszegény környezet
- ❖ italozó, bűnöző életmód
- ❖ gondozatlan a gyermek és az otthoni környezete, ami miatt folyamatosan fennáll a fertőzésveszély

A hátrányok enyhítését célzó tevékenységek:

- ❖ lehetőséget biztosítunk a folyamatos befogadásra
- ❖ adománygyűjtési akciók, a bajba jutott családok megsegítése, szükség esetén a fenntartó bevonásával
- ❖ a szülők tájékoztatása a szociális juttatásokról
- ❖ kedvezményes étkezés
- ❖ különböző nyílt programok (családi nap, alkotó óvónő- szülők fóruma, egészségnevelési hét, farsang)
- ❖ szoros az együttműködés az épületben működő bölcsödével, hiszen a gyerekek nagy része innen érkezik hozzánk

5. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK

Cél:

- ❖ személyiség fejlődésének koordinálása, a HH és HHH-s gyermekeknél személyiségük erősítése pozitív irányba
- ❖ helyes példamutatás a pedagógus életvitelén, viselkedésén keresztül
- ❖ családok sajátosságának figyelembe vétele
- ❖ differenciált képesség fejlesztés

Feladataink:

- ❖ hátrányok enyhítése
- ❖ prevenció
- ❖ folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel
- ❖ partneri együttműködés a jelzőrendszer tagjaival
- ❖ gyermekvédelmi esetek figyelemmel kísérése (bántalmazás, italozás, bűnözés)

Gyermekvédelem

„...a gyermekvédelem egy adott ország azon komplex tevékenységrendszere, melyet a gyermeki szükségletek és jogok minél maradéktalanabb érvényesíthetősége érdekében alakítanak ki problémamegelőző és problémakezelő céllal.”

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról rögzíti a jelzőrendszer tagjait (intézmények gyámügyi előadóit, családgondozók, helyettes szülők, gyermekvédelmi felelősök, védőnő, orvos stb..) kötelező együttműködésüket, feladataikat a gyermek a családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

A törvénymódosítás 2004-től kötelezővé tette az éves gyermekvédelmi tanácskozás szervezését minden településen, ahol a jelzőrendszer tagjai beszámolnak tevékenységükről, eredményeikről, problémáikról és javaslatot tesznek a fejlesztés érdekében. /A gyermekvédelmi tanácskozásra minden évben beszámolót készítünk./

Az óvoda jelzőrendszeri tagja a település Gyermekjóléti Szolgálatának.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladatkörébe beletartozik. Munkájukat az óvodai gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A település lakosságának összetételéből következik, hogy magas az óvodában a hátrányos helyzetű /HH/, valamint halmozottan hátrányos helyzetű /HHH/ gyermekek száma.

Óvodapedagógus feladatai:

- ❖ a csoportban a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok dokumentációja (esetjelző lapok kitöltése, gyermekvédelmi kedvezménnyel kapcsolatos okiratok bekérése)
- ❖ kísérje figyelemmel a HH és HHH-s gyermekek felszerelését, ruházatát, ápoltságát
- ❖ hívja fel a szülők figyelmét a hiányosságokra, azok pótlására
- ❖ hiányzások esetén, az igazolások bekérése családok folyamatos figyelemmel kísérése,
- ❖ bármilyen változást jelezzon a szülő tájékoztatására
- ❖ a kedvezményekről, amit a törvény is lehetővé tesz gyermeki jogok érvényesülésének segítése

Ez irányú munkánkat hatékonyan befolyásolja:

- ❖ hogy a nevelőtestület 1 tagja felsőfokú gyógypedagógiai asszisztensi szakképesítéssel rendelkezik;

A munkatervben foglaltak alapján feladatunk:

- ❖ Házirendben megfogalmazni a szülői, gyermeki, pedagógiai jogokat és köteleességeket az óvodában.
- ❖ Minden 3. életévét betöltő gyermeket beóvodáztatni, ezt a törvényi változás is segíti.
- ❖ Év eleji felmérések /családlátogatások/ alapján feltárni az okokat, amelyek a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetre utalnak, segítségre, védelemre szorulnak.

- ❖ Pedagógiai eszközök segítségével törekedni a kóros hatások megelőzésére, megszüntetésére.
- ❖ Szükség esetén intézkedéseket tenni, esetjelző lapokon, tények közlése a hivatalos szerveknek.
- ❖ Segíteni a rászoruló gyermekeket, kiemelten a cigány etnikumhoz tartozó gyermekeket.
- ❖ Megnyitni előttük a tartalmasabb élet lehetőségét.
- ❖ Támasszunk igényeket bennünk, tanítsuk őket az életben való tájékozódásra, a társadalmi követelményekhez való alkalmazkodásra.
- ❖ Egyéni képességek alapján differenciált, egyéni bánásmód a tevékenységekben, szabadidős játékokban.
- ❖ Felkérésre esetmegbeszéléseken való részvétel a gyermekvédelmi felelőssel és az érintett óvónőkkel.
- ❖ Szakellátást biztosítani a sajátos nevelési igényű gyermekek részére.
- ❖ Preventív esetfeltárás

Sikerkritériumok a gyermekvédelmi munkában:

- ❖ veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése,
- ❖ a prevenció hatékonysága, a házirendben megfogalmazott jogok és kötelességek betartása, betartatása,
- ❖ a család és óvoda közötti bizalmi kapcsolat fenntartása a szülővel való konfliktusmentes együttműködés kialakítása,
- ❖ minden tanköteles és sajátos nevelési igényű gyermek önmagához képest fejlődjön úgy, hogy elérje az iskolaérettség fokát,
- ❖ a családdal közösen szervezett programokon vegyenek minél többen részt.

Együttműködő szerveink

A gyermekvédelmi munkában érintett személyekkel, szervezetekkel való együttműködés:

- ❖ egészségügyben dolgozó háziorvos és védőnő
- ❖ a Gyermekjóléti Szolgálattal
- ❖ Családsegítő Szolgálattal való együttműködés kapcsolat
- ❖ a Kisebbségi Önkormányzat képviselőjével,
- ❖ a Pedagógiai, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
- ❖ a fenntartóval.

6.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Személyi feltételek:

Az óvodában dolgozó valamennyi munkatártnak törekednie kell az intézmény, illetve a fenntartó által elvárt normákhoz, mivel fontos, hogy a gyermekek lássák az egymás közötti egységet és a feléjük irányuló szeretet megnyilvánulását. Sajátos nevelési igényű gyermekeink számára biztosítanunk kell a számukra megfelelő szakember jelenlétét, fejlesztő munkáját.

Tárgyi feltételek:

A szükség szerinti fejlesztéséről és karbantartásáról folyamatosan gondoskodnunk kell, hogy biztosíthassuk gyermekeink számára a megfelelő játékos mozgás lehetőségét.

6.1 Csoportszervezés

A csoportok kialakítását meghatározó elvek:

- ❖ az óvoda hagyományainak figyelembevétele,
- ❖ a helyi adottságok (humán erőforrás, tárgyi feltétel, stb.),
- ❖ az évenkénti demográfiai mutatók,
- ❖ partnerek igénye (a lehetőségekhez mérten)
- ❖ megfelelő életkori arány kialakítása
- ❖ nemek aránya
- ❖ etnikai kisebbség aránya.

Ennek figyelembe vételével történik a csoportok szervezése, amennyiben lehetőség nyílik osztott, vagy részben osztott csoportok kialakítására törekszünk.

6.2 Hetirend, Napirend

A hetirend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A gyermekek számára naponta a tanköteles korukat megelőző nevelési évben, iskola - előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet szervezünk. Ennek helyéhez és a gyermekcsoport összetételéhez figyelembe kell vennünk személyi és tárgyi feltételeinket.

- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.²

² <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

A hetirend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. Mozgásfejlesztő szabályjátékokat a mindennapos mozgás keretein belül a gyerekek részképességeinek fejlesztésére törekedve szervezünk.

A felajánlott, választható műveltségtartalmat, integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők.

A hetirend elkészítésének szempontjai:

- ❖ meghatározása a változatos tevékenységek biztosításával,
- ❖ biztosítsa és erősítse a gyerekek szokásrendjének alakulását,
- ❖ biztonságot, nyugalmat, rendszerességet tükrözzön és éljen meg a gyermek,
- ❖ legyen rugalmas (élmények, események, időjáráshoz való alkalmazkodás terén is),
- ❖ az óvodapedagógus módszertani szabadságának és a csoportközi foglalkozások rendjéhez való alkalmazkodással olyan hetirend kialakítása, amely során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait.
- ❖ a szabad játékot szem előtt tartva korcsoportonként szervezzük a játékba integrált tanulási tevékenységeket.
- ❖ arányos elosztásban, a csoport életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- ❖ a segítő hálózat szakembereinek foglalkozási időpontjainak figyelembe vétele.
- ❖ időpontok egyeztetése a közösen használandó helyiségek igénylésére.
- ❖ a heti ciklusokban a tartalmi egység elvei alapján, komplexitás biztosítása az egyes tevékenységi formák között.
- ❖ a szabad játék, Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, valamint a Mozgás biztosítása a mindennapok folyamán.
- ❖ Biztosítanunk kell a hét minden napján, hogy a gyermekek iskolaelőkészítő tevékenységben vegyenek részt (45) perces időkeretben.
- ❖ a lehetőség megteremtése, hogy gyermekek a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a hét folyamán.
- ❖ a tehetséggondozó műhelyek számára a lehetőség biztosítása a célirányos képességfejlesztésre, amelyeket a délelőtti órákban csoportközi szervezéssel oldjuk meg.
- ❖ óvodánkban két tehetségműhely működik: zenei, „Táncoló talpak” valamint a „Törppingáló” tehetségműhely.
- ❖ a Hetirend kialakításában szeretnénk minél inkább biztosítani az óvodapedagógus szabadságát, teret adni a rugalmasságnak. Az óvodapedagógus a Hetirend kialakításakor a rendszeresség mellett legyen szabad abban, hogy adott esetben a fejlesztési célok megvalósítása érdekében, a csoport szükségleteihez igazodva változtathasson.

Alapelvek a hetirend elkészítéséhez. Tervezett tevékenységek.

- ❖ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (naponta)
- ❖ Verselés, mesélés (naponta)
- ❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka (naponta)

- ❖ Külső világ tevékeny megismerése (heti 1x)
- ❖ Bibliai ismeret (heti 1x)
- ❖ Mozgás (heti 1x)

NAPOK	TEVÉKENYSÉG
Hétfő	Minden nap jelenjen meg a gyermekek tevékenységében Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, A külső világ tevékeny megismerése: Heti 1× hetente tervszerűen beépítve a játékos tevékenységbe korcsoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelően. Középső és nagycsoportban matematikai jellegű is. Mozgás: 1× hetente tervszerűen beépítve a játékos tevékenységbe korcsoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelően irányított mozgás, csoportonként meghatározott napokon.
Kedd	
Szerda	
Csütörtök	
Péntek	

Napirend

Az óvoda nyitva tartása: 6:30-17:00

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását. A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk.

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

A napirend szervezésének elvei:

- ❖ Feltételek biztosítása a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos játékba integrált tevékenység tervezéséhez, szervezéséhez.
- ❖ A különböző tevékenységek, a gyermekek egyéni szükségletei, valamint a helyi szokások és igények figyelembe vétele.
- ❖ A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekek számára.
- ❖ Az évszakhoz igazodva, az óvoda sajátosságait figyelembe véve a gyermekek mozgásigényét előtérbe helyezve szervezzük a csoportok napirendjét.
- ❖ Stabilitás, folyamatosság, rugalmasság.
- ❖ Az óvodai élet kerete a napirend, amelyben mindennek megvan a helye és az ideje.

- ❖ Törekszünk arra, hogy a szülőkkel összehangoljuk, valamint a kialakítása során minél több idő álljon a gyermekek rendelkezésére, legfontosabb élettevékenységére, a játékra.
- ❖ A folyamatosság a tízórainál, az uzsonnánál, valamint az ébredés során valósul meg. A déli étkezés azonban közös és egyszerre van, mivel egy jól működő családban sincs ez másként. A középsős és nagycsoportos korú gyermekek végzik az asztal megterítését, ügyelve annak esztétikumára (ünnepi és hétköznapi terítés, kiegészítők alkalmazása stb.). A kiscsoportosok munkatevékenysége az étkezés után lezajló rendrakásban történik (tányér asztal közepére helyezése, szék betolása a helyére, szalvétát a szemétkosárba helyezik).
- ❖ Naposi munka középső-, nagycsoportban, de néhány esetben a kicsik is segíthetnek. Letörlik az asztalt.
- ❖ Az óvodapedagógus a gyermekek között eszik, jelenlétével biztosítja a kulturált étkezési szokások kialakítását, példaként a gyermekek számára. /kés, villa használata./
- ❖ A verskezdeményezések mindig valamilyen tevékenységhez kapcsolódnak (rajz, mintázás, kézimunka stb.), így azért nincs megjelölve a helye a napirendben.
- ❖ A mesék, mondókák, dalok kiválasztása nagy körültekintést igényel, mert értéket kell követnie. Szerencsére gazdag mesegyűjtemény áll rendelkezésünkre, van miből válogatnunk.
- ❖ A dramatizálás, bábozás szervezett kezdeményezés formájában történik, de bármikor lehetőséget kell adnunk ennek a játékformának, amikor ezt a gyermekeink igénylik, igen jelentős személyiségfejlesztő hatása miatt. Az ehhez szükséges játékeszközök a gyermekek rendelkezésére állnak szabadidőben is.
- ❖ A közös étkezésnek rendkívül fontos szerepe van a nevelési folyamatban, több mint szükséglet, kielégítés. A közös étkezések hangulata, családi légköre, az elvégzett munka szeretetére, egymás megbecsülésére, tiszteletére nevel.
- ❖ A napirendből tükröződnek nevelési elképzeléseink is.
- ❖ Nevelésünk alapja a rendszeresség, de az ünnepeken vagy kirándulásokon ez rugalmasan változik.
- ❖ A rend nem csupán az időpontok betartását jelenti, mert természetesen módosulhat, hanem az együttlétre szánt idő és hely rendjét, annak minőségét, értve alatta a kezdeményezéseket, étkezéseket stb.

Napirend

Időkeret	Tevékenységek
6:30-10.30	-A gyermekek fogadása. Szabad játék a csoportszobában, egyéni és mikrocsoportos tevékenységek, részképességek fejlesztése, kötött és kötetlen tevékenységek szervezése, testápolás, folyamatos tízórai.
10.30 -11.30	Játék az udvaron, élményszerző séták, mozgásos tevékenységek, kerti munka végzése
11.30-15.00	Testápolás, ebéd, fogmosás, pihenés
15.00-15.30	Folyamatos ébresztés, öltözködés, tisztálkodás, folyamatos uzsonna

15.30-17.00	Szabad játék a csoportban, jó idő esetén, a levegőn), hazabocsátás

Nyári napirend

Időkeret	Tevékenységek
6:30- 11.30	Szabad játék, lehetőség szerint az udvaron, Tízórai folyamatos, Mozgás, Felajánlott, választható tevékenységek
11.30-15.00	Testápolás, ebéd, testápolás, fogmosás, pihenés
15.00- 15.30	Öltözködés, tisztálkodás, uzsonna
15.30-17.00	Szabad játék, lehetőleg a szabadban, Hazabocsátás

6.3 Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai ünnepek és hagyományok kulcsfontosságúak a nevelőmunkában. Segítenek az óvoda egyéni arculatának kialakításában, a társadalmi normák és szokások gyakorlásában, a társadalmi lénygé válás folyamatában.

Az óvodai ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei.

Jó lehetőség a kevésbé aktív és elfoglalt szülőkkel való találkozásra és elbeszélgetésre.

A nyilvánosság miatt lehetőséget nyújt a saját arculat bemutatására, hű képet alkothatnak a szülők és érdeklődők az óvoda munkájáról. Ezáltal az intézmény menedzselés fontos láncszeme.

Az ünnepek kiemelik a résztvevőket a hétköznapiakból, és ez által nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek

Az ünnepeket befolyásoló tényezők

- ❖ Elegendő idő
- ❖ Megfelelő hely
- ❖ Megfelelő külső kísérő jelenségek /ajándék készítése, szépen és ízlésesen feldíszített helyiségek, öltözködés stb./
- ❖ Az ünnepelés során használt eszközök, esztétikussága
- ❖ Közös és egyéni szerepeltetés összhangja /a közös szereplés a domináns/
- ❖ A felkészülésben a felnőttek és gyermekek együttműködése
- ❖ A gyermeki önállóság megvalósulásának szintje.

Óvodai ünnepek, megemlékezések

Három nagy keresztyén ünnepkört tartunk számon:

- ❖ Karácsonyi ünnepkör /Hálaadás, Advent, Karácsony/
- ❖ Húsvéti ünnepkör /Virágvasárnap, Nagypéntek, Húsvét /

- ❖ Pünkösdi ünnepkör /, Mennybemenetel, Pünkösöd/

Ezen kívül megjelennek még a társadalmi ünnepek, megemlékezések, valamint az óvodai alkalmak, amelyek általában nyilvánosak.

Nyilvános ünnepeink

- ❖ Anyák napja,
- ❖ Évzáró ünnepély

Zárkörű ünnepeink

- ❖ Télapó ünnepély
- ❖ Karácsony
- ❖ Farsang
- ❖ Gyermeknap
- ❖ A gyermekek születésnapja /csoportonként/

Megemlékezéseink

- ❖ Március 15.
- ❖ Augusztus 20.
- ❖ Október 23.
- ❖ November Hálaadás napja

A nyilvános és zártkörű ünnepeket az óvoda éves munkaterve módosíthatja.

Egyéb rendezvények

Évente 1 alkalommal közös rendezvény /gyermeknap/ szervezése családokkal
Nyílt napok.

6.4 Óvodánk szakmai dokumentumai

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. A csoportnaplót, valamint a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációs anyagot adaptáltuk.

- 1. Az óvodai munkaterv** meghatározza az óvodai nevelési év helyi rendjét. A nevelőtestület közösen határozza meg a megvalósítandó feladatokat, a határidőket és a felelősöket. Ünnepek, ünnepélyek. Amely az adott nevelési év aktuális szervezési feladatait, tanügy-igazgatási feladatait tartalmazza.
- 2. Felvételi mulasztási napló** a gyermekek szükséges adatait és hiányzásukat rögzítjük, amely az oviKréta-ban történik.

3. Az óvodai csoportnapló, e-napló a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja, tükrözi az óvoda pedagógiai programját. Minden óvodapedagógus elektronikus formában dokumentálja a csoportot. A munkaközösség szakmai segítséget nyújt a csoportnapló, a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció bevezetésében, vezetésében. szociometriai felmérések a csoportban.

4. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum. A jogszabálynak és a helyi pedagógiai programnak megfelelően módosításra került a gyermek egyéni fejlődési naplója.

Tartalmazza:

- ❖ a gyermek anamnézisét, melyet a szülővel közösen, a családlátogatás alkalmával töltjük ki. A gyermek megismeréséhez elengedhetetlen, hogy az óvodapedagógus tisztában legyen a gyermek családi körülményeivel, környezetének legfontosabb jellemzőivel.
- ❖ a mérések eredményeit az egyéni fejlődési naplóban vezetjük.
- ❖ a családlátogatás feljegyzései (beiratkozás előtt meggyőződünk, hogy a gyermek a nyilvántartásban szereplő lakhelyén vagy tartózkodási helyén életvitel szerűen lakik.). Minden újonnan befogadott gyermek esetében megejtjük a családlátogatást, ahol az anamnézis adatai nyugodt körülmények között felvehetőek. Később csak abban az esetben megyünk meglátogatni a családot, ha valamilyen komoly probléma merül fel a gyermekkel kapcsolatban. (pl.: nevelési problémák, viselkedési problémák, vagy a szülő kérésére) Ezek is kerüljenek be a dokumentációba.
- ❖ gyermekek fejlettségét mutató egyéb munkák (rajzok) gyűjteménye
- ❖ a szülők tájékoztatásának dokumentálása a gyermek fejlődésével kapcsolatosan, évente 2 alkalommal történjen.

A gyermekek mérése-értékelése:

Olyan mérőrendszer alkalmazása, amely a gyermek fejlődésének minden területére kiterjed, a bemenettől a kimenetig számszerűsített adatokat tartalmazó formában.

A 363/2012.(XII.17. kormányrendelet szerint módosított Óvodai Alapprogram értelmében, a tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.³

³ 1. melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez

Az intézmény által adaptált mérőrendszer koherens a csoportnaplóval.

A mérőrendszer alkalmazásáért felelős minden óvodapedagógus.

Célcsoport: Minden gyermek

A mérések eredményeit az óvodapedagógusok a gyermekek egyéni fejlődési naplójában rögzítik.

- ❖ A mérések eredményeiről az óvodapedagógus fogadóóra keretében tájékoztatja a szülőket a gyermekük fejlettségéről.
- ❖ A gyermekek mérése után minden esetben, amennyiben szükséges fejlesztési tervet kell készíteni minden óvodapedagógusnak.
- ❖ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ❖ az óvodapedagógus a gyermekek produktumait felhelyezi a digitális térbe, fejlődési naplóba
- ❖ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait felhasználva fejlesztési tervet készít.
- ❖ a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- ❖ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Az óvodapedagógus a csoportonkénti éves terv készítéséhez megkapják:

- ❖ a logopédustól felmérés alapján - az ép és SNI - gyermekek csoporton kívüli fejlesztési tervét és időbeosztását
- ❖ a gyógypedagógustól a csoportjukba felvett SNI gyermekek csoporton kívüli fejlesztési tervét és időbeosztását
- ❖ személyre szólóan a mozgássérült gyermekekre vonatkozó szükséges és káros mozgásformák, mozgáselemek, mindennapos feladatok összesítését. A pedagógiai munka és a dokumentumok ellenőrzése az éves munkatervben meghatározott ciklusok szerint történik melyik csoportban, melyik területet, milyen időpontban, kik végzik.

Szempontjai:

- ❖ a gyermekek fejlettségi szintjére alapozott célok és feladatok
- ❖ a gyermekek életkori sajátosságához igazodó tevékenységek
- ❖ életkori sajátosságokra épülő készség-képességfejlesztés
- ❖ a tervezési ciklusok határidejének betartása
- ❖ a csoport neveltségi szintje
- ❖ sajátos arculatunk megjelenési módja mindennapjainkba

Munkaidő szabályozását és a munkaköri leírásokat az SZMSZ tartalmazza.

7. ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

7.1 Óvodába lépés és óvodáztatás feltételei

- ❖ Az óvodai ellátás igénybevételével és a tankötelezettség kezdetével kapcsolatos szabályok a mindenkor érvényes köznevelési törvény szerint vannak szabályozva.
- ❖ Óvodánkban a gyermekek felvétele a mindenkori tanügy igazgatási jogszabályok betartása alapján történik. Lehetőség szerint törekszünk az optimális feltöltöttségre a túljelentkezések miatt, ugyanakkor arra is, hogy ez ne menjen a minőségi pedagógiai munka rovására. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek: SNI gyermekek esetében a jelenlegi személyi ellátottságunkat figyelembe véve a felvétel kritériumai:
- ❖ Csak olyan jellegű SNI gyermekeket vállalunk fel, amilyen szerepel az Alapító Okiratunkban.
- ❖ Szükséges minden esetben a Szakértői vélemény (a sérülés típusának megfelelő Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság), valamint a Pedagógiai Szakszolgálat véleménye.
- ❖ Az óvodai beíratás időpontja különféle fórumokon jelenik meg

Közösségbe illeszthetőség

- ❖ alapfokú önkiszolgálási szint megtaníthatóságának jelei
- ❖ szobatisztaság
- ❖ a gyermekkel való személyes találkozás
- ❖ a szülővel való elbeszélgetés
- ❖ kérdéses esetben a Pedagógiai Szakszolgálat véleményét kikérjük.
- ❖ ha a gyermek magatartásával veszélyezteteti akár önmagát, akár társait, akkor a Pedagógiai Szakszolgálat vagy bármely Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálatán köteles részt venni a további óvodai nevelés érdekében.

7.2 Iskolába lépés feltételei

- ❖ A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása. A gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségének jellemzőit az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet határozza meg.
- ❖ 2020. január 1-jei hatállyal változásokat vezetett be a módosított köznevelési törvény azok számára, akik a tanköteles kor elérését követően különféle okok miatt még egy évig az óvodában szeretnének maradni. Az eddigiekben a tanköteles kor elérését követően további egy évig az óvodában maradhattak azok a gyermekek, akiknek ezt az óvoda vezetője, a szakértői bizottság vagy az óvoda, iskola, szülő kezdeményezésére indított iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság indokoltan találta.
- ❖ A gyermekek iskolába lépése, a mindenkori jogszabály alapján történik.

A fejlődés jellemzői az iskoláskor végére.

A fejlődés, folyamat jellegű, amely a gyermek óvodába fogadásával kezdődik. A 3-7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

Testi (biológiai, szomatikus) érettség:

- ❖ A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- ❖ Testarányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki (pszichés) működések érettsége:

- ❖ A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus eltérésnek, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél: az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- ❖ érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ❖ elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, születési helyét, idejét, szülei nevét, óvodáját felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. Aszociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, felnőttel és gyermektársaival.

- ❖ egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- ❖ feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb szükség szerint kreatív elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvodai Pedagógiai Program cél- és feladatrendszere nem valósulhatna meg a **többi partner**, támogató, segítő együttműködése nélkül. A **partnerkapcsolatok** az elmúlt évek hagyományaira épülve, a helyi nevelési programban szabályozott, az éves munkatervben konkretizált együttműködési terveken alapulnak.

8.1 Az óvoda és a család

Az együttműködés alapelvei

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

- ❖ Megteremtjük az oldott kapcsolatteremtés lehetőségeit, megtaláljuk a közös célkitűzéseket a gyermekek érdekeinek megfelelően.
- ❖ Ösztönözzük a szülőket a rendszeres kapcsolattartás kezdeményezésére
- ❖ Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul vesszük, és segítjük a családi nevelést, ahol ezt a szülők igénylik. A szülőknek érezniük kell, hogy gyermeküket szeretik az óvodában.
- ❖ Megismertetjük a szülőkkel óvodai programunkat, az óvoda tartalmi munkáját, biztosítjuk a folyamatos információáramlást.
- ❖ Mintaadással, az értékek felmutatásával az általunk preferált erkölcsi magatartási normákat igyekszünk elfogadtatni a szülőkkel.

A szülő, a gyermek személyiségjogait, hitvallását tiszteletben tartjuk.

Az óvónő szakmai felkészültségben, emberi magatartásban egyaránt példa értékű legyen

Felhívjuk a szülők figyelmét törvény adta jogaikra és kötelezettségeikre.

Az együttműködés formái

Beiratkozás

Ismerkedés az óvodával

Mindkét oldalról a nevelési elvek közelítése, ennek érdekében előadások szervezése.

*Aktív közreműködés az óvodai nevelés napi tevékenységeiben.
Családlátogatások, nyílt napok, fogadóórák, szülői értekezletek.
Napi találkozások.
Ünnepek, ünnepélyek.
Ankét, fórum.
A bevezetésre került szülők Bibliaórája.*

8.2 Baptista Szeretetszolgálat

Óvodánk fenntartója a Baptista Szeretetszolgálat. A vezetőivel a kapcsolatunk jó, szükség szerint folyamatos és állandó. Ez a kapcsolattartás szóbeli és írásos tájékoztatásokon, jelentéseken, gazdasági beszámoltatásokon, szakmai és törvényességi ellenőrzéseken keresztül valósul meg, valamint személyes találkozások, látogatások alkalmával.

8.3 A Baptista Pedagógiai Intézet

Pályázatok koordinálása, tanügy-igazgatási segítségnyújtás, szakmai területen való segítség, mérés-értékelés támogatása, szaktanácsadás, önértékelés segítése. Szakmai továbbképzések lebonyolítása során iránymutatást, szakmai segítséget kapunk.

8.4 Művelődési intézménnyel való kapcsolat

- ❖ Könyvtárlátogatás /mesekönyv kölcsönzés/;
- ❖ Mesedélután;
- ❖ Játszóház;
- ❖ Társadalmi ünnepeken való részvétel.

8.5 Kapcsolat az egészségügyi hálózattal

Konzultáció a beteg és sérült gyermekek esetében;

- ❖ a hátrányos helyzetű családokkal közös kapcsolatfelvétel;
- ❖ az orvos ellenőrzi az étrend összeállítását és elvégzi a gyermekek egészségügyi vizsgálatát;
- ❖ a védőnő rendszeresen elvégzi a gyermekek tisztasági vizsgálatát.

8.6 Az iskolával való kapcsolattartás

Szervezetileg egy intézmény vagyunk, de külön épületben, közel egymáshoz található a két intézmény. A kapcsolattartás napi szintű. Az óvoda – iskola közötti átmenet problémáinak megoldása érdekében a tanév első hetében az óvónők segítik az új közösségbe való beilleszkedést és a szokások kialakítását; október végén az óvodapedagógusok ellátogatnak az első osztályba.

Látogatás célja:

- ❖ tapasztalatcsere az óvoda iskola - előkészítő munkájának színvonaláról;
- ❖ a leendő elsős nevelő ellátogat óvodai csoportokba;
- ❖ az óvoda elkészíti a tanköteles korú gyermekekről a szakvéleményt;
- ❖ a gyermekvédelmi felelősök együttműködnek;
- ❖ a leendő elsős nevelő részt vesz nagycsoportosok szülői értekeztetén;

- ❖ az iskolai tanévnyitó ünnepélyre szervezeten kísérjük az első osztályos gyermekeket, és műsort adunk;

Az óvoda-iskola átmenetet támogató diagnosztikai módszerek, amelyek bevezetésre, alkalmazásra kerülnek, továbbá az átmenetet segítő egyén intézkedések, az óvoda - iskola közötti együttműködés új területe.

Célunk:

Az iskolákkal kiépített kölcsönös, közvetlen partnerkapcsolatra alapozva közös óvoda-iskola átmenetet segítő programok szervezése, amely hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes beilleszkedéséhez, az intézmények átjárhatóságához.

Feladat:

A közös pedagógiai programunk tartalmi munkájának összehangolása.

Kapcsolattartás formái:

- ❖ kölcsönös látogatások
- ❖ pedagógiai folyamatok nyomon követése
- ❖ munkaközösségi foglalkozások, tapasztalatcsere
- ❖ részvétel az intézményi rendezvényeken

8.7 Szakszolgálati Intézmény

A sajátos nevelési igényű gyermekeinket a szakszolgálat szakemberei látják el, utazó formában, helyben, az óvodában. Óvodapedagógusainknak iránymutatást adnak a fejlesztéshez, melyet a mindennapi feladatba beépítünk.

8.8 Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat

A családok mentális és szociális problémáinak megoldásában együttműködünk. A halmozottan hátrányos, hátrányos és veszélyeztetett gyermekek magas létszáma miatt is kapcsolatunkat hatékonyság és jó együttműködés jellemzi. Az ifjúságvédelmi feladatokat ellátó óvodapedagógusok szinte mindennapos kapcsolatban állnak a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat vezetőjével.

Kapcsolattartás formái:

- ❖ Esetmegbeszélés, esetkonferencia.
- ❖ Szakmaközi megbeszélés.
- ❖ Folyamatos konzultáció.
- ❖ Információ csere.

8.9 Roma Nemzetiségi Önkormányzat

A cigány kisebbség érdekeit képviselő szervezetekkel a kapcsolat folyamatos és jól működő. Véleménynyilvánításukra mindig lehetőséget adunk, a törvény elvárásainak megfelelően egyetértésüket kérjük a meghatározott kérdésekben. Óvodai rendezvényeken, fórumokon aktív részvételükre számítunk.

A nemzetiségi kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

A roma lakosság – mint sajátos etnikum – többnyire halmozottan hátrányos társadalmi helyzete mellett magán hordoz jó néhány egyéb, sajátos kulturális jegyet is (az esetek többségében a saját nyelvet, bizonyos gazdasági vonatkozású specifikumokat és általában jellegzetes lelki alkatokat), melyeknél fogva lényegét tekintve különbözik más társadalmi rétegektől.

Az iskolás kor előtti intézményes nevelésre rendkívül fontos feladat hárul.

Célunk: valamennyi 3-6 éves korú roma gyermek mielőbbi óvodai nevelésben részesítése, ezzel megteremtve az esélyegyenlőséget.

Jelenleg integrált nevelés keretében foglalkozunk az etnikai gyermekekkel. Több éves tapasztalatunk, hogy a cigány gyermekek esetenként súlyos hátrányokkal kerülnek az óvodába, iskolába.

Jellemző rájuk:

- ❖ az intellektuális alulteljesítés
- ❖ a sérült beszédkommunikáció
- ❖ a hiányos vagy gyenge tanulási motiváció
- ❖ a kitartás hiánya
- ❖ az önállótlanóság
- ❖ a hiányos információk minden téren
- ❖ az „én” elfogadás problémái
- ❖ hajlandóság az agresszióra
- ❖ magatartási zavarok
- ❖ a tolerancia hiánya

Feladatunk: Minden egyes családdal megtalálni a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb formáját. A családok szokásainak megismerése.

A családok belső életének ismeretében tervezzük és szervezzük közös programjainkat.

Az együttműködés formái:

- ❖ Megpróbáljuk a szülők egészségkultúráját formálni: az óvodapedagógusok felvilágosító munkája, egészségügyi szakemberek előadásai (orvos, védőnő)
- ❖ Anyás beszoktatás: a szülők együtt játszhatnak a gyerekeikkel, ez érzelmi biztonságot jelent a gyermekeknek.
- ❖ Szülői munkaközösségek programja: közös kirándulások
- ❖ Hagyományörző délutánok szervezése; megtartjuk és fejlesztjük a kialakult szokásokat, mint pl.: saját énekes táncos előadásokat, meséléseket, hangszeres játékokat, az ősi cigány mesterségek bemutatását, Ki mit tud? versenyeket.
- ❖ Közös ünneplések során a naptári ünnepekben a saját szokásaik, sajátos kultúrájuk ápolása
- ❖ Szülői értekezleteken a nevelési gondok, problémák összehangolása, egymás munkájának segítése.

8.10 Kapcsolat, határon innen és túl lévő baptista óvodákkal

Más a Baptista Szeretetszolgálat által, valamint baptista gyülekezetek által fenntartott óvodákkal való kapcsolat felvétele. A meglévő, Kisújszállási Baptista Óvoda, valamint a Kecskeméti Baptista Gyülekezet „Báránka Óvodáján” kívüli intézmények felkeresése, azokkal történő kapcsolat felvétele.

Célunk:

Egymás gondjainak, örömeinek és nehézségeinek megismerésén túl, szakmai segítségnyújtás, illetve az egymástól történő tapasztalat gyűjtés és lelki közösség kialakítása.

9. AZ ÓVODAI CSOPORTOK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Ellenőrzés formája: tervszerű (építő jellegű)

A csoportban folyó ellenőrzés tartalma:

- ❖ A csoport hangulata, légköre (gyermek-gyermek, gyermek-óvónő kapcsolata.
- ❖ Konfliktusok megoldása.
- ❖ Helyzetfelismerés játéktevékenységben, munkában, nevelési helyzetek megoldása.
- ❖ Témaválasztás megfelel-e a szakmai követelményeknek (tiszt forrás felhasználása, aktualitás, életkori sajátosság, stb.).
- ❖ Szabály-, szokásrendszer kialakítására törekvés.
- ❖ Nevelési stílus.

Dokumentum ellenőrzés

- ❖ Csoportnapló: évi két alkalommal: február vége, augusztus 31. nevelési terv, tevékenységek tervezésének ellenőrzése
- ❖ Személyiséglapok vezetésének ellenőrzése: február vége, augusztus 31.
- ❖ Felvételi napló ellenőrzése: háromhavonta
- ❖ A tervszerű ellenőrzés megadott szempontok alapján, előre megbeszélt időpontban történik (évi két alkalommal).

Az óvoda működési rendje

Az óvoda működését az óvodai munkarend és a házirendben foglaltak biztosítják. Az óvoda munkarendjét a vezető készíti el a törvényi előírások alapján, a szülők igényeinek és a fenntartó rendelkezéseinek figyelembevételével. A házirendet a szülők és az óvodapedagógusok az iskolaelkelkészel közösen készítik. A munkarend úgy alakul, hogy egész nap folyamán megfelelő létszámú dolgozó legyen a gyermekek körül. A szervezési, nevelési feladatok ellátását dolgozóink lépcsőzetes munka kezdése és befejezése teszi lehetővé. A házirend tartalmazza a szülők (mint az óvodás gyermek képviselője) jogait és kötelességeit az óvodai életrenddel, munkarenddel kapcsolatban. A hetirend kialakítása az óvodapedagógus felelőssége

és szabadsága, figyelembe véve a csoport igényeihez való rugalmas alkalmazkodást, valamint a többi csoporttal való együttműködés összhangját. A napirend kialakítása a gyermekek játékszabadságának és lehetőségeinek figyelembe vételével az óvodapedagógus feladata, melyben alkalmazkodnia kell a csoportszervezés által adott lehetőségekhez.

10. MUNKAVÉGZÉS RENDKÍVÜLI HELYZETBEN

A Covid 19 az óvodapedagógusokat új kihívás elé állította, alkalmazkodniuk kellett a váratlanul kialakult szituációhoz.

Az Oktatási Hivatal által kiadott módszertani ajánlás alapján az **infokommunikációs eszközök használatával online** nyújtsanak segítséget és **támogatást a szülők részére**.

Digitális munkarend

A digitális munkarend sikere jelentősen azon múlik, hogy a szülők és a pedagógusok mennyire sikeresek az együttműködésben.

Az óvodapedagógus távmunka keretében végzett pedagógiai munkája:

A gyermekek érdeke az elsődleges, fontos az egymásba vetett bizalom.

Munkánk során tartsuk szem előtt, hogy a gyermek abban tud elmélyedni, és abból tud fejlődni, amit szívesen csinál.

Szakmai tudásunkat az otthoni ötletek sokszínűségével, azok metodikai alátámasztásával tudjuk megmutatni.

Az igényes és hiteles kommunikáció és esztétikus kivitelezés az intelligenciánk megméréstetése.

A cél elérése érdekében törekedjünk a lojalításra a kollégákkal.

A félreértések elkerülése érdekében segítsük egymást a megfogalmazásokban, a korrekt kommunikációban.

A digitális technika alkalmazásában segítsük azokat az óvodapedagógusokat, akiknek minden képessége adott, hogy elismert pedagógusok, - azonban az online felületek kezelésében kevés a jártasságuk – hogy aktív részesei legyenek a teendők ellátásában, a családokkal való kapcsolattartásnak.

Rendkívüli helyzetben a családok életritmusa egyik napról a másikra megváltozhat, ezt lelkileg és fizikailag is fel kell dolgozniuk, új életritmust kell kialakítaniuk.

A szülőket segíteni szükséges, hogy az óvodapedagógusok által küldött tudástartalmakat fel tudják dolgozni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ ötletek, javaslatok adása idő és helyhez kötöttség nélkül.
- ❖ a szülők segítése a napirend felállításában
- ❖ a szülők tájékoztatása, a folyamatos, rugalmas napirend fontosságáról, a gyermekek napirendje a szükségletekhez, igényekhez, fejlettséghez igazodjon. Tartsák szem előtt a gyermekek legalapvetőbb tevékenységét, a játékot. A napirend a gyermek számára a biztonságot jelenti. Időnként el lehet tőle térni.

- ❖ a szülők részére továbbított tartalmak terjedelme, átláthatósága biztosított legyen
- ❖ az instrukciók szakmai alátámasztása
- ❖ a szülők segítsége abban, hogy minőségi időt töltsenek a gyermekükkel, biztatva őket, hogy élvezzék a közös tevékenységet, játszanak, meséljenek, főzzenek, végezzenek házimunkát együtt, kísérletezzenek. Hiszen minden közösen végzett tevékenység fejlesztési és fejlődési lehetőséget rejt magában, mely erősíti a szülő és gyermek közötti pozitív érzelmi kötődést
- ❖ az óvodapedagógus szakmai tudásával a szülőknek partner és nevelőtárs
- ❖ amennyiben szükséges a pedagógiai program felülvizsgálata, a szakmódszertani anyagok ismeretében
- ❖ egyéb szabályzatok aktualizálása a hatályos jogszabályok alapján
- ❖ a szülőkkel való kapcsolattartás formája: online kapcsolattartás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ az óvodapedagógusok a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánlanak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak.
- ❖ jelöljék meg azokat az interneten elérhető információforrásokat is, amelyeken a szülők a közös és élmény teli otthoni hasznos tevékenységekhez, együtt játszáshoz a támogató segédanyagokat elérhetik.
- ❖ tájékozódjon az interneten hozzáférhető fejlesztő játékokról, gyűjtse össze a fellelhető lehetőségeket.
- ❖ a heti tervnek megfelelően napi feladatok, tevékenységjavaslatok, versek, mesék, leírása, játéktevékenységek, linkek, ajánlások küldése részletes útmutatással a szülőknek
- ❖ online kapcsolattartás a szülőkkel
- ❖ anyaggyűjtés, felkészülés
- ❖ tapasztalatok, visszajelzések összegyűjtése a szülőktől, ezek rögzítése a reflexiókban
- ❖ szakmai konzultáció a kollégákkal, önképzés tudástartalmak megosztása
- ❖ a szülőkkel való kapcsolattartást során tett ajánlásokat dokumentálja
- ❖ a heti tervben feltüntetve a megfelelő linket, a hozzá megfelelő képpel.

11. ZÁRÓ GONDOLATOK

A Pedagógiai Program, csupán leírt szavak, gondolatok gyűjteménye, amennyiben nem tudjuk megvalósítani annak lényegét. A keresztyén óvodának többet kell nyújtania a szakmai értékeknél, adnia kell azt a többletet mellé, amely nem feledkezik el a teljes személyiség fejlesztéséről. Ehhez szeretném megerősítésként a Báránka keresztyén óvoda gondolatait megosztani.

„Elsősorban azzal nevelünk, hogy milyenek vagyunk, másodsorban azzal, hogy mit teszünk, és csak harmadsorban azzal, hogy mit mondunk. Elkerülhetetlenül fontos, hogy mi felnőttek, személyes tanúságot tegyünk azokról az értékekről, amiket a gyermekek elé állítunk. Az

könnyítheti a gyermekek számára az értékek elsajátítását, ha szavaink és a viselkedésünk közötti összhangot felismerve, hiteles személyiségként tudnak ránk tekinteni. Így nem a tanítás tökéletessége a döntő, hanem a mi hitelességünk. Ha mi magunk is keresünk, akkor vagyunk gyermekeink előtt is hitelesek. Nem csupán a célt mutatjuk meg nekik, hanem az utat is, és ezt jobban megtehetjük, ha csak néhány lépéssel járunk előttük. A látszólag hiba nélküli, minden kétségen túljutott felnőtt nem sok segítséget tud nyújtani a gyermekeknek, de annál többet az, aki saját példáján mutatja meg, hogyan lehet a hibákat, a problémákat, és a kétségeket újra meg újra legyőzni, hogyan lehet az ellenünk elkövetett bántásokat megbocsátani. Így nekünk nevelőknek, nem kell minden vonatkozásban hibátlanoknak és tökéleteseknek lennünk. Nyugodtan láthatják, hogy nekünk is megvannak a magunk gyengéi. Be kell vallanunk, ha hibát követünk el, és adott esetben bocsánatot kell kérnünk. Mint a gyermekek példaképének, segítenünk kell nekik abban, hogy az elkövetett vétket vállalják és ismerjék be. „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól.” (I. Ján. 1.9.)

11.1 A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A Pedagógiai Program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

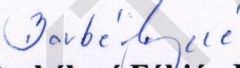
- az iskola fenntartójánál,
- az iskola főigazgatójánál,
- az iskola irattárában.

Legitimációs záradékok

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Nevelőtestülete képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A nevelőtestület a 2026. augusztus 28-án megtartott értekezletén a Pedagógiai programot megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta.

Tiszaroff, 2026. augusztus 28.

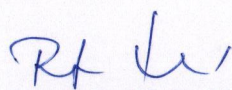

Borbéllyné Fábián Eszter
a nevelőtestület nevében

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai programját az Nkt. 26. § (1) bekezdés alapján jóváhagyom.

Tiszaroff, 2026. augusztus 28.

Patocskai László
főigazgató

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda szakmai munkaközösségei képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a szakmai munkaközösségek a Pedagógiai program – adott szakterületét érintő kérdéseiben – a 2026. augusztus 28-án megtartott ülésen a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 118. § (3) bekezdés a) pontja értelmében véleményezési jogát gyakorolták.

Tiszaroff, 2026. augusztus 28.

Laczházi Erzsébet
Laczházi Erzsébet
felsős munkaközösség vezető

Nyilatkozat

A fenntartó képviselőjében a Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai programjához az Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 35/2026. (07.29.) fenntartói határozat alapján egyetértésemet adom.

Kelt: Budapest, 2026.08.31.

fenntartó